

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XIV — Nr. 548

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 26 iulie 2002

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
657.	1-31	44.	31-32

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRĂRE

privind aprobarea Politicii industriale a României și a Planului de acțiune pentru implementarea politicii industriale a României

În temeiul prevederilor art. 107 din Constituția României,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă Politica industrială a României și Planul de acțiune pentru implementarea politicii industriale a României, revizuite, elaborate de Ministerul Industriei și Resurselor, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Pe data intrării în vigoare a prezentei hotărâri se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 965/2001 privind aprobarea Politicii industriale a României și a Planului de acțiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 648 din 16 octombrie 2001.

PRIM-MINISTRU
ADRIAN NĂSTASE

Contrasemnează:

Ministrul industriei și resurselor,
Dan Ioan Popescu

Ministrul dezvoltării și prognozei,
Gheorghe Romeo Leonard Cazan

POLITICA INDUSTRIALĂ A ROMÂNIEI

— aprilie 2002 —

1. PREZENTARE GENERALĂ

• Transformarea economiei românești și orientarea ei spre o dezvoltare durabilă, în concordanță cu interesele naționale, având ca obiectiv integrarea în Uniunea Europeană, au necesitat, datorită implicării profunde a industriei în acest proces, elaborarea unui document distinct și global de politică industrială. Aceasta deoarece pentru realizarea și menținerea unui ritm înalt de creștere economică în România industria are o contribuție majoră și va rămâne unul dintre principalele sectoare ale economiei naționale.

• Prin acest document Guvernul României dorește să semnaleze că este hotărât și angajat în vederea îndeplinirii în cel mai scurt timp a criteriilor adoptate de Consiliul European la Summitul de la Copenhaga pentru țările care aspiră la calitatea de membru al Uniunii Europene, și anume:

— crearea unei economii de piață viabile și funcționale, capabilă să facă față presiunilor concurențiale ale pieței unice europene;

— capacitatea de asumare a obligațiilor care rezultă din calitatea de membru, inclusiv acceptarea obiectivelor uniunii economice.

• Documentul de politică industrială are în vedere orientările și angajarea României pentru crearea unui mediu propice dezvoltării unei industrii românești competitive, care să nu afecteze activitatea structurilor industriale existente în statele membre ale Uniunii Europene printr-o concurență neloială pe piață. Ca rezultat, pe termen mediu se urmăresc reducerea decalajului existent între România și țările membre ale Uniunii Europene și pregătirea economiei românești pentru integrarea în Uniunea Europeană.

• Documentul de politică industrială elaborat ține seama atât de prevederile Deciziei Consiliului 96/413/EC, adoptată la 25 iunie 1996, privind întărirea competitivității industriale comunitare, cât și de cele cuprinse în Strategia națională de dezvoltare durabilă a României (2000—2020), în Strategia națională de dezvoltare economică a României pe termen mediu (2001—2004), care a fost înaintată în martie 2000 la Comisia Europeană, în Programul național de aderare a României la Uniunea Europeană, Programul de guvernare pe perioada 2001—2004, precum și în Planul național de dezvoltare a țării.

• Politica industrială a României a luat în considerare prevederile conceptului de dezvoltare durabilă, adoptat și aplicat în ultimii ani de majoritatea statelor lumii ca bază a dezvoltării lor economice în perspectiva următorilor ani. Astfel s-a ținut seama de necesitatea satisfacerii cerințelor actualei generații fără a compromite posibilitatea ca generațiile viitoare să-și satisfacă propriile nevoi, ținându-se seama de necesitatea susținerii reciproce între prosperitatea economică și conservarea protecției mediului înconjurător. În acest context sunt avute în vedere, în procesul de dezvoltare economică, utilizarea rațională și eficientă a resurselor naturale, în special a celor cu valoare economică și potențial limitat în timp, precum și utilizarea acelor căi de prosperitate economică prin care activitățile economice pot proteja mediul înconjurător.

• Obiectivul general al politicii industriale îl constituie creșterea competitivității și în general a performanțelor industriei românești, în vederea întăririi capacității de adaptare a economiei țării la cerințele pieței internaționale, în condițiile globalizării economiei mondiale.

• Atingerea obiectivelor politicii industriale depinde în principal de satisfacerea condițiilor esențiale pentru obținerea unei creșteri economice durabile: stabilizarea macroeconomică, crearea și funcționarea mecanismelor pieței, consolidarea unui mediu de afaceri deschis și viabil, adâncirea și consolidarea mediului concurențial.

• Definierea clară a politicii economice de către Guvernul României face posibilă identificarea celor mai potrivite măsuri și acțiuni prin care să se realizeze adaptarea permanentă a economiei românești la economia mondială, în condițiile globalizării acesteia. O puternică bază de sprijin o constituie și faptul că

forțele politice din România, partenerii sociali și ceilalți factori cu influență în activitatea economico-productivă și-au exprimat voința și au ajuns la un consens cu privire la necesitatea integrării țării în structurile europene și euroatlantice, în corelare cu particularitățile și prioritățile naționale de dezvoltare.

• Creșterea competitivității industriei românești, ca obiectiv general al politicii industriale, se bazează pe utilizarea unui ansamblu de instrumente care se referă în principal la:

- consolidarea unui mediu de afaceri viabil și deschis;
- accelerarea ajustării structurale (restructurare și privatizare);
- atragerea investițiilor străine directe;
- dezvoltarea pieței concurențiale;

— promovarea investițiilor intangibile (flexibilizarea și utilizarea eficientă a resurselor umane, promovarea cercetării-dezvoltării și inovării, politici active în domeniul calității, armonizarea standardizării etc.);

- dezvoltarea cooperării industriale;
- susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii;
- asigurarea compatibilității cu mediul înconjurător;
- dezvoltarea cererii pieței românești de produse industriale;
- modernizarea rolului autorității publice centrale în domeniul industriei;

— promovarea coeziunii sociale.

De asemenea, pentru realizarea acestui scop se pune un accent deosebit pe creșterea productivității muncii, promovarea produselor și tehnologiilor „curate“, economisirea de energie, extinderea utilizării de materii prime locale în cantități mai mari și în condiții de eficiență sporită, întărirea alocării resurselor de către forțele pieței, precum și dezvoltarea unei infrastructuri regionale eficiente.

• România promovează politici industriale ofensive, menite să asigure o adaptabilitate cât mai mare la exigențele impuse de piață, evitându-se astfel o politică protecționistă considerată ca fiind neproductivă, în contextul realităților internaționale. Neutralitatea stimulentei este compatibilă cu concurența, generând competitivitate, iar mecanismele concurențiale sunt la rândul lor generate de piață. De aceea Guvernul are în vedere întărirea capacității agenților economici de a face față competiției pe piața internă și internațională, precum și disfuncționalităților economiei, cheia problemei, în condițiile dinamismului și globalizării economiei mondiale, fiind adaptabilitatea. În acest context principala inițiativă și responsabilitate privind ajustarea structurală aparțin operatorilor economici, autorităților publice revenindu-le rolul de a stimula, de a asista și de a accelera procesele prin crearea, dezvoltarea și perfecționarea unui cadru legislativ și instituțional adecvat.

• Guvernul României acordă o atenție sporită menținerii deschiderii României către investițiile străine și asigurării unui flux continuu de intrare a acestora, ca fiind o componentă importantă care contribuie la valorificarea eficientă a resurselor și capacităților de producție existente.

• Un alt element esențial avut în vedere de către Guvern și care se constituie în primul rând ca o provocare și în al doilea rând ca o oportunitate pentru industrie îl reprezintă realizarea unui înalt nivel al protecției mediului înconjurător. Compatibilitatea cu mediul înconjurător a proceselor de producție, tehnologiilor și produselor industriale constituie o componentă importantă a competitivității acestora.

• Maximizarea randamentului politicilor orientate spre cercetare-dezvoltare și inovare, asistate eficient la nivel național, constituie, de asemenea, un element important al procesului de dezvoltare durabilă a industriei.

• Nu în ultimul rând sunt avute în vedere politici efective de valorificare și dezvoltare a resurselor umane, în special pentru însușirea de noi abilități, perfecționare și specializare în muncă, pentru că aceste politici se constituie ca o necesitate în perioada de tranziție în care ajustările structurale sunt profunde.

• Guvernul României consideră că nu poate lăsa procesul de tranziție să se petreacă la întâmplare și de aceea este preocupat permanent de clarificarea și orientarea bine concepută a proceselor necesare și benefice. Astfel, în contextul declanșării pe plan mondial a procesului de trecere de la societatea industrială spre societatea informațională (bazată pe cunoaștere, informație, inovare, educație, management, pregătirea oamenilor etc.), este avută în vedere și în industria românească trecerea de la producția de masă, bazată în principal pe criteriile cantitative, de cost și fiabilitate, spre producția cu grad ridicat de personalizare, bazată pe calitate, ca măsură a satisfacerii necesităților umane socioculturale. Acest proces presupune modificări majore pe multiple planuri: filozofic, politic și economic, determină construirea noului parteneriat social (patronat—sindicate—stat) în care toate părțile câștigă, necesită o restructurare a sistemului instituțional al societății, a actorilor sociali și a tipului de resurse care generează schimbarea, precum și accelerarea investițiilor în capitalul uman, vizând înalta educație și pregătirea oamenilor.

• Guvernul României susține și aplică promovarea coeziunii sociale, în acest caz, prin asigurarea unui larg consens în adoptarea și aprobarea documentului de politică industrială, în spiritul extinderii practicii vizând participarea societății civile la deciziile majore din societatea românească. Astfel, dezbateră conținutului documentului de politică industrială a implicat partenerii de dialog social (sindicate și patronate) și principalii factori de influență a activităților industriale (asociații profesionale, organizații neguvernamentale, sectorul privat, diferite autorități și instituții publice etc.).

2. POZIȚIA ACTUALĂ A INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

• Industria joacă un rol important în economia României, fapt reflectat de principalele realizări de-a lungul anilor, inclusiv din anul 2000, când a avut o pondere de 27,6% în PIB, o contribuție de 97,4% în exportul României și o capacitate ridicată de a asigura locuri de muncă (la sfârșitul aceluiași an în industrie lucrau 42,1% din numărul total al salariaților din economie). În anul 2001 contribuția industriei în exportul țării a fost de 96,8%, iar efectivul de salariați a reprezentat 40,7% din totalul salariaților din economia națională, în timp ce ponderea sa în PIB a fost de 25,8%.

2.1. Mediul intern

• Industria prelucrătoare românească s-a bazat într-o bună măsură în perioada 1970—1980 pe preluarea de licențe și know-how de la firme de prestigiu pe plan internațional, precum și pe dotări cu echipamente, mașini, utilaje și instalații achiziționate din țările industrializate.

• În aceeași perioadă dezvoltarea excesivă a capacităților de producție a avut în vedere, pe lângă asigurarea necesarului intern, satisfacerea cerințelor piețelor internaționale, din care o pondere majoră o constituia piața C.A.E.R., care între timp a dispărut.

• După anul 1989 industria prelucrătoare prezintă în continuare unele puncte tari care îi conferă oportunități reale pentru relansare și care se referă în principal la următoarele:

— deține un important potențial productiv, incomplet utilizat și uzat parțial fizic și moral;

— utilizează forță de muncă bine calificată și cu costuri reduse;

— se adresează unei piețe interne cu o capacitate potențială ridicată de absorbție, a doua ca mărime în Europa Centrală și de Est, după Polonia;

— folosește într-o proporție însemnată resurse materiale interne (țitei, gaze naturale, lemn, piei, lână, mineuri metalifere și nemetalifere etc.);

— funcționează într-o zonă geostrategică favorabilă dezvoltării fluxurilor comerciale și de prelucrare, între Europa de Vest și regiunea Mării Negre — Orientul Mijlociu — Asia Centrală și de Est.

• În România, după 12 ani de tranziție spre economia de piață, sunt instituite regulile de bază ale competiției, bazate pe piață și pe libera inițiativă. Pentru asigurarea unui mediu de afaceri viabil și deschis Guvernul României a trecut la o acțiune susținută de realizare a reformei reglementărilor (revizuirea legislației), concomitent cu completarea sistemului legislativ și cu

asigurarea unui cadru instituțional adecvat și operațional, armonizate cu cele existente în Uniunea Europeană. Astfel s-a accelerat substanțial procesul de adoptare a acquisului comunitar, se acționează pentru reducerea birocrăției, inclusiv privind inițierea sau dezvoltarea activității întreprinderilor mici și mijlocii, și se are în vedere ca scop final asigurarea stabilității și predictibilității cadrului legislativ.

• Guvernul României acționează pentru asigurarea condițiilor atractive de participare a investitorilor străini, simultan și nediscriminatoriu cu cei autohtoni, care pot contribui la creșterea performanțelor și competitivității industriei și la integrarea economiei României în economia europeană și în cea mondială.

• Implementarea efectivă a regulilor economiei de piață a determinat schimbări în economia României, în special prin creșterea continuă a rolului inițiativei private. Sectorul privat a devenit o sursă de creștere economică și a contribuit la crearea de structuri economice competitive. Guvernul României continuă procesele de restructurare/privatizare a întreprinderilor cu capital majoritar de stat, cu prioritate din zona actualelor monopoluri și de identificare de soluții pentru funcționarea acestora pe principii de competitivitate.

• În situația actuală a României încadrarea în unele exigențe dure macro- și microeconomice constituite singurul mijloc de a păși către o creștere economică durabilă. Printre constrângerile cele mai importante pe care Guvernul României le are în vedere se numără reducerea drastică a inflației, încadrarea cheltuielilor în resurse, mărirea salariilor numai în corelare cu creșterea productivității muncii, eliminarea activităților cu pierderi etc., toate subordonate obiectivelor stabilite în strategia de dezvoltare economică pe termen mediu.

• Consolidarea dezvoltării activității industriale și a economiei, care a început să se manifeste din anul 2000 și care s-a accentuat în anul 2001, are la bază acțiuni hotărâte și corelate cu celelalte politici sectoriale ale economiei naționale, acțiuni care vor continua în special pentru diminuarea influenței nefavorabile a unor factori majori care vizează întărirea disciplinei financiare, eliminarea evaziunii fiscale, reducerea corupției și a economiei subterane, implicarea mai puternică a sectorului bancar în restructurare etc.

2.2. Mediul extern

• România a încheiat Acordul european, instituind o asociere între România, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 1 februarie 1993, și acționează atât în scopul adoptării acquisului comunitar, cât și pentru creșterea competitivității industriei românești, în vederea asigurării unei economii de piață viabile și funcționale și pentru a putea face față concurenței și presiunii forțelor pieței unice a Uniunii Europene în momentul integrării. De remarcat este faptul că până în prezent Acordul european de asociere a funcționat fără probleme, aceasta fiind o dovadă a pregătirii României de a face față angajamentelor asumate.

• România este un participant activ la procesele de integrare regională și subregională în Europa, fiind membru CEFTA și semnatar al unor acorduri de comerț liber (cu AELS, Turcia, Republica Moldova, Israel, Lituania). De asemenea, sunt în curs de negociere și alte acorduri de liber schimb cu alți parteneri comerciali ai României.

• România este membru original al Organizației Mondiale de Comerț (O.M.C.), calitate în care a aderat la toate acordurile și înțelegerile negociate sub egida O.M.C., fiind astfel implicată în procesul de liberalizare a comerțului internațional. În aceste condiții economia românească, inclusiv industria, este tot mai mult conectată la realitățile și practicile din economia mondială. De altfel, ultima examinare a politicii comerciale a României în cadrul O.M.C. a avut loc în octombrie 1999, când s-a constatat de către țările membre compatibilitatea acestei politici cu mecanismele internaționale.

• Dezvoltarea economiei românești, implicit a industriei, este legată puternic în primul rând de piața Uniunii Europene, avându-se în vedere că în comerțul exterior au fost realizate cu țările membre ale Uniunii Europene, în anul 2001, valori repre-

zentând 67,8% din totalul exporturilor (FOB) (în creștere cu 16,6% față de anul 2000) și 57,3% din totalul importurilor (CIF) ale României (în creștere cu 20,7% față de anul 2000). Un alt element important de evidențiat în activitatea de comerț exterior este continuarea dezvoltării unor relații strânse și cu alte piețe din afara Uniunii Europene.

• Economia României și producția industrială în perioada de tranziție au fost afectate în dezvoltarea lor de evenimentele și șocurile externe din ultimii ani, cum sunt: războiul din Golf și cel din Kosovo, criza economică din Rusia și din Asia de Sud-Est, șocul petrolier (escaladarea prețului țițeiului pe piața internațională), devalorizarea euro față de dolar etc.

2.3. Evoluții comparative ale industriei românești

• PIB/locuitor, calculat pe baza parității puterii de cumpărare în România, a fost în anul 1993 de 5.259 dolari S.U.A./locuitor, a ajuns la un nivel de 6.595 dolari S.U.A./locuitor în 1996, apoi a scăzut la 6.153 dolari S.U.A./locuitor în 1998 și la 5.928 dolari S.U.A./locuitor în anul 2000. În anul 1993 cel mai puțin dezvoltate țări din Uniunea Europeană, respectiv Grecia și Portugalia, înregistrau valori ale aceluiași PIB de peste 8.000 dolari S.U.A./locuitor, iar în anul 1998 a ajuns la mai mult de 13.900 dolari S.U.A./locuitor. În ceea ce privește celelalte state candidate la aderare, s-au înregistrat evoluții asemănătoare: în Republica Cehă, de la 7.700 dolari S.U.A./locuitor în 1993 la 12.197 dolari S.U.A./locuitor în 1998; în Polonia, de la 5.010 dolari S.U.A./locuitor în 1993 la 7.543 dolari S.U.A./locuitor în 1998, iar în Ungaria, de la 6.260 dolari S.U.A./locuitor în 1993 la 9.832 dolari S.U.A./locuitor în 1998.

• Ponderea industriei românești (industria extractivă, prelucrătoare și energia electrică și termică, gaze și apă) în PIB s-a stabilizat (27,8% în 1998, 27,1% în 1999 și 27,6% în 2000) și este apropiată de nivelul existent în alte țări ale Uniunii Europene (Germania — 23,9%, Spania — 21%, Portugalia — 25,7%, în 1998), dar valoarea adăugată brută pe locuitor realizată în industrie este în România inferioară mediei țărilor din Comunitatea Europeană.

• Populația ocupată în industrie (industria extractivă, prelucrătoare și energia electrică și termică, gaze și apă) din totalul populației ocupate în anul 1998 a fost de 26,3% și a scăzut la 24,4% în 1999, respectiv 23,2% în 2000, ceea ce reprezintă un procentaj apropiat de cel al unor țări din Uniunea Europeană (Franța — 20% în 1994, Germania — 25,0% în 1998) sau de cel al Poloniei (25,1% în 1998).

• Ponderea cheltuielilor totale de cercetare-dezvoltare în PIB a scăzut de la 0,58% în 1997 la 0,5% în 1998, la 0,4% în 1999 și la 0,37% în 2000, valori relativ apropiate de cele alocate de Polonia (0,72% în 1997) și de Spania (0,86% în 1997), dar mult mai mici față de alte state membre ale Uniunii Europene în care ponderea este de 2—2,7% din PIB (media pe Uniunea Europeană în 1997 a fost de 1,9%). În România proporția în care cheltuielile de cercetare-dezvoltare sunt alocate de la bugetul de stat a fost în anul 2000 de 40,8%, comparabil cu majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene, unde procentajul este de 35—45%, dar trebuie concentrat efortul pe îmbunătățirea eficienței acestor cheltuieli.

• Indicele de creștere a productivității muncii în România în perioada 1996—1999 a fost de 109,1% (1995=100%), în timp ce în aceeași perioadă în unele țări candidate, precum Polonia, a fost de 142,1%, în Ungaria de 152,7%, în Cehia de 120,0%, iar în Uniunea Europeană, în perioada 1990—1996, a fost în medie de 131%.

• Echilibrul sau surplusul balanței comerciale este un alt factor care evaluează favorabil competitivitatea industriei. În aproape toate țările Uniunii Europene gradul de acoperire a importurilor prin exporturi depășea 105% în anul 1997, excepție făcând Grecia (65,4%), Portugalia (72,2%) și Marea Britanie (98,4%). În ceea ce privește România, aceasta a înregistrat un grad de acoperire (FOB/FOB) a importurilor prin exporturi de 81% în 1997 (o situație puțin mai bună decât Grecia și Portugalia), ajungând în anul 2000 la 86% și la 79,3% în 2001, fără însă ca aceste cifre să fie mulțumitoare, motiv pentru care se întreprind în continuare acțiuni pentru îmbunătățirea substanțială a acestei situații.

2.4. Evoluții în industria prelucrătoare în perioada 1990—2001

• Schimbările structurale care au avut loc după anul 1989, datorate trecerii economiei românești de la economia centralizată la cea de piață, au avut un impact major asupra evoluției industriei. În această perioadă industria prelucrătoare, care are în totalul industriei o pondere de 75—85% în producția industrială și de peste 95% din export, a înregistrat un declin destul de accentuat, determinat în primul rând de modificarea substanțială a structurii piețelor externe de desfacere și de asigurare cu materii prime (desființarea C.A.E.R.) și de scădere a puterii de absorbție a pieței interne, atât la bunuri de capital, cât și bunuri de consum.

• Ponderea industriei în PIB a cunoscut o reducere accentuată de la 40,5% în 1990 la 27,6% în 2000, respectiv la 25,8% în 2001, apropiindu-se astfel de cea a altor țări europene.

• Industria prelucrătoare a avut o scădere accentuată a volumului producției în perioada 1990—1992, apoi a înregistrat o creștere al cărui vârf a fost anul 1996, urmată de o nouă scădere până în 1999 inclusiv, datorată în special transformărilor structurale lente care au avut loc și eforturilor de a face față condițiilor concurențiale puternice de pe piață în această perioadă. În anul 2000 s-a înregistrat o creștere a producției în industria prelucrătoare față de anul precedent cu 8,2%, creștere continuată în 2001 cu 9,6% față de anul anterior.

• Numărul mediu de angajați din industria prelucrătoare s-a redus la aproape jumătate: de la 3.452 mii salariați în 1990 la 1.873 mii salariați înregistrați la sfârșitul anului 2000 și la 1.839,6 mii persoane la 31 decembrie 2001.

• A avut loc, de asemenea, o schimbare în structura producției industriale, înregistrându-se inițial pe ansamblul industriei o scădere a ponderii industriei prelucrătoare, de la 85,8% în anul 1990 la circa 80% în anul 2000, urmată de o creștere la 85,3% în 2001.

• Exportul industriei a înregistrat o scădere în primii doi ani după anul 1990 (de la o valoare apropiată de 5.500 milioane dolari S.U.A. în 1990 la aproximativ 4.000 milioane dolari S.U.A. în 1992), urmată de o creștere accentuată, până la o valoare de 10.094 milioane dolari S.U.A. în 2000, perioadă în care s-a manifestat tendința de deplasare a ponderii exportului spre produse cu un grad înalt de prelucrare, cu valoare adăugată încorporată mare, ajungând la nivelul de 11.029 milioane dolari S.U.A. la sfârșitul anului 2001.

• Structura întreprinderilor după numărul de salariați s-a modificat, crescând numărul de întreprinderi mici și mijlocii atât ca urmare a divizării marilor întreprinderi de stat, cât și înființării de noi întreprinderi mici și mijlocii în sectorul privat. Astfel s-a ajuns ca în anul 1999 în industrie să funcționeze un număr de 1.510 întreprinderi mari (peste 250 de salariați) și, respectiv, 40.030 de întreprinderi mijlocii și mici (sub 250 de salariați), ceea ce a determinat creșterea flexibilității industriei prelucrătoare.

Cifra de afaceri realizată în întreprinderile mici și mijlocii din industrie reprezintă 24% din totalul cifrei de afaceri realizate în industrie în anul 1999, iar în întreprinderile mari s-a realizat 76,0%.

Valoarea adăugată brută la costul factorilor a fost obținută în anul 1999 în proporție de numai 20,5% în întreprinderile mici și mijlocii și de 79,5% în întreprinderile mari.

În ceea ce privește investițiile din industrie realizate în anul 1999, în întreprinderile mici și mijlocii ponderea investițiilor a fost relativ redusă (20%), ponderea cea mai mare deținând-o întreprinderile mari (aproximativ 80%).

• Implementarea efectivă a regulilor pieței s-a bazat și pe creșterea rolului inițiativei private. Sectorul privat a devenit o sursă de creștere economică și a avut ca rezultat crearea de structuri competitive (în anul 2000 în sectorul privat erau angajați 44,5% din total angajați în economie și acesta realiza 64,5% din PIB).

Ponderea sectorului privat în valoarea adăugată brută din industrie a cunoscut o evoluție ascendentă, de la 5,7% în 1990 la 38,5% în 1996 și la 56,5% în 2000. Cea mai mare parte a agenților privați din industrie în anul 2000 au aparținut industriei prelucrătoare, respectiv, în principal, în industria alimentară și de băuturi (circa 25%), în industria ușoară (19,6%), în prelucrarea lemnului (exclusiv mobilă) (13,6%), în industria construcțiilor metalice și a produselor din metal (7,9%), în industria de mobilier și

alte activități neclasificate (6,8%). Din punct de vedere al numărului de întreprinderi în industrie, în anul 1999 au fost 41.540, din care 97,7% cu capital majoritar privat.

• În ceea ce privește productivitatea muncii, în România s-a înregistrat o creștere a productivității muncii (114,1% în anul 1999 față de 1990) nu numai pe baza reducerii numărului de personal, ci și ca urmare a unei mai bune organizări a muncii și schimbării tehnologiilor.

• Prin închiderea unor întreprinderi energointensive și prin extinderea dotării cu utilaje și tehnologii noi, în întreprinderile viabile din industria prelucrătoare a avut loc o reducere a consumului energetic de la aproximativ 19.000 mii tcc în anul 1992 la 12.000 mii tcc în anul 2000.

2.5. Puncte de plecare în relansarea activității industriale

• Produsul intern brut a înregistrat în anul 2000 o creștere în termeni reali de +1,6% față de anul precedent, în principal ca urmare a măririi volumului de activitate și, în consecință, a creșterii valorii adăugate brute în industrie (+6,1%) și construcții (+6,3%). Aceeași evoluție pozitivă a continuat și în anul 2001 când s-a înregistrat o creștere a PIB cu +5,3% față de anul 2000.

• Producția industrială (industria extractivă, industria prelucrătoare, energia electrică, termică, gaze și apă) a cunoscut o creștere în anul 2001 cu +8,2% față de anul 2000, iar în structura macroindustrială au fost înregistrate creșteri în industria extractivă cu +4,9%, în industria prelucrătoare cu +9,6%, precum și o diminuare cu -1,3% în domeniul energiei electrice și termice, gaze și apă.

• Produsele industriei prelucrătoare au reprezentat 99,1% din totalul exporturilor industriei în anul 2001.

• Exporturile (FOB) realizate de România în anul 2001, în valoarea de 11.385 milioane dolari S.U.A., au înregistrat o creștere cu +9,8% față de cele din anul 2000, în principal datorită creșterii acestora pe destinațiile țărilor membre ale Uniunii Europene.

• În anul 2001 principalii parteneri comerciali ai României în derularea exporturilor (FOB) către țările din Uniunea Europeană au fost: Italia (24,9% din total exporturi), Germania (15,6%), Franța (8,1%), Marea Britanie (5,2%).

• Importurile CIF (pe total economie) au înregistrat o creștere cu +19,1% în anul 2001 față de anul precedent.

• Importurile realizate din țările Uniunii Europene au înregistrat la sfârșitul anului 2001 o pondere de 57,3% în totalul importurilor României și au cunoscut o creștere cu +16,6% comparativ cu anul 2000.

• Rata inflației la sfârșitul anului 2001 a fost de 30,3%, iar rata medie lunară în anul 2001 a fost de 2,2% față de 2,9% cât s-a înregistrat în anul 2000.

• Rata șomajului a înregistrat la sfârșitul anului 2001 un nivel de 8,6%, în scădere față de sfârșitul anului 2000, când a fost de 10,5%.

3. OBIECTIVUL GENERAL ȘI PRINCIPALELE INSTRUMENTE ALE POLITICII INDUSTRIALE A ROMÂNIEI

3.1. Obiectivele dezvoltării economice a României pe termen mediu (2001–2004)

• Strategia națională de dezvoltare economică a României pe termen mediu (2001–2004), document care a primit acordul tuturor partidelor politice, al sindicatelor și al patronatelor și care a fost înaintat Comisiei Europene la Bruxelles în martie 2000, prevede ca obiectiv fundamental crearea unei economii de piață viabile și funcționale.

• Pe această bază unul dintre obiectivele majore ale României atât în perioada 2001–2004, cât și în continuare este relansarea economiei naționale, ceea ce implică în principal îndeplinirea următoarelor deziderate:

– asigurarea creșterii economice, susținută de sporirea ratei investițiilor prin participarea semnificativă a capitalului național și prin atragerea resurselor externe, mai ales sub formă de investiții directe. Pentru perioada 2001–2004 s-a estimat că se va asigura un ritm mediu anual de creștere a PIB de 5,4%, estimare confirmată în anul 2001, când s-a înregistrat o creștere a PIB de 5,3%;

– realizarea unei macrostabilități consolidate prin asigurarea unor progrese semnificative în cadrul reformei structurale și în domeniul disciplinei financiare, atingerea unor deficite bugetare încadrate în anumite limite rezonabile, dezvoltarea pieței interne, stimularea producției autohtone, accelerarea procesului de privatizare etc. Se urmărește reducerea treptată a inflației, astfel ca la nivelul anului 2004 aceasta să poată fi exprimată printr-o singură cifră;

– îmbunătățirea substanțială a mediului de afaceri, în principal pe baza asigurării unui cadru legislativ stimulat, simplu, transparent și stabil;

– promovarea unor politici coerente, compatibile cu mecanismele Uniunii Europene, vizând restructurarea selectivă a economiei, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii fizice, științifice și sociale, revitalizarea industriilor cu potențial competitiv, dezvoltarea agriculturii bazate pe exploatarea de dimensiuni optime, sprijinirea activităților bazate pe tehnologia informațiilor, dezvoltarea turismului și a serviciilor etc.

• În anul 2002 Guvernul României vizează atingerea unor obiective care să conducă la realizarea unei creșteri economice durabile, bazată în principal pe următoarele:

– asigurarea unei creșteri în termeni reali a PIB cu 4,5–5%, susținută prin promovarea unei politici macroeconomice și monetare dinamice și prudente;

– menținerea unei rate anuale a inflației până la nivelul de 22,0%;

– controlul riguros al deficitului bugetar, astfel încât acesta să nu depășească 3,0% din PIB;

– stimularea dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin măsuri fiscale compatibile cu menținerea echilibrului bugetar, pentru dinamizarea pieței interne și crearea de noi locuri de muncă;

– întărirea disciplinei financiare;

– susținerea activităților orientate spre export și care conțin o valoare adăugată cât mai ridicată;

– accelerarea procesului de restructurare și privatizare, vizând asigurarea rentabilității activităților și creșterea ponderii sectorului privat;

– încurajarea investițiilor directe de capital și de portofoliu, atât din surse interne, cât și din surse internaționale, pe baza asigurării unui cadru legislativ și reglementativ stabil, transparent și predictibil.

• Realizarea condițiilor pentru creșterea economică, ca prioritate a Programului de guvernare, are în vedere în principal restrângerea rolului statului, reducerea birocrăției, combaterea corupției și a criminalității, combaterea sărăciei și șomajului, continuarea și accelerarea procesului de integrare în NATO și în Uniunea Europeană etc.

3.2. Obiectivul general al politicii industriale

• În corelare cu prevederile celorlalte politici și strategii ale sectoarelor economiei naționale a României, politica industrială a României pe termen mediu are drept obiectiv general creșterea competitivității industriei românești.

• Prin atingerea acestui obiectiv industria va avea în continuare un rol important și o pondere semnificativă în structura economiei românești și va constitui unul dintre principalii factori ai dezvoltării economice durabile.

3.3. Principalele instrumente și priorități pe termen scurt

Principalele instrumente care sunt avute în vedere să fie utilizate și care vor determina o influență majoră în atingerea obiectivului general al politicii industriale sunt:

– consolidarea unui mediu de afaceri viabil și deschis, bazat pe principiile liberei concurențe, pe asigurarea de condiții egale tuturor agenților economici, pe un cadru instituțional și legislativ corespunzător, armonizate cu cele din Uniunea Europeană;

– accelerarea ajustării structurale (restructurare și privatizare);

– atragerea investițiilor străine;

– dezvoltarea pieței concurențiale;

– promovarea investițiilor intangibile;

– dezvoltarea cooperării industriale;

– susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii;

— asigurarea compatibilității cu mediul înconjurător, prin consolidarea unui cadru organizatoric și legislativ care să conducă la eliminarea efectelor negative asupra acestuia;

— dezvoltarea cererii pieței românești de produse industriale;

— modernizarea rolului autorității publice centrale în domeniul industriei, prin creșterea capacității de elaborare și de implementare a politicii industriale;

— promovarea coeziunii sociale ca factor de succes al ajustării structurale și de limitare a costurilor și efectelor negative ale reformei.

• Prioritățile pe care se vor concentra acțiunile vizând implementarea politicii industriale pe termen scurt sunt:

— accelerarea ajustării structurale prin:

• continuarea restructurării sectorului de stat, inclusiv prin închideri de capacități neviabile, proces care urmărește asigurarea rentabilității activității și creșterea performanțelor economice și financiare ale întreprinderilor potențial viabile;

• accelerarea schimbărilor în structura de proprietate prin creșterea ponderii proprietății private, capabile să susțină practicarea unui management modern, în scopul creșterii eficienței activității, productivității, competitivității și adaptabilității la cerințele pieței interne și externe;

• modificări în structura producției prin creșterea ponderii produselor cu valoare adăugată mare;

• creșterea ponderii întreprinderilor mici și mijlocii în ansamblul economiei, ca factor activ al creșterii economice, principal sector generator de locuri de muncă și posesor al uneia dintre cele mai importante calități în condițiile globalizării competiției care este adaptabilitatea;

— îmbunătățirea permanentă a mediului de afaceri, ca factor stimulant pentru dezvoltarea durabilă economiei românești;

— atragerea unui volum mai mare de investiții străine care să asigure rapid și direct accesul la un management eficient, la tehnologii moderne, la resurse financiare, precum și de cele mai multe ori la noi segmente de piață.

• Identificarea și aplicarea măsurilor de ajustare structurală în strânsă legătură cu protejarea mediului înconjurător și cu creșterea productivității muncii vor conduce la realizarea prevederilor politicii industriale în ceea ce privește creșterea competitivității industriale.

3.3.1. Consolidarea dezvoltării unui mediu de afaceri viabil și deschis

• Dezvoltarea unei economii de piață viabile și funcționale, bazată pe competiție, constituie o prioritate pentru Guvernul României în asigurarea condițiilor de dezvoltare economică durabilă și se bazează pe consolidarea unui cadru legislativ stabil, simplu și coerent, precum și pe un cadru instituțional adecvat, armonizate cu cele existente în Uniunea Europeană.

În același timp Guvernul este preocupat să asigure condițiile de dezvoltare a serviciilor-suport pentru afaceri, pentru promovarea cerințelor de reglementare în domeniile calității și protecției mediului, cu influență în creșterea performanțelor managementului industrial.

Realizarea unui mediu de afaceri favorabil dezvoltării industriale va avea un impact direct asupra creșterii competitivității industriale, prin efectele pozitive determinate prin realizarea acestui deziderat:

— calmarea treptată dar continuă a inflației și reducerea costului creditului prin practicarea unor dobânzi și rate de schimb valutare corelate cu reducerea inflației;

— revizuirea și simplificarea sistemului de impozite în vederea stimulării muncii, economisirii și investițiilor;

— fluidizarea fluxurilor financiare prin întărirea disciplinei financiare a operatorilor economici;

— stimularea creșterii fluxurilor de capital străin și autohton;

— dezvoltarea capacității de absorbție a inovării în mediul economic prin creșterea eficienței aplicării legislației în domeniul dreptului de autor și al proprietății intelectuale și industriale;

— reducerea birocrăției și combaterea infraționalității economico-financiare.

3.3.2. Accelerarea ajustării structurale. Inițiative în restructurare și privatizare

• Accelerarea ajustării structurale în industrie este calea principală care conduce la creșterea competitivității și la asigurarea

condițiilor optime pentru operatorii economici de a face față concurenței puternice și presiunii forțelor pieței.

• O componentă importantă a ajustării structurale, prioritară în acest moment pentru Guvernul României, este restructurarea societăților comerciale cu capital majoritar de stat prin măsuri și acțiuni care vizează:

— închideri de capacități neviabile (neperformante);

— modernizarea, re tehnologizarea și optimizarea fluxurilor tehnologice din unități industriale cu potențial de competitivitate;

— reorganizarea activităților indirect productive și nespecifice activității principale desfășurate în cadrul societăților comerciale (externalizări);

— modificarea structurii organizatorice;

— corelarea numărului de personal cu volumul de activitate.

• Conceptul actual de restructurare a industriei abordează acest proces în termeni de viabilitate economică și nu de producție, urmărind în mod deosebit asigurarea eficienței activităților industriale ale căror produse sau servicii au desfacere pe piață. În cazul închiderii unor întreprinderi neviabile este avută în vedere influența în amonte sau în aval, în circuitul economic, pentru a fi evitate efectele negative asupra activității productive a altor operatori economici din industrie.

• Acțiunile care vizează restructurarea iau în considerare atât conjunctura și perspectiva economică internă, cât și cea internațională, caracterizată prin globalizarea piețelor, concentrarea capitalului în anumite activități, schimbări ale structurii de produse industriale datorate procesului tehnologic, impactul informației, integrarea României în structurile economice ale Uniunii Europene etc.

• De asemenea, Guvernul României are ca prioritate accelerarea procesului de privatizare și deplasarea accentului de pe aspectul cantitativ al procesului pe cel calitativ. Privatizarea nu trebuie văzută ca un scop în sine, ci ca un proces prin care transferul de proprietate să se concretizeze în recapitalizare, modernizare, investiții, management superior, care să conducă la eficiența economică în activitate.

• În acest context dezvoltarea sectorului privat, ca element de susținere a dezvoltării industriale, s-a realizat în multe sectoare și subsectoare într-un ritm mai susținut decât în alte ramuri ale economiei naționale. Investitorii s-au orientat în principal spre domeniile industriale cele mai atractive și cu potențial ridicat al cererii pieței.

În momentul de față sectorul privat este majoritar în industria prelucrării lemnului și a mobilei, fabricația de cosmetice, sticlărie de menaj, îngreșăminte, panificație, fabricația de detergenți, anvelope, confecții textile, încălțăminte, ceramică de menaj, preparate din carne, industria cimentului, autoturisme de oraș, metalurgia neferoasă, industria siderurgică.

Sunt și subsectoare industriale în care ponderea sectorului privat înregistrează o situație relativ bună, respectiv în industria de celuloză și hârtie, a medicamentelor, a prelucrării țigărilor etc., dar există și unele sectoare industriale unde sectorul privat are o pondere scăzută, respectiv în industria de mașini și echipamente, industria extractivă etc.

• Măsurile avute în vedere de Guvernul României pentru accelerarea procesului de restructurare—privatizare vor conduce la creșterea ponderii sectorului privat pe ansamblul industriei, respectiv al economiei, pentru că managementul microeconomic performant este realizat în sectorul privat, ceea ce va contribui și la dezvoltarea sectorului privat terțiar (servicii) a cărui participare la realizarea PIB va crește în viitor, apropiindu-se astfel de nivelul din țările dezvoltate.

• În perioada decembrie 1992—martie 2002 în domeniul industriei au fost privatizate 1.884 de întreprinderi industriale, astfel: 1.731 în industria prelucrătoare, 111 în industria extractivă și 42 în energie electrică, gaze, apă.

• În aceeași perioadă un număr de 9 societăți comerciale din portofoliul Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului (A.P.A.P.S.) și aparținând industriei prelucrătoare au fost radiate de la registrul comerțului. La sfârșitul lunii martie 2002 în portofoliul A.P.A.P.S. un număr de 8 societăți comerciale din industria prelucrătoare se aflau în procedura de lichidare voluntară, 53 de societăți comerciale se aflau în proce-

dura de reorganizare judiciară și faliment, conform prevederilor Legii nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată, iar un număr de 10 societăți comerciale se aflau în închidere operațională totală sau parțială.

• La sfârșitul lunii martie 2002 în portofoliul A.P.A.P.S. se află un număr de 559 întreprinderi din sectorul industrial, dintre care 518 în industria prelucrătoare, 26 în ramura energie electrică și termică, gaze, apă și 15 din industria extractivă (în aceste cifre fiind incluse și societățile comerciale aflate în lichidare voluntară, reorganizare judiciară sau faliment și cele rămase neprivatizate din cadrul programului PSAL I, negociat cu Banca Mondială).

• O problemă aparte o constituie siderurgia românească ce are ca obiectiv atât asigurarea în cea mai mare măsură a necesarului de oțel pentru piața internă a României, oferind astfel premisele susținerii dezvoltării unor importante sectoare și subsectoare ale industriei prelucrătoare, cât și creșterea ofertei pentru export.

• Pentru realizarea acestui obiectiv Guvernul României are în vedere restructurarea siderurgiei în conformitate cu exigențele Uniunii Europene, care, în Decizia Consiliului U.E. 1999/582/CE privind principiile, prioritățile, obiectivele intermediare și condițiile de parteneriat pentru aderarea României, de la sfârșitul anului 1999, a subliniat necesitatea adoptării și implementării unui plan de restructurare a siderurgiei românești.

• În acest scop și în corelare cu Strategia economică pe termen mediu a României și cu Programul de guvernare 2001—2004 Ministerul Industriei și Resurselor a elaborat o strategie de restructurare a industriei siderurgice care va fi aplicată după convenirea cu CE/UE a prevederilor acesteia și aprobarea de către Guvernul României. Strategia este structurată pe 3 capitole care vizează în principal modernizarea industriei siderurgice, restructurarea financiară și restructurarea socială.

3.3.2.1. Alte inițiative de restructurare și privatizare

• Derularea procesului de restructurare a operatorilor economici cu capital majoritar de stat din România urmărește în principal asigurarea eficienței activității economice, dar și încetarea activității și lichidarea operatorilor economici neperformanți și care nu pot prezenta planuri concrete și viabile de rentabilizare a activității.

• Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării, pentru care Guvernul și-a asumat răspunderea în fața Parlamentului în luna martie 2002, are ca principii:

- asigurarea transparenței procesului de privatizare;
 - vânzarea la prețul de piață rezultat din raportul dintre cerere și ofertă, cu luarea în considerare a tuturor elementelor ce alcătuiesc oferta de cumpărare;
 - asigurarea egalității de tratament între cumpărători;
 - aplicarea unor programe de restructurare anterioare privatizării, cu accent pe externalizarea unor active, în special a activelor cu caracter social;
 - reconsiderarea datoriilor societăților comerciale, în vederea sporirii atractivității ofertei de privatizare;
 - instituirea administrării speciale în perioada de privatizare.
- Principalele elemente cu caracter de noutate ale acestei legi sunt următoarele:

- instituirea administrării speciale în perioada de privatizare la societățile comerciale la care instituția publică implicată deține pachetul majoritar;
- diversificarea metodelor de diminuare a implicării statului în economie, prin introducerea alături de vânzarea de acțiuni, în mod explicit, a majorării de capital social prin aport de capital privat și transferului cu plată sau cu titlu gratuit al activelor cu caracter social;
- introducerea, pentru prima dată, precis și concret, ca metodă de diminuare a participării statului în economie, a vânzării acțiunilor deținute de stat la societăți comerciale neatractive pe un preț simbolic, asigurându-se astfel:

• privatizarea unor societăți comerciale stabilite prin hotărâre a Guvernului, a căror funcționare prezintă interes din punct de vedere al politicii economice și sociale;

• trecerea accentului de pe preț pe celelalte elemente ale ofertei (volum investițional, protecție socială); efectele privatizării

se vor reflecta în recapitalizarea și relansarea activității societății comerciale;

— prevederea unor proceduri preliminare speciale în vederea deblocării vânzării acțiunilor deținute de instituțiile publice implicate la societățile comerciale declarate închise;

— restructurarea datoriilor societății comerciale;

— reconsiderarea competențelor instanțelor de judecată, în ceea ce privește pronunțarea acestora, numai asupra legalității și nu asupra oportunității;

— simplificarea unor proceduri de privatizare;

— scurtarea unor termene procedurale.

• Guvernul României are în vedere continuarea acțiunilor hotărâte în cadrul Programului PSAL negociat cu Banca Mondială pentru cele 63 de societăți comerciale, pentru a căror privatizare/restructurare au fost angajate servicii de consultanță din partea unor bănci de investiții internaționale/firme de consultanță internaționale.

• Procesul de privatizare/restructurare a societăților comerciale va continua cu realizarea următoarelor acțiuni, așa cum s-a convenit cu Banca Mondială în cadrul Programului PSAL:

— oferirea la privatizare a Societății Comerciale „Alro” — S.A. și a Societății Comerciale „Alprom” — S.A. Slatina în anul 2002;

— continuarea procesului de privatizare a societăților comerciale rămase neprivatizate din componenta „privatizare caz cu caz a 5 mari societăți comerciale cu capital majoritar de stat prin intermediul băncilor de investiții”, în perioada semestrul I 2002—semestrul I 2003;

— continuarea implementării programelor de restructurare pentru societățile comerciale incluse în componenta „restructurarea/lichidarea a 5 societăți comerciale mari”, prin:

• reluarea procesului de privatizare pentru Societatea Comercială „IUG” — S.A. Craiova, în semestrul I 2002;

• oferirea la privatizare a Societății Comerciale „Nitramonia” — S.A. Făgăraș, în semestrul I 2002;

• implementarea programului de restructurare pentru Societatea Comercială „Roman” — S.A. Brașov, prin:

• finalizarea procedurilor de divizare;

• oferirea la privatizare a modulelor rezultate, în anul 2002;

• implementarea programului de restructurare pentru Societatea Comercială „Siderurgica” — S.A. prin:

• oferirea la privatizare a filialelor rezultate prin implementarea programului de restructurare, în semestrul II 2002;

• inițierea procedurilor de lichidare voluntară a filialelor neprofitabile, care nu se vor privatiza, în 2002 — semestrul I 2003;

• Pentru cea de-a cincea societate comercială, Societatea Comercială „Clujana” — S.A., până la sfârșitul anului 2001 au fost vândute 50% din active, în prezent vânzarea activelor acestei societăți comerciale fiind preluată de Autoritatea de Valorificare a Activelor Bancare;

— continuarea în anul 2002 a procesului de vânzare pentru cel puțin 30 de societăți comerciale din componenta „privatizarea a 50 de societăți comerciale cu capital majoritar de stat grupate în pachete”;

— continuarea procesului de privatizare, prin efort propriu al A.P.A.P.S., conform Programului PSAL II convenit cu Banca Mondială, prin atragerea de investitori români și străini pentru cel puțin 10 societăți comerciale mari cu capital de stat, 300 de societăți comerciale mici și mijlocii și 100 societăți comerciale la care A.P.A.P.S. deține acțiuni reziduale, în perioada 2002—2003;

— selectarea în cadrul Programului PSAL II a unui lot de 20 de societăți comerciale pentru a face obiectul privatizării (10 societăți comerciale grupate în 3 grupuri), sau al restructurării (10 societăți comerciale grupate în 4 grupuri), cu ajutorul băncilor de investiții sau al agenților de vânzare/firmelor de restructurare, precum și oferirea la privatizare și privatizarea/restructurarea a 8 dintre cele 10 societăți comerciale din fiecare componentă, nu mai târziu de sfârșitul anului 2003.

• Un element important pentru realizarea ajustării structurale îl constituie intensificarea procesului de restructurare. În realizarea acestui obiectiv un rol important îl are Programul PHARE RO 9904 pentru restructurarea întreprinderilor și de reconversie profesională (RICOP) în care au fost incluse 69 de întreprinderi cu capital majoritar de stat: 58 rămase în portofoliul A.P.A.P.S., 10 în

portofoliul Ministerului Industriei și Resurselor și una în portofoliul Ministerului Sănătății și Familiei.

- Până la sfârșitul lunii martie 2002, dintre societățile comerciale aflate în portofoliul A.P.A.P.S. 28 de societăți comerciale (dintre care 9 au fost incluse și în Programul PSAL) au fost privatizate.

- Condiționalitatea RICOP a fost îndeplinită la data de 31 martie 2002, prin oferirea la privatizare a întregului pachet de societăți comerciale convenit cu Uniunea Europeană și aflat în portofoliul A.P.A.P.S.

- Principalele acțiuni promovate în cadrul Programului RICOP au în vedere:

- promovarea ocupării forței de muncă, cu un buget de 9 milioane euro, pentru crearea a circa 8.000 de locuri de muncă și asigurarea a circa 6.000 de locuri de formare profesională;

- finanțarea creării de microafaceri și de întreprinderi mici și mijlocii, cu un buget de 30 milioane euro, prin care se estimează asigurarea unui număr de 10.000 de locuri de muncă în întreprinderi mici și mijlocii și microîntreprinderi;

- asistența socială pentru atenuarea impactului social al restructurării industriale, cu un buget de 10 milioane euro, prin care se urmărește susținerea a 50 de centre sociale, 10 centre de reintegrare și 10 centre de urgență, estimându-se a fi asistate 17.500 de persoane nevoiașe și create circa 1.300 noi locuri de muncă;

- asistența tehnică, cu un buget de 9 milioane euro, destinată susținerii structurilor de implementare a programului pentru care au fost semnate 3 contracte în valoare de 5,1 milioane euro.

Până în prezent rezultatele implementării măsurilor cuprinse în programele de restructurare aprobate sunt:

- capitalul social vândut sectorului privat este de 55,59% din total capital social deținut de societățile comerciale din portofoliul A.P.A.P.S.;

- s-au redus pierderile înregistrate față de finele anului 2000 cu aproximativ 75%;

- s-au redus plățile restante față de aceeași perioadă a anului 2000 cu aproximativ 48%;

- personalul angajat care a trecut în sectorul privat este de 45,33%.

3.3.3. Atragerea investițiilor străine directe

- Pentru asigurarea condițiilor propice de dezvoltare economică Guvernul României are în vedere creșterea semnificativă a volumului de investiții străine în România, prin asigurarea unui climat investițional stimulat și predictibil.

- În acest scop Guvernul României a inițiat perfecționarea cadrului legislativ vizând asigurarea tratamentului egal și nediscriminatoriu între investitorii străini și români.

- În iunie 2001 a fost adoptată Legea nr. 332/2001 privind promovarea investițiilor directe cu impact semnificativ în economie, prin care se introduc reglementări noi pentru investițiile cu o valoare care depășește echivalentul unui milion de dolari S.U.A. Noua lege stabilește un regim juridic favorabil investițiilor străine directe și oferă unele facilități cum sunt: exceptarea de la plata taxelor vamale a utilajelor, instalațiilor și echipamentelor tehnologice, amânarea plății taxei pe valoarea adăugată pentru bunurile noi achiziționate, amortizarea accelerată. Legea creează, de asemenea, un cadru instituțional pentru acest domeniu, stabilind ca Ministerul Dezvoltării și Prognozei, în colaborare cu Departamentele pentru relația cu investitorii străini, să asigure coordonarea aplicării uniforme a politicii Guvernului la nivel central și local în ceea ce privește stimularea și promovarea investițiilor directe. Până în martie 2002 s-au primit 83 de înregistrări de astfel de investiții, a căror valoare angajată este de aproximativ 600 milioane dolari S.U.A., din care participarea străină reprezintă circa 240 milioane dolari S.U.A. Pentru a analiza efectele aplicării legii, precum și pentru a soluționa operativ eventualele dificultăți apărute, Ministerul Dezvoltării și Prognozei a organizat întâlniri cu investitorii înregistrați conform acestei legi. Totodată a fost inaugurată o pagină Internet dedicată întrebărilor și răspunsurilor referitoare la aplicarea Legii nr. 332/2001.

- Pentru creșterea volumului investițiilor Guvernul României a inițiat, de asemenea, acțiuni concrete pentru înlăturarea obstacolelor întâmpinate de investitorii străini în România și care constau în simplificarea procedurilor de înregistrare și autorizare a firmelor, stabilirea legislației, eficienței serviciilor bancare etc., unele dintre ele fiind deja realizate.

- Un alt element important pentru susținerea acestui obiectiv este promovarea României ca destinație pentru investitorii străini, prin asigurarea unei informări pozitive, complete și corecte asupra oportunităților de investiții din România, la nivel de regiune și de ramură economică, prin oferirea de servicii pentru investitori: de asistență de specialitate, de informare, de interfață cu alte instituții, prin proceduri clare, adaptate practicilor internaționale.

- Pentru dezvoltarea procesului investițional Guvernul României a inițiat organizarea activității de promovare a investițiilor străine, prin elaborarea de materiale promoționale și de informare, inclusiv prin Internet, pentru sporirea interesului investitorilor pentru zonele defavorizate, zone libere, parcuri tehnologice, dezvoltare regională. De asemenea, Guvernul a înființat un oficiu în subordinea directă a primului-ministru, care permite accesul facil al investitorilor importanți la structurile de decizie guvernamentală, și s-a aprobat în ședința de guvern înființarea. În ședința Guvernului din 13 martie 2002 s-a aprobat înființarea Agenției Române pentru Investiții Străine (A.R.I.S) ca unică instituție de informare și promovare a investițiilor străine directe în România. Agenția Română pentru Investiții Străine își va desfășura activitatea în subordinea Guvernului.

3.3.4. Dezvoltarea pieței concurențiale

- Dezvoltarea pieței concurențiale este una dintre condițiile esențiale pentru ca o economie de piață să fie operațională, dar și una dintre preocupările permanente și majore ale Guvernului României, în condițiile globalizării piețelor, întrucât promovarea și dezvoltarea unui mediu concurențial normal contribuie la ameliorarea competitivității industriale și la întărirea pieței interne naționale.

În vederea dezvoltării mediului de afaceri și a mecanismelor de piață Guvernul României aplică în mod riguros regulile privind acordarea ajutoarelor de stat, înlocuite prin Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, cu modificările și completările ulterioare, și va întări capacitatea instituțiilor abilitate să administreze regulile referitoare la concurență stabilite prin Legea concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare, astfel încât operatorii economici să fie în măsură să facă față forțelor pieței și presiunilor concurențiale în momentul aderării României la Uniunea Europeană.

- În vederea aplicării riguroase a regulilor concurenței, cu sprijinul Consiliului Concurenței și Oficiul Concurenței, Guvernul are în vedere perfecționarea reglementărilor privind controlul concentrărilor și controlul riguros al ajutoarelor de stat — în sensul transparenței acordării acestora pe baza unor criterii precis definite, vizând însănoșirea activităților industriale și aplicarea de politici fiscale care să aibă ca efect creșterea capacității operatorilor economici de a investi, realizând astfel o ajustare favorabilă a condițiilor de piață.

- De asemenea, se va acționa pentru reducerea sferei de acțiune a monopolurilor de stat și pentru continuarea procesului de liberalizare a prețurilor în domeniile în care acestea au rămas în supravegherea autorităților de reglementare.

- În condițiile internaționalizării producției, pentru întărirea competiției pe piață, Guvernul României are în vedere, de asemenea, încurajarea alianțelor strategice pe baze tehnologice și industriale, economice sau financiare, urmărindu-se încadrarea lor în prevederile legislative interne și internaționale.

3.3.5. Promovarea investițiilor intangibile

- Guvernul este preocupat să accentueze acțiunile din domeniul cercetării-dezvoltării și inovării printr-o abordare interdisciplinară și multisectorială, având în vedere necesitățile pieței, cu care industria trebuie să fie în permanentă legătură. Autoritățile publice au ca primă responsabilitate promovarea de programe eficiente de cercetare-dezvoltare, orientate către cerințele pieței și în strânsă legătură cu operatorii economici interesați, care să conducă la beneficii maxime. În acest sens acționează pentru:

— crearea de produse noi sau modernizate și introducerea lor în fabricație de către unitățile economice;

— realizarea de tehnologii noi sau modernizate și punerea lor în aplicare de către agenții economici;

— realizarea de servicii noi sau perfecționate și punerea lor în aplicare de către agenții economici.

• Un alt element important avut în vedere pentru dezvoltarea investițiilor intangibile îl constituie susținerea creării și dezvoltării capacității de absorbție și difuzare a rezultatelor cercetării-dezvoltării în mediul economic prin:

• dezvoltarea infrastructurii de transfer tehnologic și inovare (de exemplu: parcuri tehnologice și științifice, incubatoare tehnologice și de afaceri, centre de transfer tehnologic etc.);

• susținerea activităților de informare în domeniul tehnologic, de asistență și consultanță, precum și de transfer tehnologic, la nivel național și regional;

• asigurarea unui cadru legislativ favorabil pentru protecția rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare, incluzând și cadrul propice pentru proprietatea industrială și intelectuală, cu prioritate în domeniul patentelor, mărcilor, designului, desemnarea originii etc.

• Guvernul României este preocupat pentru realizarea unui important pas spre ameliorarea competitivității produselor și serviciilor industriale și prin susținerea unei politici active în domeniul calității, axată pe dezvoltarea și optimizarea infrastructurii calității, precum și pe stimularea implementării de către operatorii economici a sistemului de management al calității (ISO 9000). În acest context a fost aprobată Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor. Această lege reprezintă cadrul pentru preluarea armonizată a directivelor bazate pe principiul noii abordări și introduce procedurile europene pentru evaluarea conformității produselor. Aplicarea acestei legi și a reglementărilor tehnice derivate conduce la reducerea cheltuielilor pentru produsele românești referitoare la atestarea îndeplinirii cerințelor de securitate aplicabile acestora în piața unică europeană.

• Un alt element important avut în vedere de Guvernul României și care acționează ca un catalizator pentru susținerea ajustării structurale și ameliorarea competitivității industriale este standardizarea, care a devenit o necesitate prioritară. Standardizarea elimină barierele tehnice din calea comercializării produselor, devine un punct-cheie în ceea ce privește competitivitatea și o normă după care sunt judecați competitorii pe piață, asigurând credibilitate. De aceea este important ca standardele să fie la un nivel ridicat, în acest fel produsele câștigând aprobarea utilizatorilor. Succesul standardizării este determinat de succesul implementării sale, deci trebuie să existe proceduri clare de certificare, inspecție și testare.

• Investiția în capitalul uman este în atenția prioritară a Guvernului României, fiind una dintre componentele importante în promovarea investițiilor intangibile, simultan cu o mai bună utilizare a resurselor umane. Aceasta este concretizată prin realizarea unei mai bune flexibilități a forței de muncă și prin mărirea gradului de mobilitate (recalificare) și de perfecționare/specializare a acesteia, astfel încât să se poată asigura o echilibrare a cererii și ofertei pe piața forței de muncă, precum și dezvoltarea de know-how și training vocațional și a managementului resurselor umane.

• În cadrul promovării investițiilor intangibile Guvernul României mai are în vedere dezvoltarea și susținerea piețelor în continuă expansiune (cercetare-dezvoltare, cunoașterea, protecția mediului, biotehnologie, sănătate etc.).

• Nu în ultimul rând ca importanță și ținând seama de evoluția spre societatea informațională, Guvernul României pune un accent deosebit pe extinderea utilizării tehnologiei informației și pe folosirea eficientă a datelor prelucrate și gestionate de sistemele informaționale naționale și internaționale.

3.3.6. Dezvoltarea cooperării industriale

• Sprijinirea dezvoltării cooperării industriale presupune măsuri de identificare și eliminare a obstacolelor financiare și fiscale excesive, simultan cu dezvoltarea instrumentelor specifice și cu susținerea inițiativelor industriale, în scopul creșterii piețelor cu prioritate pentru micile afaceri.

Responsabilitatea majoră în dezvoltarea unor scheme de cooperare industrială aparține în principal firmelor și oamenilor de afaceri, dar o contribuție substanțială este adusă și de autoritățile publice prin identificarea și implementarea unor măsuri și acțiuni specifice destinate acestui scop.

• În acest sens Guvernul României are în vedere extinderea utilizării sistemului de subcontractare, atât pentru producția destinată pieței interne, cât și pentru piața externă prin care întreprinderile mici și mijlocii devin subfurnizori pentru marile companii industriale, asigurându-se astfel un bun suport în dezvoltarea cooperării industriale și a schimburilor comerciale.

• Alte măsuri avute în vedere de Guvernul României pentru susținerea dezvoltării cooperării industriale pe piața internă și internațională se referă la următoarele aspecte:

— întărirea climatului investițional și de cooperare industrială, pe baza unui cadru legislativ adecvat și a înțelegerilor bilaterale dintre țări privind protejarea investițiilor;

— identificarea de oportunități și scheme de cooperare industrială, găsirea de parteneri și diseminarea de informații asupra pieței și/sau potențialilor parteneri;

— organizarea de întâlniri, mese rotunde, susținerea unor inițiative potențial viabile și asistență în deschiderea și dezvoltarea interesului unor parteneri străini în cooperarea industrială.

• Guvernul României are în vedere extinderea acțiunilor orientate către stimularea cooperării industriale și atragerea unui volum mai mare de investiții directe străine, în special din țările Uniunii Europene, pentru subsectoarele industriale, produsele sau componentele de produse care prezintă avantaje comparative și interes prioritar pentru România, cum sunt: tractoare și mașini agricole, locomotive și material rulant, autocamioane, construcții aeronautice, metalurgia feroasă și neferoasă, tehnica de calcul, mașini și echipamente electrice, industria alimentară etc.

• În scopul dezvoltării cooperării industriale Guvernul urmărește identificarea de noi soluții pentru promovarea unor proiecte de engineering financiar în domeniile de interes major (protecția mediului, eficiența utilizării energiei etc.), inclusiv prin utilizarea aranjamentului de „off-set”, care este o formă contractuală avantajoasă și care obligă un ofertant străin să investească în țara care achiziționează echipamentul.

• Pentru întărirea potențialului industrial regional și pentru dezvoltarea cooperării economice Guvernul are în vedere și promovarea principiului specializării internaționale, pe baza complementarității industriale cu țările Uniunii Europene, central și est-europene sau din alte zone apropiate.

3.3.7. Susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii

• În Programul de guvernare pentru perioada 2001–2004 Guvernul României a stabilit printre obiectivele-cheie, în politica sa economică, stimularea întreprinderilor mici și mijlocii, considerând că sectorul întreprinderilor mici și mijlocii reprezintă o pârgie hotărâtoare pentru dezvoltarea economiei de piață și creșterea economică și constituie un factor important de absorbție a forței de muncă disponibile sau disponibilizate. De asemenea, dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii determină creșterea competiției și diminuarea rolului monopolist al marilor întreprinderi, conducând astfel la dezvoltarea unei economii de piață funcționale.

• Principiile urmărite în susținerea dezvoltării sectorului sunt:

- asigurarea coerenței strategiilor dezvoltate la nivel guvernamental cu impact asupra sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;
- colaborarea strânsă cu toate organizațiile de reprezentare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;

- acordarea de sprijin financiar din partea statului, compatibil cu recomandările Comisiei Europene;

- evitarea distorsionării pieței prin măsurile de sprijinire a întreprinderilor mici și mijlocii;

- asigurarea transparenței acțiunilor care vizează dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;

- actualizarea cu regularitate a strategiei și politicilor de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;

- dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în regiunile în care infrastructura socială și industrială este slabă și rata șomajului mare;

- promovarea culturii antreprenoriale.

• Principalele direcții strategice de acțiune pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii sunt orientate spre: crearea unui mediu de afaceri favorabil înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, dezvoltarea activităților productive și inovative în sectorul întreprinderilor mici și mijlocii, creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii pe diverse piețe, îmbunătățirea accesului întreprinderilor mici și mijlocii pe piețele externe și promovarea culturii antreprenoriale.

• Măsurile avute în vedere sunt:

– eliminarea barierelor birocratice;
– îmbunătățirea cadrului instituțional și a dialogului public— privat;

– susținerea transferului de tehnologie către întreprinderile mici și mijlocii nou-înființate sau existente;

– facilitarea accesului la surse de finanțare;

– facilitarea accesului la activele neutilizate ale agenților economici cu capital majoritar de stat;

– facilitarea accesului la achiziții publice;

– dezvoltarea unei infrastructuri de afaceri, a unei piețe naționale de consultanță și consiliere pentru întreprinzători;

– îmbunătățirea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la informații de afaceri relevante pentru domeniul specific de activitate al acestora;

– elaborarea unei strategii pentru susținerea întreprinderilor mici și mijlocii cu potențial de export; sprijinirea participării întreprinderilor mici și mijlocii la târguri și manifestări internaționale;

– susținerea unor programe de instruire pentru dezvoltarea capacității antreprenoriale;

– îmbunătățirea pregătirii manageriale prin discipline axate pe antreprenariat în învățământul liceal și universitar.

• Simplificarea procedurilor de înregistrare și autorizare a firmelor a fost pusă deja în practică pe baza aplicării prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 76/2001 privind simplificarea unor formalități administrative pentru înregistrarea și autorizarea funcționării comercianților, aprobată și modificată prin Legea nr. 370/2002, prin instituirea unei proceduri simplificate și înființarea biroului unic, a cărui activitate accelerează procedura înregistrării noilor firme, diminuează costurile aferente și introduce un cod unic de înregistrare.

3.3.8. Asigurarea compatibilității cu mediul înconjurător

• Necesitatea unui nivel înalt de protecție a mediului este strâns legată în concepția Guvernului României de dezvoltarea durabilă și creșterea standardului și a calității vieții. Protecția mediului este susținută printr-un sistem legislativ complex, parțial armonizat cu cel al Uniunii Europene.

• Mediul înconjurător este văzut de Guvernul României ca o resursă naturală pentru a cărei folosire firmele trebuie să fie pregătite să plătească. Autoritățile publice evaluează prețul pentru această ofertă de resurse de mediu și au grijă ca ea să nu fie suprafolosită. Piața în continuă creștere pentru folosirea resurselor de mediu conduce la dezvoltarea de noi instrumente, cum ar fi permisele de mediu și licențe, și se bazează pe principiul conform căruia „poluatorul plătește”. Este clar că acest lucru va afecta toate segmentele pieței și că este necesar ca protecția mediului și acceptarea unui înalt nivel al standardelor de protecție a mediului să poată reprezenta inițial o constrângere și apoi un avantaj competitiv demn de luat în seamă.

În acest sens Guvernul se implică în acordarea asistenței necesare pentru ca firmele, atât cele mari, cât și cele mici, să-și dezvolte strategii de protecție a mediului și să-și integreze concepția de proiectare, producție și marketing pornind de la tehnologii și produse „curate”.

• În cazurile în care alinierea la standardele de mediu este dificilă la nivelul întreprinderii sau în zone geografice cu probleme grave de poluare, Guvernul va interveni, în condițiile legii, fie prin ajutor direct, fie prin reduceri de taxe și impozite sau alte măsuri cu efect echivalent, cu obligativitatea ca fondurile rezultate din acestea să fie utilizate în conformitate cu prevederile legislative armonizate vizând ajutorul de stat, pentru diminuarea și, în măsura posibilului, pentru eliminarea poluării.

• Respectarea reglementărilor în domeniul protecției mediului înconjurător și promovarea largă a tehnologiilor și produselor

„curate”, în condițiile eficiente de costuri/beneficii, precum și de crearea de noi modele de producție și consum, simultan cu creșterea performanței în domeniul protecției mediului și prin susținerea implementării sistemului de management de mediu (ISO 14000), constituie o importanță preocupare a Guvernului și este materializată prin armonizarea legislativă din acquisul comunitar de mediu privind controlul poluării industriale și managementul riscului necesar, prin inițierea și implementarea de programe pentru reducerea impactului activităților industriale asupra mediului, concomitent cu refacerea ecologică a zonelor afectate de acestea.

• Guvernul României are în vedere ca aceleași instrumente să aibă efect atât asupra eficienței economice generale, cât și asupra reducerii poluării și utilizării eficiente a resurselor. Creșterea eficienței utilizării energiei electrice, cu toate că va presupune costuri mari de modernizare a echipamentelor, va avea efecte pozitive atât asupra eficienței economice a întreprinderilor, cât și asupra protecției mediului prin limitarea sau reducerea emisiilor poluante.

3.3.9. Dezvoltarea cererii pieței românești de produse industriale

• Dezvoltarea industrială presupune ajustarea ofertei de produse la nivelul cererii pieței. Previțiunile de evoluție a cererii pot constitui elemente care să favorizeze ajustarea producției fiecărei întreprinderi. În prezent piața internă națională de produse industriale are un nivel scăzut al cererii din partea populației și agenților economici.

• Creșterea cererii interne de produse industriale este în atenția Guvernului României, deoarece aceasta poate facilita dezvoltarea economiilor de scară, dinamica cererii interne oferind oportunități pentru adâncirea specializării producției și apariția de noi producători, ceea ce va conduce la menținerea caracterului concurențial al pieței.

• În acest context Guvernul României se preocupă de găsirea modalităților de creștere a puterii de cumpărare a populației și de realizare a solvabilității pieței interne. Acestea vor conduce la creșterea exigențelor privind calitatea produselor, cu efect direct asupra întreprinderilor care vor face eforturi de a produce competitiv, rezultatul final urmând fiind dispariția decalajului dintre produsele pentru piața internă și cea externă, definit de sintagma „produse de export”.

• Un element important de susținere a ajustării structurale a întreprinderilor industriale prin dezvoltarea pieței interne îl constituie orientarea de perspectivă a achizițiilor publice. În România aplicarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 60/2001 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare, va contribui la stimularea cererii pieței interne, iar ale Ordonanței Guvernului nr. 20/2002 privind achizițiile publice prin licitații electronice va elimina posibilitățile de corupție în acest domeniu.

3.3.10. Modernizarea rolului autorității publice

• Modernizarea rolului autorității publice constă, în viziunea Guvernului României, în întărirea capacității autorității publice din domeniul industriei (Ministerul Industriei și Resurselor) de elaborare și implementare a politicii industriale și de gestionare a procesului de reformă economică din industrie (restructurarea și privatizarea societăților comerciale aflate în coordonarea și subordinea sa).

• Pentru perfecționarea activității autorității publice din domeniu se are în vedere dezvoltarea cooperării cu operatorii economici în vederea creșterii performanței industriale, prin îmbunătățirea sistemului de diseminare a informațiilor referitoare la tehnologie, la tendințele pieței sau la alți diverși factori care influențează performanța industrială.

• O altă latură importantă a acestui proces, pe care o practică autoritatea publică în domeniu, o constituie întărirea colaborării cu celelalte instituții și autorități publice de stat, precum și extinderea consultărilor cu partenerii sociali în problemele legate de politica industrială, de reformă economică și restructurare industrială, privatizare, perfecționarea cadrului legislativ și instituțional, compatibilitatea cu mediul înconjurător etc.

3.3.11. Promovarea coeziunii sociale

• Coeziunea socială constituie un factor determinant în realizarea cu succes a ajustării structurale și în limitarea costurilor reformei economice. Guvernul are permanent în vedere implementarea și dezvoltarea în principal a următoarelor practici:

— atragerea partenerilor sociali și a altor factori implicați în activitatea industrială în procesul de elaborare și implementare a politicilor;

— permanentizarea procedurilor de consultare a operatorilor economici și a partenerilor de dialog social, precum și a procedurilor de diseminare a informațiilor utile;

— obținerea sprijinului partenerilor sociali în realizarea ajustărilor structurale;

— susținerea asigurării unui sistem cât mai eficient de protecție socială pasivă și mai ales activă.

4. CORELAREA CU PLANUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE A ROMÂNIEI

• În acord cu politica europeană de coeziune economică și socială România promovează o politică națională de dezvoltare regională care are ca obiectiv general pe termen lung diminuarea decalajelor în dezvoltarea regiunilor și zonelor țării. Pe termen scurt, însă, politica națională de dezvoltare regională — prin instrumentul său principal, Planul național de dezvoltare — se axează, în esență, pe contracararea fenomenelor negative care apar în procesul de restructurare economică și îndeosebi industrială a țării, astfel că obiectivele politicii regionale în această etapă se corelează strâns cu obiectivele politicii industriale.

• În acest sens, axa 7 de dezvoltare identificată în Planul național de dezvoltare (PND 2002—2005) constă în îmbunătățirea structurii economice a regiunilor. Această prioritate de dezvoltare este nemijlocit determinată de implementarea uneia dintre prioritățile politicii industriale, și anume restructurarea sectorului industrial. Restructurarea industrială afectează, fără excepție, toate cele 8 regiuni de dezvoltare ale țării, structuri industriale diversificate, dezvoltate în condițiile economiei centralizate, existând în toate județele țării. Numeroase întreprinderi, din domenii cum sunt construcțiile de mașini, chimie, siderurgie, au devenit după anul 1990 necompetitive și au intrat în declin, ceea ce a impus restructurarea lor, cu toate consecințele în plan economic și social ce decurg din acest amplu proces.

• Politica națională de dezvoltare regională urmărește prin strategia sa pe termen scurt sprijinirea dezvoltării zonelor industriale în declin, prin stimularea, în primul rând, a capacității lor de adaptare la noi activități. Detaliile referitoare la implementarea acestei priorități naționale de dezvoltare regională se găsesc în PND 2002—2005.

• Măsurile luate pentru sprijinirea dezvoltării zonelor industriale în declin, programele și proiectele dezvoltate în acest scop sunt finanțate atât din fonduri de la bugetul de stat exclusiv, cât și din fonduri PHARE — componenta „Coeziune economică și socială”, la care se adaugă cofinanțarea corespunzătoare de la bugetul de stat.

• Pentru utilizarea fondurilor PHARE — componenta „Coeziune economică și socială” —, în scopul sprijinirii zonelor industriale în declin, s-a realizat o zonare intraregională, având drept criterii impactul negativ produs de restructurarea industrială și capacitatea de atragere a noi activități. Criteriile detaliate ale acestei zonări sunt cuprinse în PND 2002—2005.

• S-au identificat în 7 din cele 8 regiuni de dezvoltare 11 astfel de zone, care au fost denumite „zone de restructurare industrială cu potențial de creștere economică”. În aceste zone se concentrează, începând cu anul 2001, pe o perioadă de cel puțin 3 ani, o parte însemnată a fondurilor PHARE — componenta „Coeziune economică și socială” — la care se adaugă cofinanțarea necesară de la bugetul de stat.

• În fiecare din cele 11 zone de restructurare industrială cu potențial de creștere economică se are în vedere implementarea, în condițiile respectării procedurilor PHARE — componenta „Coeziune economică și socială” —, a unor măsuri, programe, proiecte, care vizează:

— diversificarea economică, prin atragerea de noi activități, inclusiv valorificarea potențialului lor turistic, prin sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii productive;

— îmbunătățirea calității rețelei infrastructurale regionale; va continua dezvoltarea infrastructurii regionale și locale inițiată prin PHARE 2000 punându-se accent pe refacerea mediului și dezvoltarea turismului;

— reabilitarea micii infrastructuri urbane și turistice;

— dezvoltarea resurselor umane: modernizarea școlilor profesionale și furnizarea de servicii sociale.

• Pentru atragerea investițiilor private în aceste zone, dar și în alte zone de restructurare industrială, statul, comunitățile regionale și locale preiau un efort material substanțial, necesar demarării unor activități productive, pentru:

— reabilitarea și pregătirea terenurilor rămase după dezafectarea uneia sau mai multor întreprinderi în cazul platformelor industriale, pentru noi activități productive;

— pregătirea terenurilor pentru activitatea turistică;

— crearea și dezvoltarea de parcuri industriale;

— crearea de căi de acces spre zonele în care se vor crea întreprinderi mici și mijlocii productive.

• Evaluarea sprijinului ce se poate acorda va lua în calcul succesele regiunilor în procesul de restructurare industrială și de adaptare la noi tipuri de activități. Mărimea sprijinului financiar acordat va fi corelată în timp și va ajunge să depindă de rezultatele în planul schimbărilor structurale pe care le vor avea investițiile care s-au realizat.

5. EVOLUȚII POSIBILE ÎN STRUCTURA INDUSTRIEI PRELUCRĂTOARE

• Limitările naturale de dezvoltare în perspectivă a industriei extractive și necesitatea reducerii intensității energetice în toate domeniile de activitate ale economiei naționale vor conduce la menținerea în continuare a unei ponderi ridicate a industriei prelucrătoare.

• Sectorul energetic care susține industria prelucrătoare este un sector dezvoltat și funcțional în care resursele interne de agenți purtători de energie asigură cea mai mare parte a consumului, importurile de completare constând din gaze naturale (circa 25—30% din total consum) și păcură. Aflat în plin proces de restructurare și modernizare, sectorul energetic românesc va contribui semnificativ la creșterea competitivității industriei prelucrătoare, în principal prin prețul energiei livrate, bazat pe costuri sensibil diminuate ca efect al reformei economice aplicate.

• Industria prelucrătoare din România se bazează pe un potențial important și diversificat de resurse naturale industrializabile, constând în principal din minereurile metalifere (cupru, argint, aur), minereuri nemetalifere (sare, calcar, argile etc.), țiței și gaze naturale, masă lemnoasă, resurse vegetale și animale, ape minerale etc. Structura relativ complexă a industriei prelucrătoare românești este în general corelată și orientată spre valorificarea rațională și eficiența a acestor resurse naturale indigene.

• Estimarea evoluției pe termen mediu a sectoarelor industriale a avut în vedere în primul rând rezultatele analizelor SWOT care identifică punctele tari și cele slabe, oportunitățile și amenințările, precum și evaluarea unor indicatori de competitivitate care iau în considerare următoarele aspecte principale:

— deținerea unor avantaje comparative și competitive legate de tradiție, de existența de know-how de producție sau licențe preluate de la firme de prestigiu pe plan internațional, de utilizarea forței de muncă bine calificată și cu costuri reduse, productivitatea muncii, precum și de existența și folosirea de resurse materiale interne;

— rezultate favorabile înregistrate în activitate datorită competitivității și poziției avantajoase de pe piața internă și/sau internațională;

— contribuție semnificativă în susținerea reabilitării și modernizării altor domenii din economia națională (agricultura, infrastructura etc.);

— dezvoltarea activităților de înaltă tehnologie și a informaticii.

• Evoluția în perspectivă a diferitelor sectoare și subsectoare industriale va fi diferențiată. Pentru a estima cât mai corect evoluția pe termen mediu a sectoarelor industriale s-a făcut în primul rând o analiză a evoluției lor și a rezultatelor obținute, cu detalii pe grupe de produse, pornindu-se de la premisa că anumite subsectoare pot fi competitive chiar dacă sectorul în ansamblu nu are aceleași performanțe. S-au efectuat analize ale evoluției unor indicatori economici, cum ar fi: cifra de afaceri, producția,

valoarea adăugată, productivitatea muncii, evoluția pieței pentru fiecare domeniu vizându-se exportul, producția pentru consumul intern, importul etc.

• Concluziile la care s-a ajuns în urma acestor analize evidențiază faptul că pe termen mediu:

— există șanse reale de dezvoltare accentuată a unor activități industriale pentru: fabricația de tractoare și mașini agricole, fabricația de îngrășăminte chimice, fabricația de echipamente de telecomunicații, tehnologia informației, industria alimentară;

— în unele sectoare activitatea va continua să se mențină la un nivel relativ constant, fiind posibilă o ușoară dezvoltare a acestora pentru construcții și reparații de nave, industria de prelucrare a țiclei, fabricația de medicamente, sectorul confecției textile, sectorul încălțăminte, industria siderurgică, fabricația de rulmenți și pompe, industria chimică, industria de mașini și aparate electrice, industria lemnului, mobilei, celulozei și hârtiei, unele mijloace de transport;

— pentru unele sectoare activitatea va fi fluctuantă, fiind posibile tendințe de descreștere: industria construcțiilor metalice și produselor din metal, industria prelucrării cauciucului și maselor plastice, industria materialelor de construcții;

— unele sectoare vor cunoaște o restructurare profundă, inițial cu diminuarea producției: industria de apărare și industria siderurgică.

• Prioritățile Guvernului României în abordarea sectorială în corelare cu limitările privind asigurarea resurselor financiare bugetare vizează:

— restructurarea accelerată a unor sectoare industriale, situație în care se are în vedere sprijinirea industriei siderurgice și a industriei de apărare, în derularea acestui proces;

— susținerea unor sectoare cu rol de motor al dezvoltării industriale în care intră tehnologia informației și echipamentele de telecomunicații;

— necesitatea asigurării hranei populației, scop în care este vizată în principal susținerea fabricației de tractoare și mașini agricole, a producției de îngrășăminte chimice și industriei alimentare;

— necesitatea asigurării stării de sănătate a populației, caz în care se urmărește susținerea industriei de medicamente;

— sprijinirea unor segmente din activitatea industrială legate de reabilitarea infrastructurii și a dotărilor necesare (utilaje, mijloace de transport etc.);

— susținerea creșterii volumului și eficienței exportului.

• Sprijinul statului acordat acestor domenii de activitate se concretizează astfel:

— Prin Programul privind sprijinirea producătorilor agricoli și a prestatorilor de servicii în agricultură pentru achiziționarea de tractoare, combine, mașini și utilaje agricole, precum și instalații de irigații din producția internă sunt susținute procesul investițional în agricultură și creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole. Pe baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 198/1999 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri agricole sau terenuri aflate permanent sub luciu de apă s-a constituit fondul special „Dezvoltarea agriculturii românești”, prin care se asigură o alocație echivalentă de 55% pentru achiziționarea de tehnică agricolă. Procedura de utilizare a sumelor constituite în acest fond pentru achiziționare de tehnică agricolă a fost aplicată atât în anul 2000, cât și în anul 2001 și rămâne în vigoare și în anul 2002. În acest scop Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor pregătește, urmând să supună spre aprobare Guvernului, un act normativ de reglementare valabil pentru acest an, prin care se vor aloca resurse financiare în acest scop.

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2002 privind acordarea unor facilități furnizorilor de îngrășăminte chimice și pesticide se prevede că taxa pe valoarea adăugată aferentă acestor produse livrate și certificate către producătorii agricoli devine exigibilă la furnizori și deductibilă la beneficiari la data scadentă plății, prevăzută în contractele încheiate între aceștia.

Prin Ordinul ministrului sănătății și familiei și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 72/44/2002 pentru aprobarea listelor cuprinzând denumirile comune internaționale (DCI) ale medicamentelor din Nomenclatorul de medicamente și produse biologice de uz uman, de care beneficiază asigurații, pe

bază de prescripție medicală în tratamentul ambulatoriu, cu și fără contribuție personală, și a sistemului de compensare a prețurilor cu amănuntul la unele medicamente de uz uman se creează posibilitatea compensării până la 65% a unor medicamente și/sau a achiziționării în formă gratuită a acestora în cadrul unor liste actualizate trimestrial, utilizându-se fonduri prevăzute în bugetul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate.

— Prin Ordinul comun al ministrului muncii și solidarității sociale, al ministrului comunicațiilor și tehnologiei informației și al ministrului finanțelor publice nr. 132/76/352/2002 privind încadrarea în activitatea de creație de programe pentru calculator sunt sprijinite activitatea din domeniul tehnologiei informației, respectiv activitatea de creație de programe pentru calculator destinate comercializării pe bază de contract, prin scutirea de impozit pe venit.

— Prin alocarea de resurse financiare bugetare este sprijinit procesul de restructurare a industriei de apărare, sumele fiind destinate atât pentru producția de apărare pe capacitățile viabile, cât și pentru reconversia unor capacități către producția civilă. În același timp, în vederea reducerii costurilor generate de unele capacități de producție neutilizate și pentru folosirea forței de muncă din zonele afectate de restructurare, prin hotărâri ale Guvernului au fost constituite parcuri industriale. Se vor asigura în acest fel introducerea în circuitul producției civile a unor foste capacități de producție militară, crearea de locuri de muncă și reducerea până la eliminare a subvențiilor statului. În vederea realizării acestui proces s-au alocat suplimentar de la bugetul de stat 150 miliarde lei în luna martie 2002.

— Prin aprobarea de către Guvern a Strategiei de restructurare a industriei siderurgice se creează premisele derulării propriuzise a procesului după ce programele elaborate vor fi aprobate de Comisia Europeană.

— Prin prevederile cuprinse în Programul PSAL II, referitoare la restructurarea Băncii de Export-Import a României EXIMBANK — S.A. vizând transformarea acesteia într-o instituție financiară specializată pe export-import, va fi stimulată activitatea agenților economici în scopul creșterii volumului și eficienței exportului acestora de produse și servicii.

• Referitor la industria prelucrătoare se estimează o creștere într-un ritm mediu anual de 6,5% pentru perioada 2001—2004, superior celui preconizat de 5,8% pentru ansamblul industriei.

• Accelerarea și aprofundarea procesului de restructurare în industrie se preconizează că va conduce la o diminuare a numărului mediu de personal, ceea ce va asigura o mai bună corelare a volumului de activitate cu numărul de salariați și o situație îmbunătățită pentru productivitatea muncii. Se scontază pe revenirea în anul 2004 la numărul mediu de salariați în industrie din anul 1999, estimând creșterea productivității muncii într-un ritm mediu anual de 4,7%, pe termen mediu.

6. SECTORUL ENERGETIC

6.1. Industria energiei electrice și termice

• Producția de energie electrică și termică a României se realizează în cea mai mare parte în termocentrale (60%). Ponderea energiei realizate în hidrocentrale este mai redusă (circa 30%), iar cea bazată pe combustibil nuclear este de circa 10%.

• Industria energiei electrice și termice a cunoscut în cei 12 ani de tranziție schimbări profunde atât în ceea ce privește cadrul instituțional, cât și cel al legislației specifice. Optându-se pentru continuarea demonopolizării și creării unui mediu concurențial în sector, în anul 2000, prin reorganizarea fostei Companii Naționale de Electricitate (CONEL), au fost înființate două societăți comerciale de producție a energiei electrice, una în domeniul termoenergetic și alta în domeniul hidroenergetic, o companie națională pentru transport și o societate comercială pentru distribuția energiei electrice. Pe lângă acestea funcționează ca furnizor de energie electrică un grup al Centralei Nucleare electrice de la Cernavodă.

• În vederea asigurării unui cadru normativ-legislativ modern, transparent și stimulativ a fost elaborată și adoptată legislația în domeniul energiei electrice și termice și a fost adoptată legea pentru utilizarea rațională a energiei.

Pentru supravegherea și reglementarea pieței de energie electrică a fost înființată Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, iar în perspectiva creării unei burse a energiei a fost înființat, sub forma unei societăți comerciale, Operatorul de Piață. Prin hotărâre a Guvernului piața de energie electrică din România a fost deschisă inițial cu 10%, extinzându-se începând cu 1 februarie 2002 la 33%.

Cadrul legislativ pentru subsectorul energiei nucleare este bine pus la punct și operațional ca urmare a cerințelor impuse de Agenția Internațională pentru Energie Atomică de la Viena, la care România este membru.

- Direcțiile strategice de evoluție a sectorului energiei electrice și termice au fost stabilite prin finalizarea în trimestrul II al anului 2001 a strategiei energetice a României pe termen mediu (2001—2004). În cuprinsul acesteia se evidențiază faptul că România va deveni o țară membru a Uniunii Europene, care și-a însușit și a pus în aplicare acquisul comunitar în domeniu, iar piața românească va fi o parte a marii piețe a Uniunii Europene. Politica energetică a României va fi sincronizată cu politica comunitară, punându-se accent pe siguranță, eficiență, protecția mediului, drepturile consumatorului, prin mecanisme concurențiale și o reglementare eficientă și echilibrată.

- Referitor la privatizare, atât strategia de dezvoltare economică pe termen mediu a României, cât și strategia energetică prevăd inițierea din anul 2002 a procedurilor vizând privatizarea distribuției energiei.

- În vederea interconectării în cadrul UCTE sunt în curs de desfășurare probele finale, urmând ca interconectarea propriu-zisă să aibă loc la începutul anului 2003, oferind astfel premisele creșterii cantității de energie exportată.

6.2. Extracția de țiței și gaze naturale

- Explorarea și exploatarea zăcămintelor de petrol din România fac obiectul de activitate al Societății Naționale a Petrolului „Petrom” — S.A. București, care este o societate integrată, în cadrul ei funcționând două rafinării și două complexe petrochimice. Domeniul petrolier mai cuprinde 8 rafinării, din care 7 sunt privatizate, astfel încât piața produselor petroliere din România poate fi considerată o piață deschisă, funcționând în regim concurențial.

- Activitatea în domeniul petrolier este reglementată prin Legea petrolului nr. 134/1995.

- Domeniul distribuției produselor petroliere este la un nivel puternic concurențial, în continuă dezvoltare și cuprinde atât rețeaua de stat a Societății Naționale a Petrolului „Petrom” — S.A. București, cât și o multitudine de alte rețele aparținând unor cunoscute companii străine sau autohtone private (SHELL, MOL, LUKOIL, OMEGA, OMV, AGIP, NOVA etc.).

- Este de așteptat ca în viitorii ani producția de țiței să rămână cel puțin relativ constantă prin punerea în exploatare a noi rezerve de țiței, inclusiv pe platforma continentală a Mării Negre, care să compenseze parțial declinul altor zone, cât și prin rețehnologizarea și modernizarea utilajelor de extracție.

- În sectorul de gaze naturale, după restructurarea acestuia, funcționează o societate națională de exploatare, producție, furnizare și depozitare, o societate națională de transport și două societăți comerciale de distribuție. Activitate de extracție a gazelor naturale desfășoară și Societatea Națională a Petrolului „Petrom” — S.A. București. Restructurarea sectorului a fost făcută în scopul continuării demonopolizării și pentru crearea unui mediu concurențial real în domeniu.

- Pentru perfecționarea cadrului instituțional în vederea reglementării și supravegherii pieței interne de gaze a fost creată Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Gazelor Naturale. De asemenea, pentru completarea cadrului juridic necesar a fost elaborată, în armonizare cu prevederile europene, legislația care reglementează activitățile în sectorul gazelor naturale. În vederea dezvoltării pieței de gaze naturale s-a creat Operatorul de Piață. În prezent piața de gaze naturale a fost deschisă în proporție de 25%.

- Continuarea reformei sectorului de gaze naturale se va face și prin inițierea procesului de privatizare. Programele guvernamentale elaborate prevăd într-o primă fază privatizarea în domeniul distribuției.

- O opțiune strategică pentru acest sector o constituie diversificarea surselor de aprovizionare a României cu gaze naturale care va fi realizată prin interconectarea sistemului de transport național cu cele din Ungaria și Bulgaria, prin creșterea capacității de tranzit al gazelor naturale, precum și prin construirea unui terminal de gaze lichefiate la Marea Neagră.

- Se preconizează pentru următorii ani menținerea producției de gaze naturale și, de asemenea, triplarea capacității de înmagazinare. Se va intensifica activitatea de exploatare, prin utilizarea inclusiv a cotei de dezvoltare și a taxei de exploatare prevăzute în Legea petrolului nr. 134/1995. În același sens se va continua realizarea „Programului minimal de explorare” prevăzut în „Actul de dare în administrare” a perimetrelor.

6.3. Extracția de cărbune

- Extracția de cărbune în România se realizează în cadrul Companiei Naționale a Lignitului Târgu Jiu, Companiei Naționale a Huilei Petroșani și Societății Naționale a Cărbunelui Ploiești.

- Pentru desfășurarea activității de restructurare a sectorului au fost create cadrul legislativ necesar, respectiv Legea minelor nr. 61/1998, cu modificările și completările ulterioare, și cadrul instituțional adecvat: ANRM (Agenția Națională pentru Resurse Minerale), pentru supravegherea și reglementarea pieței de cărbune, o agenție națională pentru implementarea programelor de reconstrucție a zonelor miniere și un organism care să coordoneze închiderea minelor neviabile.

- Pentru reducerea pierderilor din exploatare a fost elaborat un program care prevede închiderea etapizată a 279 de mine. Până în prezent au fost închise 32 de mine, în anul 2001 fiind prevăzută finalizarea acțiunii pentru încă 37 de mine.

- În urma opririi activității minelor cu pierderi numărul personalului din sector s-a redus substanțial, fiind disponibilizați circa 91.000 de salariați, reprezentând o diminuare cu 55% a personalului.

- Pentru reducerea efortului financiar al statului a fost elaborat un program de reducere a subvențiilor. Acest program este în curs de aplicare, până în prezent reușindu-se eliminarea lor în extracția de lignit.

- Din punct de vedere al producției, se preconizează pentru următorii ani o creștere ușoară a acesteia, în special din punct de vedere al ponderii sortimentelor valoroase de huiță în total huiță netă. Va continua concentrarea exploatarei în carierele de lignit și exploatarea subterană cu productivitate ridicată. Se efectuează în acest moment studii de oportunitate privind realizarea unor sisteme integrate între producătorii de cărbune și energie.

7. EVALUĂRI ÎN ABORDAREA SECTORIALĂ

7.1. Industria metalurgică

7.1.1. Industria siderurgică

- Restructurarea industriei siderurgice, în termeni de viabilitate economică, constituie o prioritate majoră atât pentru economia românească, cât și pentru integrarea României în Uniunea Europeană.

Aceasta a demarat prin oprirea și începerea procesului de dezafectare a instalațiilor Siemens-Martin de elaborare a oțelului și a altor instalații uzate fizic și moral; ca urmare, capacitatea totală de producție la oțel brut s-a redus la 8—9 milioane tone oțel/an. Capacitățile de laminare au fost și ele reduse, în principal, prin oprirea (dezafectarea) și conservarea unor instalații. În prezent capacitatea de laminare a sectorului este de circa 10 milioane tone/an.

- Începând cu anul 1990, datorită scăderii cererii interne de metal, de la o producție de oțel de circa 13,4 milioane tone în anul 1989 s-a ajuns la 4,5 milioane tone oțel în anul 2000 și la 4,75 milioane tone oțel în anul 2001.

- În industria siderurgică românească funcționează în prezent 33 de întreprinderi, dintre care 7 mari combinate integrate, 4 întreprinderi de țevi laminate și 3 întreprinderi de țevi sudate. Celelalte întreprinderi din sector produc profile laminate și sârmă, inclusiv oțel beton. Numărul personalului din industria siderurgică este de circa 77.000 de persoane, față de 208.000 de persoane în anul 1990. Acest număr va ajunge la circa 64.000 în

2005 și la circa 54.000 în 2010, în special prin desprinderea activităților auxiliare ale fluxului de bază.

• Până la sfârșitul lunii martie 2002, din cele 33 de întreprinderi ale sectorului au fost privatizate 20 de societăți comerciale. Prin finalizarea procesului de privatizare a Combinatului Siderurgic „Sidex” — S.A. Galați cu LNM HOLDINGS ISPAT, în luna noiembrie 2001, sectorul siderurgic devine majoritar privat atât din punct de vedere al capitalului social (77%), cât și al volumului de producție (80%).

La momentul actual sunt privatizate 3 mari combinate siderurgice („Sidex” — S.A. Galați, Combinatul Siderurgic Reșița și GAVAZZI STEEL Oțelul Roșu) și aproape integral sectorul prelucrător (cu excepția a 3 producători de teavă). Combinatul Siderurgic Călărași — modulul viabil — este, de asemenea, în faza avansată a procesului de privatizare și reabilitare a activităților.

• Principalele unități producătoare de oțel cu capital majoritar de stat („Siderurgica” — S.A. Hunedoara, Combinatul de Oțeluri Speciale — S.A. Târgoviște, „Industria Sârmei” — S.A. Câmpia Turzii) sunt cuprinse în Programul PSAL I, negociat cu Banca Mondială, cu șanse sporite de privatizare în perioada imediat următoare. Pentru Combinatul de Oțeluri Speciale — S.A. Târgoviște și pentru „Industria Sârmei” — S.A. Câmpia Turzii procesul de privatizare a demarat deja în cursul lunii martie 2002.

• Exportul realizat de industria siderurgică a fost de 569,3 milioane dolari S.U.A. în anul 2000 și de 598,7 milioane dolari S.U.A. în anul 2001, cu o balanță comercială pozitivă de 100 milioane dolari S.U.A. în anul 2000 și de 77,3 milioane dolari S.U.A. în anul 2001.

• Analiza SWOT a sectorului a pus în evidență următoarele puncte tari ale sectorului:

- asigură practic integral necesarul de oțel pe piața internă;
- susține funcționarea și dezvoltarea unor ramuri prelucrătoare: construcțiile de mașini, navale, transporturi, construcții civile și industriale;
- are o balanță comercială excedentară.

• Punctele slabe sunt datorate faptului că produsele siderurgice realizate sunt de largă utilizare, cu valoare adăugată relativ mică, cum ar fi table, profile și sârmă și mai puțin produse speciale. Situația urmează să fie rectificată prin aplicarea conceptelor europene de piață și competitivitate stipulate în programul de restructurare aprobat. De asemenea, un alt punct slab este constituit de faptul că există capacități mari de producție cu tehnologii învechite, energointensive, care sunt în curs de modernizare, dar care necesită investiții importante.

• Sectorul siderurgic are oportunități de dezvoltare datorate existenței unei piețe externe de desfacere a produselor (45% din producție este exportată în Europa, țările nord-africane și în Orientul Mijlociu). Dezvoltarea în perspectivă a economiei românești, modernizarea infrastructurii, dezvoltarea construcțiilor și a agriculturii (în conformitate cu Programul de guvernare) vor determina, de asemenea, o creștere a cererii interne de produse siderurgice.

• Constrângerile care pot apărea în calea dezvoltării sectorului sunt determinate în special de necesarul de investiții pentru introducerea celor mai bune tehnici disponibile în scopul revigorării sectorului care comportă eforturi financiare semnificative, costurile importante pentru protecția mediului și necesitatea reorientării producției către produse cu o valoare adăugată crescută (măsură cuprinsă în programul de restructurare). Scăderea pieței interne este o situație puțin probabilă dacă luăm în considerare evoluția pozitivă din anul 2001.

• Ținând seama de ponderea și de importanța industriei siderurgice în economia românească și la export, experții Uniunii Europene au apreciat că restructurarea și atingerea nivelurilor de calitate în realizarea unor performanțe financiare la nivelul exigențelor vest-europene constituie o necesitate de prim ordin pentru integrarea României în rândul țărilor Uniunii Europene. În anul 1993 a fost semnat „Protocolul nr. 2 CECO”, adiacent Acordului de asociere, document referitor la evoluția relațiilor dintre siderurgia românească și cea a țărilor Uniunii Europene și la etapele ce trebuia să fie parcurse pentru atingerea țintelor de integrare. La sfârșitul anului 1999, Decizia Consiliului Uniunii Europene din

6 decembrie 1999/582/CE privind principiile, prioritățile, obiectivele intermediare și condițiile de parteneriat pentru aderarea României prevede, la cap. „Obiective pentru anul 2000”, „adoptarea unui plan de restructurare a siderurgiei românești în conformitate cu exigențele Uniunii Europene” și, la cap. „Obiective pe termen mediu”, „implementarea programului de restructurare a siderurgiei românești”.

• În acest scop, în luna iulie 2000 a fost finalizată lucrarea „Asistența tehnică pentru restructurarea industriei siderurgice românești”. Aceasta a fost realizată de către experții Uniunii Europene, Franța — USINOR și Spania — IDOM, în colaborare cu specialiștii români, și coordonată de un comitet director, din care au făcut parte reprezentanți ai principalelor instituții implicate în restructurarea siderurgiei românești. La elaborarea lucrării au participat în mod activ și reprezentanți ai direcțiilor de specialitate din Consiliul Uniunii Europene (D.G. Enterprise, D.G. Competition). Lucrarea fundamentează necesitatea restructurării în ansamblu a sectorului siderurgic prin eliminarea capacităților de producție învechite și modernizarea celorlalte pentru a satisface cerințele pieței în condiții de eficiență. Aceasta presupune specializarea întreprinderilor în funcție de echipamentele și instalațiile competitive, restructurarea financiară și acompaniamentul social pentru fiecare întreprindere, conform regulilor prin care se ating performanțele de viabilitate impuse de exigențele pieței Uniunii Europene.

• Având ca suport lucrarea de asistență tehnică menționată, precum și prevederile Programului de guvernare 2001—2004, specialiștii români au elaborat „Strategia de restructurare a siderurgiei din România” care fundamentează programul de dezvoltare pe termen mediu și lung, precum și politicile acestui sector.

Această strategie a fost prezentată în Guvern în luna octombrie 2001, iar în luna februarie 2002 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 213/2002 privind restructurarea siderurgiei.

În luna noiembrie 2001 au început consultările cu forurile de specialitate ale Uniunii Europene pentru definitivarea și adoptarea acestui document, ca parte integrantă a politicii industriale a României în perspectiva integrării în Uniunea Europeană.

• Politica industrială sectorială, pe baza căreia se vor atinge obiectivele strategice ale siderurgiei, are ca obiectiv general consolidarea și modernizarea întreprinderilor care dețin un important avantaj comparativ și competitiv, astfel încât prin producția realizată să se asigure satisfacerea cererii interne de produse siderurgice și realizarea unui volum de export în măsură să susțină importul de minereuri de fier și alte materii prime și materiale.

• Atingerea acestui obiectiv este posibilă prin:

- restructurarea selectivă a sectorului prin eliminarea proceselor și produselor necompetitive și promovarea tehnologiilor performante și a produselor cu valoare adăugată mare (oțeluri înalt aliate și inoxidabile, produse acoperite, table electrotehnice etc.) și cu caracteristici la nivelul standardelor și normelor Uniunii Europene;

- optimizarea capacităților de producție, plecându-se de la structura cererii interne și externe de produse siderurgice;

- modernizarea tehnologiilor și instalațiilor existente în vederea reducerii consumurilor materiale și energetice, a tuturor categoriilor de costuri, a îmbunătățirii calității produselor, a reducerii nivelurilor de poluare etc.

- fundamentarea unor programe speciale și implementarea de măsuri de reducere a poluării și de reconstrucție ecologică, conform normelor Uniunii Europene;

- restructurarea complexă (economică, financiară, comercială, managerială, socială etc.) a societăților cu capital majoritar de stat, în scopul creșterii atractivității acestora pentru investitori puternici, cu mare potențial tehnico-economic;

- externalizarea unor activități auxiliare din întreprinderile siderurgice;

- elaborarea de programe speciale privind dezvoltarea și orientarea resurselor umane, creșterea flexibilității și mobilității forței de muncă.

7.2. Industria construcțiilor de mașini

7.2.1. Fabricația de tractoare și mașini agricole

• România are un potențial agricol ridicat, deținând o suprafață de 14,8 milioane ha. Gradul de înzestrare cu tractoare și mașini agricole este redus față de cel existent în Uniunea Europeană, fiind necesară creșterea gradului de mecanizare, pentru a se apropia de situația din celelalte țări europene și pentru a se pune în valoare potențialul agricol existent.

• În România își desfășoară activitatea 35 de firme specializate, cuprinzând atât firme tradiționale specializate, firme mari care și-au reprofilat după 1990 unele sectoare pentru producerea de unelte și mașini agricole și foste secții de reparații, care sunt privatizate aproape în întregime.

• Analiza SWOT a sectorului a pus în evidență următoarele puncte tari:

- există firme specializate cu capacități mari de producție;
- forță de muncă calificată;
- experiență îndelungată în proiectarea și fabricarea tractoarelor și mașinilor agricole;
- structura tipodimensională acoperă aproape în totalitate cererea fermierilor agricoli;

— a avut loc un proces de restructurare atât tehnică, cât și financiară și organizatorică (vânzarea de active, divizare, diversificarea programului de producție);

— s-a schimbat tipul de proprietate la unele societăți comerciale: Societatea Comercială „Semănătoarea” — S.A. București, Societatea Comercială „Mecanica” — S.A. Codlea, Societatea Comercială „Mecanica Ceahlău” — S.A. Piatra-Neamț, „Tractorul” Brașov este în curs de privatizare prin Programul PSAL;

— unele societăți comerciale s-au specializat pe anumite tipuri de utilaje (fenomen apărut o dată cu privatizarea);

— determină dezvoltări ale industriei orizontale pentru componente (cutii de viteză, pompe, radiatoare, anvelope, rulmenți etc.);

— a început dezvoltarea sectorului de servicii prin privatizarea sectoarelor de mecanizare din agricultură specializate în reparații și recondiționări;

— a început implementarea sistemelor calității ISO 9000 și EN 45000.

• Punctele slabe ale sectorului sunt date în special de nivelul redus de utilizare a capacităților, cât și de gradul scăzut de modernizare a tehnologiilor și produselor, corelat cu insuficiența investițiilor din sector și cu posibilitățile actuale reduse ale producătorilor agricoli de a achiziționa tractoare, mașini și utilaje agricole.

• Oportunitățile de dezvoltare a sectorului sunt evidențiate de accelerarea reformei sectorului agricol, care va determina creșterea suprafețelor agricole prin asocierea proprietarilor și va necesita creșterea gradului de dotare cu tractoare și alte mașini agricole în scopul asigurării siguranței alimentare a populației țării.

• Riscurile care pot amenința dezvoltarea sectorului țin de întârzierea reformei în sectorul industrial și de competitivitatea scăzută a produselor sectorului, de scăderea drastică a exportului de tractoare chiar și pe piețe tradiționale (Egipt, Croația, Slovenia, Turcia) și de creșterea competiției pe piața internă prin intrarea de produse similare din import, oferite în condiții financiare mai favorabile. Apariția unor facilități de plată sau de cumpărare în leasing, cât și a unor instituții creditoare va stimula dezvoltarea sectorului.

• În urma analizei SWOT și a principalilor indicatori economici s-a ajuns la concluzia că acest sector are perspective de dezvoltare și în acest scop sunt avute în vedere continuarea restructurării societăților comerciale, în principal prin desprinderea activităților auxiliare și reorganizarea fluxului de producție pe centre de profit, precum și accelerarea procesului de privatizare a acestora.

• O altă prioritate în acest sector este dezvoltarea serviciilor în agricultură pentru a se asigura rapid și eficient service pentru mașini și utilaje și pentru a asigura piese de schimb, prin înființarea de societăți prestatoare de servicii.

• Guvernul României are în vedere acțiuni de susținere, ducând o politică activă de sprijinire a dezvoltării acestui sector, respectiv prin Programul privind sprijinirea producătorilor agricoli și

a prestatorilor de servicii în agricultură pentru achiziționarea de tractoare, combine, mașini și utilaje agricole, precum și instalații de irigații din producția internă. În acest context, pe baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 198/1999 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri agricole, s-a constituit fondul special „Dezvoltarea agriculturii românești”. Din acest fond Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor asigură prin ordin anual al ministrului o alocație echivalentă cu aproximativ 55% din valoare, pentru achiziționarea de tehnică agricolă.

7.2.2. Fabricația de rulmenți

• Sectorul fabricației de rulmenți este unul dintre cele mai viabile și constant performante sectoare din construcția de mașini.

• Sectorul se caracterizează printr-un nivel foarte ridicat al exportului (peste 80% din producție), ceea ce denotă competitivitatea crescută a produselor. Evoluția a fost ascendentă. După ce în 1993—1994 a atins recordul maximal al anului 1989, de 90,6 milioane dolari S.U.A. la export, a depășit acest nivel până la 129,5 milioane dolari S.U.A. în 1996. Ritmul de creștere a fost în medie de 17% pe an, depășind cu mult media prognozată de 5—6%.

Industria românească de rulmenți ocupă locul 3 în Europa, după FAG și SKF, și este printre primii 10 exportatori mondiali de rulmenți, deținând o cotă de 0,8—1% din piața mondială.

• Principalele puncte tari ale sectorului sunt:

- nivel înalt de performanță al produselor, aliniat la cele mai exigente standarde mondiale;

- forță de muncă foarte calificată;

- sector omogen cu grad înalt de integrare (practic, fără orizontală și ciclu scurt de fabricație);

- complementaritate cu oferta Uniunii Europene, unde se exportă 70% din total, deci grad redus de vulnerabilitate la integrare/desființarea barierelor vamale;

- raport foarte bun calitate—preț, conferit de forța de muncă ieftină și de atestările tehnice cele mai exigente și de autorizările unor firme de renume în domeniu (ISO 9001, Lloyd's, RQA, Navistar, TQM, SAQ);

- privatizările de succes a 3 dintre cele 6 fabrici existente, ceea ce denotă atractivitatea sectorului pentru investitorii străini:

- Societatea Comercială „Koyo România” — S.A. — Rulmenți Alexandria;

- Societatea Comercială „Rulmenți” — S.A. Bârlad (cu Kombassan Turcia);

- Societatea Comercială „Timken România” — S.A. — Rulmenți Grei Ploiești;

- modernizări apreciabile și tehnologii de nivel în general înalt;

- gama de producție care acoperă 90% din gama mondială; ofertă flexibilă și promptă;

- rețele externe bine organizate, dealeri de export și depozite de service sau în consignație.

• Oportunitățile sectorului țin de faptul că producția românească este specializată pe tronsonul R.C. și P/S, iar producătorii Uniunii Europene sunt specializați pe rulmenți de primă dotare, la fel ca S.U.A. și Japonia, deci acest sector are o nișă de piață bine stabilită pentru desfacere.

• Amenințările pentru evoluția viitoare a sectorului vin în special din situația internațională (recesiunea mondială, presiunea inflaționistă datorată creșterii prețului petrolului, scăderea puterii de cumpărare). Pe plan mondial există o supraofertă de rulmenți ieftini și de calitate, ceea ce determină presiuni asupra prețurilor.

Pe plan intern fiscalitatea ridicată, lipsa creditului de export, precum și creșterea prețurilor la energie și materii prime determină puternice presiuni asupra sectorului și pot influența evoluția viitoare a sectorului. Un efect negativ îl are și cererea internă redusă și pătrunderea rulmenților din import (de exemplu, aduși de Daewoo sau de Renault de la alte fabrici din lume), determinând orientarea preponderentă a producției de rulmenți către export.

• Această analiză scoate în evidență faptul că industria de rulmenți este un sector viabil și cu perspective de dezvoltare. Nivelul tehnologic este în creștere vizibilă atât la societățile comerciale privatizate, cât și la celelalte societăți comerciale prin surse proprii, dar și atrase (credit Koyo-Itochu pentru Brașov,

Alexandria, Bârlad). Finalizarea privatizării după restructurarea acestora rămâne o sursă principală de dezvoltare, în măsura în care se va face cu investitori de prestigiu.

7.2.3. Industria de nave

• Accesul la Marea Neagră și cei peste 1.000 km pe care îi parcurge Dunărea pe teritoriul României au determinat apariția (acum peste 160 de ani) și dezvoltarea continuă a industriei construcției de nave.

Lunga tradiție în domeniu a condus la dezvoltarea unui sistem educațional în domeniu pentru asigurarea specialiștilor.

Există 12 șantiere navale la Marea Neagră și la Dunăre, dintre care unul este profilat pe reparații de nave, iar din ianuarie 1999 un șantier naval a fost închis.

• Șantierele navale românești au un mare grad de integrare, multe dintre ele activând atât în domeniul construcției de nave, cât și în domenii complementare (reparații și fabricația de echipamente).

• În timp ce în 1989 peste 80% din producție era destinată pieței interne, în prezent peste 90% din producție este destinată exportului.

• Analiza SWOT a domeniului a pus în evidență următoarele puncte tari:

- poziția geografică a României;
- tradiția îndelungată;
- forță de muncă bine instruită, cu costuri reduse;
- existența de utilități: docuri uscate, sincrolifturi etc.;
- gradul mare de privatizare a sectorului (9 șantiere navale sunt deja privatizate, iar celelalte sunt pregătite pentru privatizare, statul deținând mai puțin de 33%);
- este implementat sistemul calității (ISO 9000) în șantiere navale, alte două fiind pregătite pentru implementarea lui.

• Punctele slabe ale sectorului țin de subutilizarea capacităților (în jur de 55%), productivitate relativ scăzută a muncii, care este totuși în creștere prin achiziționarea de noi utilaje, fonduri financiare insuficiente.

• Oportunitățile care pot determina dezvoltarea acestei industrii sunt date de calitatea bună a produselor care sunt bine cunoscute și au un mare potențial de export. Cererea internațională este în creștere datorită îmbătrânirii navelor din flotele multor state. Există posibilități de cooperare în construirea de iahturi și alte nave de orice tip, precum și în realizarea unor subsansambluri prin subcontractare. Piața pentru nave de agrement și sportive, precum și cea de echipament pentru nave sunt în creștere pe plan internațional.

• Constrângerile care pot afecta dezvoltarea sectorului țin de dependența de credite cu dobândă mare și de faptul că pentru împrumuturi de la bănci externe este necesară garanția statului.

• Toate aceste elemente arată că industria de construcții și reparații de nave este competitivă și are bune perspective pentru viitor.

• Ca semn al recunoașterii internaționale a competitivității acestei industrii, România a obținut statutul de observator în Consiliul Grupului de lucru OECD privind construcția de nave. Asociația producătorilor români de nave „Anconav” este membră în Asociația Europeană a Constructorilor de Nave AWES și în Forumul Industriei Maritime.

7.2.4. Industria mijloacelor de transport rutier

• Mijloacele de transport rutier reprezintă un sector important al economiei naționale care a avut o scădere accentuată din 1990 și până în prezent. Dotarea tehnică învechită și necesitatea introducerii normelor de poluare EURO 2 au contribuit în principal la diminuarea competitivității autovehiculelor românești. Cu excepția societăților comerciale „Daewoo Automobile România” — S.A. și „Automobile Dacia” — S.A., unde pachetul majoritar de acțiuni a fost preluat de grupul „Daewoo Motors” și, respectiv, „Renault”, ceilalți mari producători de autovehicule au înregistrat un regres continuu.

• Procesele de restructurare s-au bazat în principal pe disponibilizări de personal și pe importul de motoare și mai puțin pe re tehnologizarea capacităților de producție și modernizarea produselor.

• Analiza SWOT a sectorului a pus în evidență următoarele puncte tari: personal cu înaltă calificare, potențial în creștere de absorbție de autovehicule pe piața internă, compartimente de cercetare-proiectare cu un bun nivel profesional, multiple resurse interne competitive de materii prime, materiale și o industrie orizontală în domeniu, diversificată și potențială.

• Punctele slabe ale sectorului sunt determinate de utilizarea de tehnologii învechite, ceea ce determină nerespectarea conformității produselor, productivitate fizică scăzută, calitate mai slabă a componentelor auto românești, comparativ cu oferta firmelor străine, management neperformant, indisciplina tehnologică, lipsa surselor de finanțare.

• Oportunitățile de dezvoltare ale sectorului sunt date de tendințe de creștere continuă a cererii pieței interne, în special pentru autobuze, microbuze și autovehicule speciale, dar este necesară prezența unor investitori puternici care să aducă tehnologie și, eventual, posibilitatea facilităților de vânzare în leasing către clienți. Creșterea producției de autoturisme din acest sector va determina dezvoltarea unei industrii orizontale (accesorii și piese de schimb), inclusiv prin atragerea de investiții străine directe. Dezvoltarea pe termen mediu și lung a industriei de autovehicule, legată de infrastructura rutieră a țării, este considerată ca fiind importantă pentru România și pentru întreaga zonă geografică. Necesitatea înnoirii parcului de autovehicule comerciale, privity ca mijloc de producție, în special în sectorul privat, poate să determine o creștere a producției sectorului și să devină în perioada următoare un important generator de locuri de muncă.

• Principala constrângere în calea dezvoltării sectorului o reprezintă creșterea competiției pe piață, cu prioritate privind piața internă, unde importul de autovehicule noi și „second hand” a avut o evoluție crescătoare în ultimii ani. Practicarea pe scară largă a sistemului de leasing operațional poate revigora fabricația de autovehicule, cu implicații pozitive atât pentru dezvoltarea economică în general, cât și pentru protecția mediului înconjurător.

• Industria mijloacelor de transport rutier și componente auto are o perspectivă favorabilă datorită potențialului de absorbție în creștere al pieței interne, dar și la export, în condițiile în care agenții economici se vor încadra mai bine în cerințele de competitivitate și de poluare pentru produsele și serviciile lor.

7.2.5. Fabricația de vagoane de transport marfă și călători

• Producția și repararea de vagoane de transport marfă și călători în România pentru ecartament normal sau îngust pe patru și două osii au o tradiție de peste 100 de ani. Obiectivul principal al politicii sectoriale pe termen mediu și lung este creșterea competitivității sectorului, un element de bază fiind consolidarea și dezvoltarea întreprinderilor cu avantaje comparative și competitive.

• Analiza SWOT a sectorului a pus în evidență următoarele puncte tari: tradiția și experiența în construcții și reparații de vagoane; forța de muncă bine calificată și cu costuri reduse; puternica dezvoltare a sectorului privat în domeniu (80,2%), care a determinat re tehnologizarea sectorului, prețuri competitive și mare adaptabilitate la cerințele pieței. Producția de vagoane de marfă și călători se realizează pe baza normelor internaționale UIC, AAR, OSJD și a sistemului calității ISO 9001—9002.

• Punctele slabe sunt date de subutilizarea capacităților de producție ca urmare a scăderii cererii externe și interne, echipamente și tehnologii la nivelul anilor 1970, cu un grad ridicat de uzură fizică și morală, și limitarea resurselor financiare ale beneficiarilor de asemenea produse.

• Oportunitățile de dezvoltare sunt date de actuala conjunctură favorabilă legată de tendința dezvoltării traseelor transeuropene de la Vest la Est și de la Nord la Sud, precum și de construcția terminalului de containere de la Constanța. Se așteaptă înregistrarea unui salt spectaculos în volumul comerțului cu țările Uniunii Europene în momentul deschiderii Coridorului european nr. 4 care traversează România de la Curtici la Constanța, ceea ce va determina utilizarea unui număr sporit de vagoane de transport. O altă oportunitate importantă o constituie necesitatea modernizării vagoanelor de călători și a dotării cu vagoane de marfă noi specializate pentru transportul diferitelor tipuri de mărfuri.

• O parte din amenințări țin de resursele financiare, avându-se în vedere decalajul care apare între prețurile la materiile prime din momentul stabilirii prețului la contractare, compara-

tiv cu cel din momentul livrării produsului, deoarece fabricația de vagoane este cu ciclul lung și se poate desfășura pe o perioadă de unu sau chiar doi ani. O problemă importantă este existența unei mutații evidente pe piața internă de la transportul feroviar către cel rutier, datorită costurilor de infrastructură mai favorabile pentru cele auto.

• Această analiză evidențiază faptul că există perspective de dezvoltare a sectorului în situația în care sunt îndeplinite rapid următoarele condiționări: modernizarea și diversificarea produselor în vederea asigurării competitivității, finalizarea restructurării tehnologice și manageriale și a privatizării agenților economici cu capital majoritar de stat.

7.3. Industria electrotehnică și electronică

7.3.1. Industria tehnologiei informației (TI)

• Industria TI joacă pe plan mondial un rol-cheie în ansamblul industrial modern ca motor al dezvoltării economice durabile. În România industria TI a cunoscut după anul 1994 o traiectorie ascendentă, furnizând tehnologii, produse și servicii pentru toate sectoarele economice și constituind suportul construirii societății informaționale.

• Domeniul TI cuprinde industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și informatică și activități conexe. Capacitățile de producție actuale sunt rezultatul inițiativei private, acestea având o pondere de 95% din cifra de afaceri a sectorului. Majoritatea firmelor sectorului combină activități de producție, integrare și comercializare de sisteme, echipamente și componente. Evoluția sectorului a fost semnificativă, în special începând cu a doua jumătate a deceniului trecut, fiind marcată de trecerea tot mai accentuată de la comercializare la asamblare și integrare, precum și de progresele importante în nivelul de calitate a ofertei. În ceea ce privește nivelul de performanță, se remarcă o aliniere la nivelul mondial, cu întârzieri foarte mici.

• Activitățile în domeniul industriei de software și servicii sunt orientate în principal spre dezvoltarea de aplicații/soluții atât pentru piața internă, cât și pentru cea externă. În producția de software sunt utilizate tehnologiile cele mai noi de pe plan mondial — limbaje de programe, medii de dezvoltare, tehnici de modelare și arhitecturi de aplicație. În acest sens este de notat creșterea numărului societăților cu activitate software care au obținut certificările ISO 9001 și 9002, acestea fiind de obicei firmele care au activități de export.

• În perioada 1997—2001 ansamblul industriei TI a evoluat ascendent, cu o creștere cu 45% a cifrei de afaceri totale, cu 47% a producției și cu 107% a valorii adăugate.

• Principalele puncte tari ale sectorului sunt date de faptul că este furnizor de tehnologie pentru toate ramurile și suportul pentru construirea societății informaționale. Valoarea adăugată este superioară celorlalte sectoare economice (27,6% din cifra de afaceri în 2000) și prezintă un mare potențial de export; deja ponderea exportului în cifra de afaceri a fost de 18% în anul 2000. Necesarul de investiții este relativ redus față de alte sectoare și constă în special în investiții în resurse umane, care în România are un potențial puternic profesional, fiind solicitat frecvent pe piața internațională.

• Punctele slabe ale sectorului sunt date de capacitatea redusă de autofinanțare a dezvoltării, dependența de o piață internă insuficient dezvoltată și de insuficiența expertiză pentru exportul de produse software.

• Actuala implicare guvernamentală în constituirea societății informaționale și dezvoltarea pieței interne a serviciilor de telecomunicații se constituie ca oportunități pentru industria TI în România.

• Amenințarea principală este dată de efectele nefavorabile ale actualei recesiuni mondiale, care poate determina reducerea cererii și disponibilității finanțărilor internaționale, dar și pentru programele de dezvoltare a infrastructurilor și informatizarea administrației, și un comportament mai precaut al fondurilor de investiții în sectoarele Internet, software, servicii.

• Exigențele formulate prin e-Europe, la care România dorește să ia parte, vor determina pe termen mediu o accelerare a dezvoltării pieței interne care se estimează să atingă ritmuri de 20—30% anual.

• Inițiativele Guvernului au condus deja la demararea unui număr mare de proiecte pentru societatea informațională, care au asigurată parțial finanțarea din resurse bugetare. Sectorul administrativ este „locomotiva” dezvoltării societății informaționale, ceea ce generează comenzi numeroase de produse (echipamente, software, servicii) și se așteaptă o creștere a pieței interne de la 340 milioane dolari S.U.A. în 2000 la 1.000 milioane dolari S.U.A. în 2005; în aceste condiții se va ascuti concurența între „brand-name”-uri și „local-name”-uri.

• Obiectivul general al politicii industriale a României în domeniul TI este consolidarea și dezvoltarea pe plan național a structurilor productive, capabile să ofere produse/servicii competitive cu un conținut ridicat de cercetare-dezvoltare, contribuind la realizarea și implementarea în România a societății informaționale și creând condiții pentru integrarea optimă în structurile industriale ale Uniunii Europene.

• În vederea realizării acestui obiectiv pentru cele două componente ale industriei tehnologiei informației se urmăresc în principal următoarele:

— în domeniul hardware este greu de conceput o dezvoltare altfel decât alături de un investitor strategic (dispunând de capital pentru echipamente, tehnologii avansate, piață) care să fie motivat, în primul rând printr-o prezență semnificativă pe piața internă, departe de a fi saturată. În acest domeniu pot fi alese unele nișe pe piața internă sau la export pentru produse care pot fi menținute prin cercetare-dezvoltare-inovare la un nivel competitiv ridicat, pe durate medii-lungi.

Altă opțiune în domeniul fabricației ar fi aceea pentru o poziție de furnizor pentru anumite componente și subansambluri, cu un nivel de competitivitate corespunzător, susținut, de asemenea, prin activități de cercetare-dezvoltare-inovare.

În concluzie, pentru acest domeniu se poate continua fabricația de asamblare, cu componente și subansambluri din import, pentru cerințele pieței interne, și, eventual, un export pentru produse complexe, însă cu o poziție satisfăcătoare de subfurnizor pentru anumite componente și subansambluri;

— în domeniul software există un potențial deosebit și o perspectivă care să țină seama de piață (internă, externă) și de tipul activității cerute pentru a satisface cererea (activități de tipul serviciilor și activități mai complexe care urmăresc realizarea de produse-program standard, pe domenii de aplicație). În acest cadru se pot defini 4 opțiuni:

- servicii la cerere pentru piața internă;
- produse-program complexe pentru piața internă;
- servicii la cerere pentru piața externă;
- produse-program complexe pentru export.

7.3.2. Industria de mașini și aparate electrice

• Industria de mașini și aparate electrice se identifică practic cu industria electrotehnică, importantă ca industrie orizontală, implicată în relansarea mai multor sectoare industriale (energetică, metalurgie, construcții de mașini etc.) și producătoare de bunuri de larg consum.

• Sectorul cuprinde producția de motoare, generatoare și transformatoare electrice, aparate de distribuție și comandă electrică, fire, cabluri electrice și optice izolate, acumulatori, baterii și pile electrice, lămpi electrice și echipamente de iluminat.

• Industria electrotehnică are importante deschideri și oportunități de export (din care către Uniunea Europeană peste 60% din valoarea totală pe sector), în special pentru produse cu potențial evident de competitivitate: motoare electrice, transformatoare de putere, aparataj electric, surse de iluminat.

• Analiza SWOT a scos în evidență ca principale puncte tari ale domeniului următoarele:

- importante resurse tehnice și umane;
- tradiție de peste 50 de ani în domeniu;
- disponibilitatea crescută a producătorilor de a deveni furnizori competitivi de produse și servicii pentru piața externă;
- structura producției, asemănătoare cu structura producției industriei electrotehnice din Germania, cel mai mare producător din Europa, existând posibilitatea unei poziții de „aliat” a industriei electrotehnice românești, ca formă de „industrie orizontală”, la cea a Germaniei;
- costuri mici datorită forței de muncă ieftine;

— cotă de piață ridicată datorită existenței unor beneficiari tradiționali;

— gradul înalt de privatizare (în jur de 95%): Societatea Comercială „Electroputere” Craiova este singurul agent economic important care a rămas cu 60% capital de stat și pentru care s-a declanșat procesul de privatizare;

— numărul mare al întreprinderilor mici și mijlocii care asigură flexibilitate sectorului (140 în anul 2000, cu peste 40% din totalul cifrei de afaceri în industria electrotehnică și 27% în numărul total de salariați ai sectorului).

• Principalele puncte slabe ale sectorului sunt determinate de gradul ridicat (peste 50%) de uzură fizică și morală a utilajelor, fapt care influențează puternic productivitatea, calitatea și, deci, competitivitatea produselor. Gradul de utilizare a principalelor capacități de producție din industria electrotehnică este de circa 50%. Producția industriei electrotehnice este axată pe produse destinate sectorului investițional (industrie, în special), neglijându-se dezvoltarea de produse destinate segmentului semiindustrial și al bunurilor de larg consum. De asemenea, nu există produse suficient de moderne care să includă elemente specifice aparținând unor alte domenii, cum ar fi mecanica fină și electronica.

• Oportunitățile pentru dezvoltarea sectorului sunt date de existența unei piețe interne cu tendințe de dezvoltare, în principal ținându-se seama de necesitățile mari de modernizare și dezvoltare a infrastructurilor industriale. Evoluția favorabilă a multor sectoare ale industriei prelucrătoare în perspectivă, precum și creșterea treptată a necesarului de utilaje, mașini și instalații necesare restructurării și modernizării tehnologice, ca și dezvoltarea selectivă a subsectoarelor care vor asigura o complementaritate reciproc avantajoasă cu cele din cadrul Uniunii Europene se constituie ca o oportunitate de dezvoltare a sectorului.

• Constrângerile care pot determina evoluția viitoare a sectorului sunt determinate de creșterea importului de produse electrotehnice, ceea ce indică intensificarea concurenței pe piața românească, care se manifestă acerb cu predilecție în domeniul bunurilor de larg consum, competitori avantați fiind mari firme externe, precum: Bosch, Siemens, Electrolux, Whirlpool și care au o cotă de acoperire foarte ridicată a pieței europene, necesitând o creștere a competitivității produselor similare românești.

• Industria electrotehnică, prin sectorul de mașini și aparate electrice, reprezintă unul dintre sectoarele cu o importanță deosebită în asigurarea creșterii economice și a exportului. Fabricația de motoare, generatoare și transformatoare electrice a prezentat o creștere continuă a ponderii în totalul exportului industriei electrotehnice, ea asigurând cea mai mare parte a exportului industriei de mașini și aparate electrice.

• În următorii ani se estimează o creștere sensibilă a cererii de motoare, generatoare și transformatoare electrice, de aparate de distribuție și comandă electrică, precum și de fire și cabluri electrice necesare sectoarelor și de produse care pot asigura o complementaritate cu cele ale Uniunii Europene. Este necesară orientarea către produse complexe, rezultate ale realizării interdisciplinare, care implică implementarea tehnologiilor neconvenționale.

7.4. Industria chimică și petrochimică

7.4.1. Industria de prelucrare a țițeiului

• Industria petrolieră constituie un sector important al economiei naționale și un suport al dezvoltării pentru numeroase sectoare ale industriei și economiei românești și de aceea necesitatea modernizării și restructurării industriei petroliere constituie un factor principal în procesul dezvoltării economice durabile a țării.

• În sectorul petrolier principalul operator din sistem este, în momentul de față, Societatea Națională a Petrolului „Petrom” — S.A. București, societate cu capital majoritar de stat, având ca obiect de activitate, în principal, explorarea și exploatarea zăcămintelor de hidrocarburi de pe uscat și din platoul continental al Mării Negre, rafinarea țițeiului, transportul produselor petroliere, comercializarea produselor petroliere proprii prin rețele proprii de distribuție și importul și exportul de produse petroliere.

Societatea Națională a Petrolului „Petrom” — S.A. București are în structura sa două rafinării („Petrobrazi” și „Arpechim”), un

combinat chimic („Doljchim”), mai multe sucursale de distribuție a produselor petroliere, două sucursale de transport al produselor petroliere („Transpeco” și „Petrotrans”), precum și sucursale de cercetare-proiectare și informatică. Societatea Națională a Petrolului „Petrom” — S.A. București asigură circa 60—65% din necesarul intern de produse petroliere și circa o treime din necesarul de gaze naturale. În acest domeniu mai funcționează 8 rafinării, toate cu capital integral sau majoritar privat, precum și Societatea Comercială „Oil Terminal” — S.A. Constanța și Societatea Comercială „Conpet” — S.A. Ploiești. Societatea Națională a Petrolului „Petrom” — S.A. București are concesionate 3 perimetre de explorare-extracție în Kazahstan, unde au demarat lucrările de foraj, precum și în India, unde lucrările de exploatare sunt în curs de desfășurare. În afara acestor perimetre Societatea Națională a Petrolului „Petrom” — S.A. București va continua să participe la licitații pentru obținerea de noi concesii.

• Sectorul de prelucrare a țițeiului (rafinare și petrochimie) este principalul consumator de țiței și furnizor de produse petroliere și petrochimice pentru celelalte ramuri ale economiei.

• În prezent capacitatea operațională de rafinare este de 22,3 milioane tone/an, cuprinzând 5 rafinării mari și 5 rafinării mici, toate cu capital privat, și rafinăriile mari „Petrobrazi” și „Arpechim” care fac parte din Societatea Națională a Petrolului „Petrom” — S.A. București și deci au capital de stat.

• Analiza SWOT realizată a pus în evidență următoarele puncte tari:

— resurse de materie primă indigenă (circa 6,0 milioane tone/an);

— dimensiunea celor 5 rafinării mari este comparabilă cu cea a rafinăriilor din Europa Occidentală;

— tradiția îndelungată în domeniu;

— existența infrastructurii necesare;

— forță de muncă ieftină și calificată;

— industria românească de prelucrare a țițeiului are o bună înzestrare tehnică, un nivel de complexitate foarte mare (comparabil cu cel al rafinăriilor americane, mai mare decât cel al rafinăriilor europene sau asiatice);

— mare flexibilitate (cele mai noi rafinării, care reprezintă 80%, au o construcție modulară). Rafinăriile mai mici, după re tehnologizare, pot opera independent și își pot găsi nișe pe piața europeană.

• Punctele slabe ale sectorului țin de dependența de importul de materie primă, de excedentul de capacități de rafinare (din circa 34 milioane tone/an capacitate, operaționale sunt 22 milioane tone/an, iar prelucrarea actuală este la nivel de 11—12 milioane tone/an) și un nivel relativ scăzut de utilizare a lor, costuri de exploatare ridicate, personal supradimensionat, grad redus de automatizare și informatizare, dotare învechită și cu funcționalitate redusă.

• Există reale oportunități de ușoară dezvoltare, ținându-se seama de reluarea creșterii economice care va conduce la creșterea consumului de produse petroliere și petrochimice. Creșterea nivelului de trai al populației va conduce, în perspectivă, la creșterea cererii interne de produse petroliere, mai ales carburanți ecologici, avându-se în vedere faptul că actualul consum de produse petroliere pe locuitor este în România de circa 0,5 tone, mult mai mic decât în Uniunea Europeană. De asemenea, există o cerere stabilă la export, care se estimează să se mențină în perspective pe termen mediu. Creșterea importului, în special din zona Mării Caspice, apreciat a se realiza în perspectivă, va determina un ritm susținut de mărire a cantității de țiței supuse prelucrării.

• Constrângerile care pot sta în calea dezvoltării sectorului sunt determinate de nivelul ridicat al inflației, cu influențe negative în activitatea societăților comerciale și creșterea concurenței pe piața internă, precum și de costurile ridicate ale internalizării costurilor de mediu, ceea ce necesită resurse financiare însemnate pe termen mediu și lung.

• În concluzie se poate spune că acest sector este viabil și cu perspective de dezvoltare. Prin realizarea modernizării infrastructurii de producție se așteaptă o diminuare a consumurilor proprii ale rafinăriilor, îmbunătățirea eficienței prelucrării și

creșterea productivității muncii. Creșterea semnificativă a numărului de automobile și tendința creșterii ponderii transportului auto, dezvoltarea agriculturii, împreună cu creșterea economică și a puterii de cumpărare vor conduce la creșterea consumului intern de benzine și motorine, deci la creșterea volumului producției. Aceasta este cerută și de necesitatea de realizare a stocurilor minime de siguranță de produse petroliere și de țiței, stabilite în vederea alinierii la cerințele Uniunii Europene. Pentru perioada 2002–2004 se estimează o creștere a activității sectorului cu un ritm mediu anual de circa 5,8%, cantitatea de țiței prelucrat crescând în final la circa 14 milioane tone/an.

7.4.2. Industria de îngrășăminte chimice

• Asigurarea cu îngrășămintele chimice necesare este una dintre prevederile Programului național de redresare și dezvoltare a agriculturii, industriei alimentare și pădurilor pentru perioada 2001–2004. În acest domeniu s-a dezvoltat o subramură proprie de producție a îngrășămintelor chimice. În structura sectorului de îngrășăminte sunt 9 societăți comerciale, în mare măsură privatizate, care produc îngrășăminte chimice simple (cu azot și cu fosfor), complexe, precum și îngrășăminte lichide foliare etc.

• Analiza SWOT a sectorului a scos în evidență următoarele puncte tari:

- capacitățile existente de producție și sortimentatia din nomenclatorul de fabricație pot asigura necesitățile pieței interne;
- forța de muncă calificată;
- ponderea crescută a sectorului privat (peste 70%) și concurența internă datorată numărului mare de producători;
- instalațiile tehnologice rămase în funcțiune sunt la un nivel tehnologic mediu pe plan mondial.

• Punctele slabe ale sectorului sunt date de dependența de import pentru roca fosfatică, clorura de potasiu și sulf și de problemele în alimentarea cu gaze naturale din țară și/sau din import. Potențialul financiar redus al producătorilor agricoli interni și un nivel relativ scăzut al subvențiilor pentru agricultură determină o cerere internă mai redusă decât cea așteptată privind îngrășămintele chimice și pesticidele. De asemenea, fiind o industrie poluantă, sunt necesare mari investiții pentru protecția mediului.

• Principala oportunitate pentru acest sector o constituie existența unei potențiale piețe interne de desfacere cu tendințe de creștere pe termen mediu, care poate fi acoperită de capacitățile operaționale ale producătorilor români de îngrășăminte chimice.

• Constrângerile pe care trebuie să le depășească acest sector sunt legate de scăderea exportului datorită prețului mai ridicat al gazului natural față de principalii concurenți din Rusia, Ucraina, Belarus și Bulgaria.

Un element care ar putea influența favorabil acest sector este asigurarea competitivității pentru transportul de materii prime și produse finite pe calea ferată, ținându-se seama de faptul că traficul este de mare tonaj, dar cu o valoare scăzută pe unitatea de transport convențională.

• Obiectivul principal pentru industria de îngrășăminte din România este asigurarea competitivității și pentru atingerea lui sunt avute în vedere pe termen mediu următoarele măsuri principale:

- modernizarea tehnologiilor existente în vederea îmbunătățirii eficienței economice prin:
 - scăderea consumurilor specifice de materii prime și utilități;
 - scăderea consumurilor energetice;
 - diversificarea gamei sortimentale și alinierea la standardele Uniunii Europene;
 - recuperarea elementelor utile din condensate și efluenți;
- creșterea exportului de îngrășăminte chimice pentru a se asigura resursele valutare necesare importului de materii prime;
- finalizarea procesului de privatizare pentru combinatale Societatea Comercială „Turnu” — S.A. Turnu Măgurele, Societatea Comercială „Nitramonia” — S.A. Făgăraș, Societatea Națională a Petrolului „Petrom” — S.A. București — sucursala „Doljchim”.

7.4.3. Industria de medicamente

• Industria de medicamente este o componentă importantă a industriei chimice și un important element de susținere a programului guvernamental de asigurare a stării de sănătate a populației.

• În țară se realizează circa 1.500 de sortimente de medicamente condiționate și produse biologice de uz uman, precum și circa 690 de sortimente de medicamente condiționate și produse biologice de uz veterinar. Principalele clase de produse terapeutice sunt: antibiotice, sulfamide, vitamine, antiseptice, antipiretice, anti-diabetice, cardiovasculare.

• Industria românească de medicamente acoperă 70–80% din consumul intern sub aspect fizic, în timp ce sub aspect valoric reprezintă doar 35%. În anul 2001 importul de medicamente a fost de 416 milioane dolari S.U.A., iar exportul s-a realizat numai la nivelul de 23 milioane dolari S.U.A.

• Pentru asigurarea punerii în practică a politicii naționale de sănătate a populației se estimează o creștere a cererii de medicamente pe piața internă de la 450 milioane dolari S.U.A. la 1.200 milioane dolari S.U.A. Pentru acoperirea cererii crescânde de medicamente este necesar un ritm anual de creștere a producției pe termen lung de aproximativ 8–10% pe an. Realizarea creșterii producției de medicamente este posibilă datorită existenței următoarelor puncte tari ale industriei de medicamente:

- modernizarea industriei de medicamente (re tehnologizări, închideri de instalații neperformante);
- adaptarea rapidă a sortimentatiei la cererea pieței;
- schimbarea structurii pe proprietate; aproape toate unitățile cu capital de stat au fost integral privatizate cu capital străin. Singura excepție este Societatea Comercială „Antibiotice” — S.A. Iași la care statul mai deține 53% din acțiuni și care este introdusă în programul PSAL de privatizare în anul 2002;
- tradiția de peste 50 de ani și existența forței calificate de muncă.

• Punctele slabe ale acestei industrii sunt:

– aprovizionarea cu materii prime: până în anul 1990 medicamentele erau produse în mare măsură în țară în combine chimice, în fabricile de medicamente sau în institutele de cercetare, dar care au devenit inoperante fie datorită privatizării unora, care și-au schimbat obiectul de activitate, fie din cauza lipsei de rentabilitate financiară;

– creșterea interesului pentru fabricația secundară (condiționare) și renunțarea la fabricația primară (sinteză);

– restrângerea gamei sortimentale datorită costurilor și dificultăților în obținerea autorizării punerii pe piață a produselor;

– devierea efortului investițional destinat dezvoltării producției către conformarea cu cerințele legislative privind mediul și normele de bună practică de fabricație (BPF).

• Oportunitatea principală pentru industria de medicamente este existența cererii pe piața internă care are un potențial mare de creștere (aproximativ 250% până în anul 2010) prin politica națională privind sănătatea publică.

• Constrângerile pe care trebuie să le depășească acest sector sunt:

- reducerea producției de sinteză datorită importurilor masive de substanță activă;
- reducerea capacităților de producție prin sinteză în favoarea creșterii capacităților de condiționare substanță activă din import;
- folosirea unor criterii diferențiate de formare a prețurilor pentru produsele medicamentoase din țară față de cele din import;
- cheltuielile mari necesare pentru introducerea unui medicament nou pe piață;
- cheltuielile reduse de cercetare-dezvoltare pentru realizarea de produse noi;
- costurile ridicate pentru conformarea cu normele de bună practică de fabricație (BPF);
- costurile ridicate pentru introducerea celor mai bune tehnici disponibile în vederea conformării la noile limite impuse de legislația de mediu.

• Eforturile investiționale în ultimii ani au fost îndreptate spre dezvoltarea și modernizarea instalațiilor de condiționare.

• Încadrarea în normele de bună practică de fabricație (BPF) este „piatra de încercare” pentru producători, mare parte dintre aceștia având deja emise pentru produsele lor certificate de către Agenția Națională a Medicamentului.

• Se preconizează ca până în anul 2010 industria de medicamente să satisfacă 75% din piața internă de produse (ca valoare).

7.5. Industria de confecții-textile și industria pielăriei-încălțăminte

7.5.1. Industria de confecții-textile

• Subsectorul de confecții-textile este unul dintre sectoarele dinamice ale industriei românești, cu prioritate cel de confecții, care a reușit să-și păstreze în mare măsură un grad înalt de competitivitate, ceea ce a făcut ca produsele românești din acest domeniu să reprezinte 4,4% din importul Uniunii Europene (în principal în Germania și Italia). Exportul sectorului a reprezentat în anul 2001 o pondere de 26,3% din exportul total realizat pe economie, iar importul, 15,3% din total import, determinând o balanță pozitivă a sectorului și, deci, posibilitatea de a-și susține importurile proprii prin exporturi. Producția ramurii textile-confecții realizată în anul 2001 a reprezentat 8,6% din producția industriei naționale. Numărul de angajați în acest sector reprezintă 19% din totalul personalului angajat în industrie. Din punctul de vedere al structurii proprietății, circa 90% din totalul societăților comerciale din sector sunt privatizate, dintre care 85% în subsectorul textile și 99,5% în subsectorul confecții.

• În ultimii 11 ani în aceste domenii s-au investit circa 1.335 milioane dolari S.U.A. (din care 720 milioane dolari S.U.A. din surse proprii ale agenților economici — inclusiv credite garantate de stat în valoare de 31 milioane dolari S.U.A. și 615 milioane dolari S.U.A. surse atrase de la investitori străini).

• Diagnoza realizată a pus în evidență faptul că sectorul industrial de confecții-textile este competitiv, având următoarele puncte tari:

- nivel ridicat de performanță;
- grad înalt de privatizare;
- pondere mare a exportului;
- acoperirea importului prin export propriu;
- gradul ridicat de calificare a forței de muncă;
- tradiția îndelungată ca producător și furnizor de produse de îmbrăcăminte pe cele mai exigente piețe externe;
- nivelul ridicat de competitivitate a produselor destinate exportului.

• Sectorul industrial de confecții-îmbrăcăminte este o componentă a economiei naționale generatoare de aport valutar, de dezvoltare regională echilibrată, de stabilitate socială și un mediu propice formării inițiativei particulare. Acest sector industrial are capacitatea de a se dezvolta în continuare.

• Strategia de dezvoltare a industriei de confecții prevede dezvoltarea acestui sector industrial cu un ritm mediu anual de peste 8%, ceea ce va asigura creșterea volumului de export al ramurii cu circa 120 milioane dolari S.U.A./an, crearea de noi locuri de muncă și creșterea aportului la P.I.B.

• Subsectorul industrial de produse textile este potențial competitiv, putând deveni performant, în condițiile asigurării surselor de finanțare necesare re tehnologizării-modernizării, neglijat datorită dezvoltării producției de tip LOHN pentru industria confecțiilor textile.

Acest sector industrial prezintă următoarele puncte slabe:

- rămânerea în urmă din punct de vedere tehnic și tehnologic în subsectoarele primare datorită dotării neperformante (țesătorii și filaturi);
- insuficiența resurselor financiare necesare modernizării capacităților de producție viabile și dezvoltării de noi capacități;
- decalajul tehnologic față de țările dezvoltate.

* *

• Dezvoltarea activității economice a celor 2 subsectoare se estimează că va fi diferențiată în perioada 2002—2004 astfel:

- subsectoarele producătoare de confecții, tricotaje și ciorapi vor cunoaște ritmuri mai mari de creștere (8,1%);
- subsectoarele producătoare de fire și țesături vor cunoaște ritmuri mai mici de creștere (3%) ca urmare a unor acțiuni de restructurare și redimensionare a capacităților la nivelul cererii pieței.

• În ceea ce privește armonizarea legislativă cu cea a Uniunii Europene în acest domeniu aceasta este deja realizată.

7.5.2. Industria de pielărie-încălțăminte

• Sectorul industrial de pielărie — încălțăminte este un sector important al industriei românești, care a reușit să-și păstreze în mare măsură nivelul necesar de competitivitate. Exportul sectorului a reprezentat în anul 2001 o pondere de 9,2% din exportul total realizat pe economie și a fost orientat cu precădere către țările Uniunii Europene (88%), iar importul a reprezentat circa 5% din importul total al economiei naționale, conducând la o balanță pozitivă și, deci, la posibilitatea sectorului de a-și susține importurile din exporturile proprii. Producția sectorului realizată în anul 2001 a reprezentat circa 2% din producția industriei naționale. Numărul de angajați în acest sector reprezintă 4,6% din totalul personalului angajat în industrie. Din punctul de vedere al structurii proprietății, 94,2% din totalul societăților comerciale din sector sunt privatizate.

• În ultimii 11 ani în acest domeniu s-au investit circa 176 milioane dolari S.U.A., din care 97 milioane dolari S.U.A. din surse proprii și 79 milioane dolari S.U.A. surse atrase de la investitorii străini.

• Diagnoza realizată a pus în evidență faptul că subsectoarele industriale de fabricare a încălțăminte și a articolelor de voiaj și marochinărie sunt competitive, având următoarele puncte tari:

- grad ridicat de privatizare;
- nivel de competitivitate;
- grad ridicat de calificare a forței de muncă;
- tradiție îndelungată.

• Ca punct slab al acestor subsectoare menționăm decalajul tehnologic existent față de țările dezvoltate în subsectorul de tăbăcire a pieilor.

Se poate afirma că sectorul pielărie-încălțăminte are potențialul necesar de a se dezvolta în continuare, avându-se în vedere tendința de evoluție în creștere a cererii pieței.

• Principalele acțiuni care vor conduce la realizarea obiectivului de creștere a competitivității au în vedere restructurarea, re tehnologizarea și redimensionarea capacităților din subsectoarele primare (tăbăcării, componente pentru încălțăminte, accesorii, înlocuitori de piele), inclusiv vizând reducerea poluării apelor, aerului și solului.

7.6. Industria lemnului

7.6.1. Industria mobilei și a altor produse din lemn

• Industria lemnului din România își desfășoară activitatea și se dezvoltă având la bază fondul forestier al României, iar întregul său program de restructurare a fost conceput în principal astfel încât să asigure un mediu favorizant pentru dezvoltarea cu prioritate a industriei de mobilier, întrucât mobila este produsul care valorifică în cel mai înalt grad materialul lemnos.

• Analiza SWOT a sectorului producției de mobilier pune în evidență următoarele puncte tari:

- tradiție și experiență îndelungată în producția de mobilier;
- resurse interne de materii prime;
- existența unor piețe și clienți tradiționali;
- forță de muncă calificată și ieftină;
- diversitatea sortimentelor de produse din nomenclatorul de produse;
- capacitate mare de adaptare la cerințele pieței;
- gradul crescut de privatizare a sectorului.

• Punctele slabe ale sectorului sunt existența unei rețele de distribuție reduse pe piața internă și lipsa unei rețele proprii de distribuție pe piața externă.

• Oportunitățile pentru acest sector țin de stabilitatea cererii pieței externe pentru mobilier, cu posibilități de extindere, vizând în special relansarea exportului către piața Comunității Statelor Independente și cu prioritate către Federația Rusă. Preocuparea pentru dezvoltarea serviciilor în acest domeniu va conduce la creșterea cererilor de mobilier pentru bănci, magazine, colectivități sociale, birouri etc., existând perspectiva relansării cererii interne. Ponderea mare a manoperei în prețul mobilei în țările dezvoltate va determina o delocalizare a industriei mobilei din aceste țări către cele cu mână de lucru ieftină, fenomen favorabil și pentru industria mobilei din România.

• Riscurile care pot apărea în calea dezvoltării sectorului țin de asigurarea unui management și strategii de marketing cores-

punzătoare și de dezvoltarea unei școli proprii de design pentru proiectarea mobilierului.

- Avându-se în vedere tendințele pieței, se estimează că în perspectivă în industria lemnului activitățile de producție se vor orienta spre dezvoltarea următoarelor domenii:

- industria de mobilier din lemn și, în special, de mobilier pentru birotică, mobilier hotelier și pentru comerț;
- componente și semifabricate pentru mobilă;
- produsele superior prelucrate (instrumente muzicale, articole de sport, jucării din lemn, articole de uz gospodăresc etc.);
- activitățile care valorifică lemnul de mici dimensiuni (în industria de MDF, PAL, plăci înobilate, celuloză și hârtie);
- articolele de fonerie pentru mobilă.

7.7. Industria materialelor de construcții, a sticlei și a ceramicii de uz gospodăresc

- Acest sector cuprinde următoarele subsectoare: sticlă și ceramică fină, materiale de construcții (ciment, var, lianți minerali, plăci ceramice pentru pereți și pardoseli, obiecte sanitare ceramice, ceramică brută pentru construcții, prefabricate din beton și beton armat, materiale izolatoare, agregate minerale și produse din roci utile pentru construcții), ceramică de uz tehnic și electrotehnic și ceramică refractară.

- Sectorul satisface peste 80% din nevoile economiei naționale de produse minerale nemetalice și asigură un export anual de circa 200 milioane dolari S.U.A.

- În România, în industria materialelor de construcții își desfășoară activitatea peste 900 de societăți comerciale din care circa 100 sunt mijlocii și mari. După anul 1990 a început un amplu proces de restructurare a întregului sector care a dus la retehnologizarea liniilor de fabricație, la realizarea de produse noi și îmbunătățirea protecției mediului, iar în perioada 1994–2000 s-au privatizat majoritatea societăților comerciale cu capital de stat.

- În industria sticlei din România funcționează peste 360 de societăți comerciale de producție, majoritatea fiind întreprinderi mici și mijlocii care sunt privatizate aproape în totalitate.

- În întregul sector industrial se desfășoară o activitate în general profitabilă, întreprinderile se încadrează în normele naționale și internaționale de protecție a mediului și au piață de desfacere a produselor la intern și la export, cu perspective reale de creștere.

- Analiza SWOT a sectorului a pus în evidență următoarele puncte tari:

- utilizarea în proporție de 90% a materiilor prime indigene (materii prime minerale);
- experiență și tradiție în producție;
- forță de muncă stabilă, calificată și relativ ieftină;
- industria materialelor de construcții dispune practic, pentru toate procesele tehnologice, de soluții tehnologice și tehnice pentru evitarea poluării mediului (instalații de desprăfuire, instalații de ardere performante, instalații de epurare a apelor uzate etc.);
- refolosirea deșeurilor proprii și din alte sectoare industriale;
- pe total sector, soldul balanței export-import produse este pozitiv, susținut de subsectoarele sticlă și ceramică fină de uz gospodăresc (circa 60% din producție este destinată exportului) și de ceramică fină de construcții și de ciment.

- Punctele slabe țin de consumurile specifice energetice mari (cu până la 20–30% mai mari decât în țările dezvoltate), lipsa unor sisteme alternative de combustie (de exemplu: ceramică, var etc.) și dotarea tehnică învechită la capacitățile de producție nemodernizate. Insuficiența fondurilor de investiții la nivelul necesităților este un alt element care influențează negativ evoluția sectorului.

- Oportunitățile pentru acest sector sunt date de existența de materii prime naturale cercetate și omologate care asigură necesarul pentru 50–100 de ani, unele fiind disponibile pentru mai multe sute de ani (calcarul). Produsele românești din acest sector beneficiază de un segment de piață tradițional (60% din export este destinat pieței Uniunii Europene) cu posibilități de extindere pe piața externă.

- Constrângerile sunt determinate de creșterea însemnată pe piața internă a ponderii importului de produse similare, de multe ori mai puțin performante decât cele indigene, dar însoțite de un

marketing agresiv și prețuri atractive, precum și de creșterea concurenței pe piața mondială. Sunt, de asemenea, necesare ecologizarea și modernizarea multor instalații tehnologice, care vor conduce în final la creșterea costurilor de producție.

- În urma analizei SWOT și a principalilor indicatori economici s-a ajuns la următoarele concluzii:

- industria materialelor de construcții, sticlei și ceramicii fine este viabilă și funcționează profitabil, fără riscul de a deveni neperformantă în următorii 10–15 ani. Deservește ramuri importante din economia națională (construcțiile, agricultura, industria alimentară etc.) care în viitor vor cunoaște o dezvoltare accentuată;

- acest sector a cucerit un segment important din piața internațională de desfacere pe care, cu eforturi rezonabile, îl poate lărgi, astfel încât să crească permanent.

- Pe termen lung și mediu se urmăresc restructurarea și remodelarea sectorului în vederea transformării sale, astfel încât să asigure produsele specifice pentru piața internă și export în concordanță cu criteriile de integrare în Uniunea Europeană.

- Din întregul sector al industriei materialelor de construcții, a sticlei și ceramicii de uz gospodăresc se estimează pentru perspectivă dezvoltarea subsectoarelor: sticlărie și ceramică de uz gospodăresc și decorativă; sticlărie de ambalaj superușoară, sticlă plană (geam float) și prelucrarea acesteia, obiecte sanitare din porțelan, produsele din gips-carton, cimenturi superioare, plăci ceramice pentru pereți și pardoseli. Creșterea este posibilă, avându-se în vedere: existența abilităților tehnice și de îndemânare; produsele fiind competitive, au desfacerea asigurată, cu perspective de creștere a cererii pe piața externă, deși, fiind energointensive, procesele de producție sunt eficiente economic, iar accesul la resursele de materii prime este facil.

7.8. Industria de apărare

- Industria de apărare cuprinde o companie națională (Compania Națională „Romarm” — S.A.), 8 societăți comerciale în cadrul industriei aeronautice, 6 agenți economici în cadrul industriei de tehnică militară și muniții, 3 agenți economici în cadrul industriei electronică-electrotehnică, 1 agent economic în cadrul industriei de mecanică fină și optică, 2 agenți economici în industria chimică și petrochimică, 1 agent economic în industria navală, 1 agent economic în ramura textile-pielărie.

- În cadrul industriei aeronautice funcționează 8 societăți comerciale cu capital majoritar de stat și 5 cu capital privat. Activitatea de producție constă în fabricația de aeronave (IAR 99) și elicoptere (IAR 330 PUMA), precum și componente avionabile și structuri, piese de schimb și reparații. Profilurile de producție corespund cerințelor apărării naționale și economiei de piață, iar calitatea managementului este în continuă optimizare.

- În cadrul industriei de tehnică militară și muniții funcționează 6 agenți economici cu capital integral de stat. Activitatea de producție constă în tehnica de blindate, muniții de aviație, artilerie și infanterie. În conformitate cu programul de restructurare și redimensionare a industriei de apărare, acești agenți economici urmează ca prin accelerarea procesului de privatizare să treacă la producția civilă.

- În cadrul industriei de electronică-electrotehnică funcționează 3 agenți economici din care 2 cu capital integral privat. Activitatea de producție constă în stații de radiocomunicații, centrale și terminale telefonice, radiotelefoane etc. Numai 11% din personalul acestor unități lucrează pentru producția de apărare, restul lucrând producție civilă. Dotarea tehnică și tehnologică a crescut o dată cu fabricarea pe licență a numeroase produse noi (în special în unitățile private).

- Industria de mecanică fină și optică cuprinde un singur agent economic. Activitatea de producție constă în fabricația de tehnică și materiale de infanterie, de artilerie, de marină și sanitare. Numai 54% din personalul acestor unități lucrează pentru producția de apărare, restul lucrând producție civilă.

- Industria chimică și petrochimică cuprinde 2 agenți economici, din care unul cu capital privat. Activitatea de producție constă în mine, substanțe fumigene și lacrimogene, măști contra gazelor. Numai 4% din personalul acestor unități lucrează pentru producția de apărare, restul lucrând producție civilă.

• În industria navală există o singură societate comercială (Societatea Comercială „Șantierul Naval Mangalia” — S.A.) cu capital majoritar de stat, cu profil de construcții, reparații și modernizări nave militare maritime și fluviale. Ponderea activităților cu specific militar este mult diminuată și, ca urmare, portofoliul de comenzi este completat cu producție civilă. Agentul economic se află în proces de restructurare, fiind cuprins în programul de privatizare.

• În cadrul industriei textile-pielărie există o singură societate comercială (Societatea Comercială „Condor” — S.A.) cu capital integral privat, care produce parașute, veste antiglonț și alte accesorii.

• Activitatea productivă pentru toate aceste unități se desfășoară pe baza comenzilor directe ale forțelor sistemului național de apărare, existând și programe privind pregătirea economiei naționale în caz de necesitate.

• În vederea creșterii performanțelor acestor unități sunt avute în vedere măsuri de dimensionare a capacităților de producție corespunzător nevoilor forțelor sistemului național de apărare, modernizarea și re tehnologizarea acestora, stimularea participării la programe internaționale de cooperare tehnică și tehnologică pe baza sistemului offset.

• Compania Națională „Romarm” — S.A. are în componență 16 filiale, care realizează atât produse de tehnică militară (muniițe, armament, tehnică de luptă), cât și producție industrială de uz civil (hidraulică, mașini-unelte și accesorii, bunuri de larg consum, mijloace de transport, utilaje agricole, laminate, sectoare calde).

• Analiza SWOT realizată a pus în evidență următoarele puncte tari:

- forță de muncă pregătită;
- existența unui grad înalt de disciplină;
- existența sistemului de asigurare a calității și a atestărilor unităților companiei de către organismul militar și alte organisme de certificare externe;
- producție industrială de uz civil competitivă (pompe hidraulice, piese de schimb pentru tractoare).

• Punctele slabe sunt date de prețurile ridicate în raport cu nivelul de nouitate tehnică, scăderea comenzilor de tehnică militară pentru forțele Ministerului Apărării Naționale, fonduri reduse pentru promovarea produselor proprii.

• Oportunitățile pentru dezvoltarea sectorului sunt date de necesitatea asigurării înzestrării forțelor sistemului național de apărare la pace și de creșterea capabilității tehnice în vederea realizării de produse compatibile cu standardele NATO.

• Amenințările sunt determinate de scăderea volumului exportului atât datorită reducerii piețelor de desfacere ca urmare a embargoului instituit de organismele internaționale, creșterea competiției pe piața specifică și scăderea cererii interne.

• Analiza SWOT a relevat faptul că industria de apărare este un sector strategic care necesită o profundă restructurare în vederea reducerii costurilor de producție prin reducerea capacităților de producție, eliminarea paralelismelor, regruparea activităților, conservarea sau externalizarea unor active.

• Principalele realizări în reforma structurală sunt:

— conversia la producția civilă a unor capacități de producție militară aparținând unui număr de 24 de agenți economici din industria de apărare;

— constituirea a 4 parcuri industriale cu destinație civilă prin desprinderea acestora din cadrul unor agenți economici specializați în producția de apărare;

— redarea în circuitul productiv cu destinație civilă a peste 40% din produsele aflate în rezervă, concomitent cu transferarea părții diminuate la rezerva de stat;

— reorientarea personalului către domenii ale producției civile, în proporție de circa 35%;

— continuarea procesului de cooperare și crearea de societăți mixte cu firme externe (Societatea Comercială „Eurocopter România” — S.A.), concomitent cu derularea unor programe de cooperare cu firme de prestigiu în domeniu din Germania, Italia, Anglia, Franța, Elveția etc.

• Guvernul este direct interesat în crearea condițiilor care să conducă la realizarea unui sector de apărare competitiv. Astfel,

sunt necesare garantarea de către stat a creditelor externe necesare re tehnologizării și modernizării producției de apărare, asigurarea de fonduri pentru realizarea de expoziții de tehnică militară (cum a fost cea din 2001: „Expomil”) și scutirea de T.V.A. pentru bunurile și serviciile prevăzute în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 211/2000 privind garantarea unor împrumuturi externe, asigurarea de la buget a fondurilor necesare programului de pregătire a economiei pentru apărare etc.

7.9. Industria alimentară

• În prezent industria alimentară este privatizată în proporție de 95%, iar pe subsectoare industriale cea mai mare pondere, în ordine descrescătoare, se regăsește în domeniul de morărit și panificație, carne și produse din carne, băuturi alcoolice, lapte și produse lactate, prestări de servicii, ape carbogazoase și alte băuturi, conserve din legume și fructe și băuturi răcoritoare, uleiuri și grăsimi vegetale, zahăr și produse zaharoase, pește și produse piscicole.

• Capacitățile de producție în domeniul industriei alimentare au crescut o dată cu mărirea numărului agenților economici, astfel încât pe subsectoare acestea sunt în măsură să asigure atât necesarul de consum intern, cât și disponibilități pentru export. Peste 60% din capacitățile de producție sunt modernizate, iar din acestea 80% sunt unități care pot realiza produse competitive pentru export. Dintre cele 440 de unități de industrie alimentară cu capital majoritar de stat, existente la nivelul anului 1993, au fost privatizate până la finele anului 2000 287, iar 48 se află în reorganizare juridică și faliment.

• Se remarcă o specializare a acestor capacități pe un singur produs sau pe o grupă de produse, ceea ce conduce la creșterea nivelului de competitivitate. Aceasta se manifestă mai pregnant în domeniul de morărit și panificație, ulei, zahăr, bere și vin, lapte și produse lactate. Producțiile realizate în industria alimentară reprezintă circa 12% din volumul total al producției industriale.

• În ultima perioadă au fost înființate în unele zone, îndeosebi în zona de vest, unități noi de procesare de către firme străine cu renume în industria berii, industria tutunului, băuturilor răcoritoare, apelor minerale, uleiurilor și grăsimilor vegetale etc.

• Pentru toate produsele sau grupele de produse din industria alimentară au fost elaborate și aprobate standarde profesionale. De asemenea, au fost adoptate ca standarde române 33 de standarde europene și 77 standarde internaționale, pentru metode de analiză și parametri de calitate ai produselor alimentare, și au fost revizuite alte numeroase standarde române în domeniu.

• În cursul anului 2002 se va elabora un plan național de restructurare și modernizare a unităților de tăiere și procesare a cărnii și a unităților de procesare a laptelui (inclusiv organizarea centrelor de colectare a laptelui).

• Restructurarea unităților va cuprinde în prima etapă următoarele acțiuni: identificarea și verificarea acestora în vederea monitorizării problemelor cu care se confruntă; acordarea de termene în vederea atingerii standardelor comunitare; urmărirea în unitățile cu risc a corectării deficiențelor; limitarea razei în care aceste unități valorifică produsele prin comercializare; stabilirea numărului unităților care nu corespund și a listei celor nominalizate să fie cuprinse în planul de restructurare; închiderea unităților care nu îndeplinesc condițiile de funcționare conform legislației Uniunii Europene.

• Având în vedere complexitatea sectorului și a problemelor specifice acestuia, obiectivul principal pentru perioada 2002—2005 îl reprezintă creșterea competitivității produselor alimentare, care se va realiza prin următoarele măsuri:

- continuarea și accelerarea procesului de privatizare;
- stimularea îmbunătățirii dotărilor tehnice de care dispun agenții economici din acest sector;
- continuarea armonizării legislației naționale cu prevederile acquisului comunitar.

8. IMPLEMENTAREA PREVEDERILOR POLITICII INDUSTRIALE

• Complexitatea procesului de implementare a politicii industriale a necesitat din partea Ministerului Industriei și Resurselor o abordare perseverentă și responsabilă care să vizeze în principal 3 planuri:

- perfecționarea cadrului instituțional de gestionare/monitorizare;
- elaborarea unui calendar de măsuri și acțiuni, care să pună în practică prevederile politicii industriale;
- etapizarea pe termen mediu a acestor măsuri și acțiuni.

• Implementarea etapizată a politicii industriale va fi coordonată de Grupul interministerial constituit în acest scop prin Hotărârea Guvernului nr. 660/2001 și urmează să fie realizată conform planului de acțiune elaborat în acest scop, cu posibilitatea derulării simultane a unor acțiuni din etape diferite. Este foarte important ca procesul de implementare să se desfășoare pe fondul unei stabilități macroeconomice necesare dezvoltării durabile și să înceapă cu accelerarea ajustării structurale, cu consolidarea mediului de afaceri și cu atragerea investițiilor străine într-un volum continuu și în creștere permanentă, care constituie prioritățile ce sunt avute în vedere în derularea acestui proces.

• În vederea bunei desfășurări a activității Grupului interministerial fiecare membru al acestuia va organiza și va conduce o subgrupă de lucru, constituită din experți pe probleme, în funcție de tematicile abordate. Aceștia vor face parte dintr-o echipă cu atribuții executive, coordonată de Ministerul Industriei și Resurselor, și se vor întâlni periodic pentru rezolvarea problemelor de implementare și actualizare a politicii industriale și a planului de acțiune.

• Etapele avute în vedere pentru implementarea politicii industriale sunt:

Etapa I (2002—2003), în care se vor urmări:

- accelerarea ajustării structurale, care presupune continuarea și întărirea procesului de restructurare și privatizare;
- îmbunătățirea permanentă a mediului de afaceri;
- atragerea unui volum cât mai mare de investiții străine;

Etapa a II-a (2003—2004)

— În această etapă se va pune accentul în mod deosebit pe utilizarea tuturor instrumentelor care conduc la asigurarea creșterii competitivității pentru produsele și serviciile industriale și implementarea măsurilor și acțiunilor avute în vedere în acest sens.

• În sprijinul implementării prevederilor Politicii industriale și a măsurilor din Planul de acțiune, Ministerul Industriei și Resurselor va derula în perioada aprilie 2002 — aprilie 2003 un proiect de twinning cu Departamentul de Comerț și Industrie (DTI) din Marea Britanie, finanțat din fonduri PHARE/UE și cu o susținere financiară din partea României.

*
* *

• Acest document de politică industrială se referă la perioada 2002—2004, iar după anul 2004 va fi elaborată o nouă politică industrială care va ține seama de situația industriei și economiei în acel moment, de mediul economic existent, de tendințele și perspectivele pieței interne și internaționale pentru următorii ani etc.

• Până în anul 2004 politica industrială a României va fi actualizată periodic în corelare cu evoluția economice naționale în ansamblul său, cu schimbările care vor interveni în celelalte ramuri și domenii ale economiei, precum și pe plan internațional, care pot influența industria. De fiecare dată această acțiune va fi realizată cu consultarea autorităților publice în domeniu, cu partenerii de dialog social (sindicate, patronate, asociații profesionale), cu sectorul privat și cu alți factori de influență asupra activităților industriale.

PLAN DE ACȚIUNE pentru implementarea politicii industriale a României

— aprilie 2002 —

• În scopul atingerii obiectivului general al politicii industriale, care este creșterea competitivității și a performanțelor industriei românești, Ministerul Industriei și Resurselor a elaborat un plan de acțiune complex, cuprinzând măsuri punctuale și concrete pe specificul instrumentelor avute în vedere a fi utilizate în procesul de implementare, cu termene și responsabilități pentru toți factorii de influență asupra activității economice.

• Măsurile prevăzute în planul de acțiune urmăresc îndeplinirea prevederilor politicii industriale și sunt în concordanță cu prevederile Strategiei de dezvoltare economică pe termen mediu a României, transmisă în martie 2000 la CE/UE, și cu Programul de guvernare 2001—2004, aprobat de Parlamentul României.

• Implementarea prevederilor politicii industriale va fi realizată în două etape (2002—2003 și 2003—2004), fără o delimitare strictă între ele, existând posibilitatea derulării simultane a unor acțiuni din etape diferite.

• Prioritățile majore pe termen scurt, pe care se vor concentra acțiunile vizând implementarea politicii industriale, sunt:

- accelerarea ajustării structurale prin: continuarea restructurării sectorului industrial de stat, inclusiv prin închideri de capacități neviabile, și prin accelerarea privatizării, în condițiile dezvoltării mediului concurențial;
- consolidarea unui mediu de afaceri viabil și deschis, ca factor stimulator pentru dezvoltarea economiei românești;
- atragerea unui volum mai mare de investiții străine.

• Implementarea prevederilor planului de acțiune va fi coordonată de Grupul interministerial constituit în acest scop prin hotărâre a Guvernului, al cărui regulament de organizare și funcționare a fost aprobat prin ordin al ministrului industriei și resurselor. Prin acest regulament de organizare și funcționare s-a stabilit ca fiecare membru să conducă o subgrupă de lucru (task-force) formată din experți care să aibă atribuții executive.

• În plus, pentru implementarea prevederilor politicii industriale și realizarea măsurilor din planul de acțiune Ministerul Industriei și Resurselor (MIR) are în derulare un proiect de twinning cu Departamentul de Comerț și Industrie (DTI) din Marea Britanie, în perioada 2002—2003, ale cărui obiective sunt:

a) creșterea capacității MIR de a elabora și monitoriza politici industriale;

b) dezvoltarea capacității MIR de a coordona și concentra eforturile instituțiilor și organizațiilor implicate în elaborarea și implementarea politicii industriale (întărirea colaborării dintre instituțiile publice din România);

c) realizarea unui program-pilot de implementare sectorială sprijinit financiar de mecanismele adecvate ale Uniunii Europene pentru utilizarea fondurilor de preaderare și a fondurilor structurale ale Uniunii Europene (de exemplu, pentru dezvoltarea cooperării industriale, dezvoltarea legăturilor industriei cu cercetarea-inovarea, extinderea aplicării în industrie a tehnologiei informației etc.);

d) dezvoltarea unei metodologii de evaluare a competitivității sectoarelor industriale și elaborarea unor proiecte specifice pentru dezvoltarea competitivității unor sectoare de interes major în economia națională;

e) training în sprijinirea îndeplinirii obiectivelor menționate prin instruirea a cel puțin 100 de participanți din administrație, industrie, parteneri sociali etc. și formarea de formatori.

• În cadrul proiectului de twinning se va constitui un Forum de Consultare, format din principalii „actori” din domeniul industriei (patronate, asociații profesionale, sindicate, mediul academic, autorități și instituții publice etc.), care va fi implicat direct în consultări periodice privind acțiunile derulate și rezultatele obținute.

• Planul de acțiune, ca și politica industrială, va fi monitorizat permanent, urmând a se face modificările necesare în corelare cu schimbările din mediul economic și evoluția acestuia.

1. ACCELERAREA AJUSTĂRII STRUCTURALE (RESTRUCTURARE, PRIVATIZARE)

Guvernul României, recunoscând rolul important al sectorului privat în economie, are în vedere măsuri și acțiuni care să contribuie la diminuarea ponderii sectorului de stat, dar și la eficientizarea activității acestuia.

1.1. Continuarea realizării prevederilor programului PSAL negociat cu Banca Mondială, stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 374/1999 privind asigurarea condițiilor de implementare a Programului pentru ajustarea sectorului privat (PSAL) și a Programului de dezvoltare instituțională a sectorului privat (PIBL), cu modificările și completările ulterioare

Acțiunea	Responsabil Perioada
– Oferirea la privatizare a societăților comerciale „Alro” – S.A. și „Alprom” – S.A. Slatina	APAPS 2002
– Continuarea procesului de privatizare a societăților rămase neprivatizate din componenta de privatizare „caz cu caz” a 5 mari societăți comerciale cu capital majoritar de stat prin intermediul băncilor de investiții	APAPS Semestrul I 2002 – Semestrul I 2003
– Continuarea procesului de vânzare pentru cel puțin 30 de societăți comerciale din componenta „privatizarea a 50 de societăți comerciale cu capital majoritar de stat grupate în pachete”	APAPS Semestrul II 2002
– Continuarea implementării programelor de restructurare pentru societățile comerciale incluse în componenta „restructurarea/lichidarea a 5 societăți comerciale mari”, prin:	APAPS
• reluarea procesului de privatizare pentru Societatea Comercială „IUG” – S.A. Craiova	Semestrul I 2002
• oferirea la privatizare a Societății Comerciale „Nitramonia” – S.A. Făgăraș	Semestrul I 2002
• pentru Societatea Comercială „Roman” – S.A.: finalizarea procedurilor de divizare; oferirea la privatizare a modulelor rezultate	2002
• pentru Societatea Comercială „Siderurgica” – S.A.:	
– oferirea la privatizare a filialelor rezultate prin implementarea programului de restructurare	Semestrul II 2002
– inițierea procedurilor de lichidare voluntară a filialelor neprofitabile, care nu se vor privatiza	2002 – Semestrul I 2003

1.2. Accelerarea procesului de privatizare în industrie

Acțiunea	Responsabil Perioada
– Selectarea în cadrul Programului PSAL II a unui lot de 20 de societăți comerciale în două componente: de privatizare și de restructurare, cu asistența băncilor de investiții și a firmelor de consultanță/restructurare:	APAPS Sfârșitul anului 2003
• 10 societăți comerciale grupate în 3 pachete pentru componenta de privatizare;	
• 10 societăți comerciale grupate în 4 pachete pentru componenta de restructurare, și oferirea la privatizare și privatizarea/restructurarea a 8 din cele 10 societăți comerciale din fiecare componentă	
– Continuarea procesului de privatizare a societăților comerciale la care APAPS (statul) este acționar, prin atragerea de investitori români și străini, pentru: cel puțin 10 societăți comerciale mari cu capital de stat, 300 de societăți comerciale mici și mijlocii și 100 de societăți comerciale în care statul deține acțiuni reziduale	APAPS 2002–2003
– Continuarea acțiunilor pentru pregătirea procesului de privatizare a Societății Naționale a Petrolului „Petrom” – S.A. București, stabilirea celor mai adecvate momente și căi pentru această acțiune, precum și oferirea spre vânzare pe piața internațională de capital a unui pachet de acțiuni	MIR 2002
– Continuarea procesului de privatizare conform Legii nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării, pentru care Guvernul și-a asumat răspunderea în martie 2002	APAPS, MIR 2002–2004

1.3. Adâncirea restructurării societăților comerciale din industrie

Acțiunea	Responsabil Perioada
– Restructurarea organizatorică a întreprinderilor cu capital majoritar de stat și continuarea privatizării societăților comerciale fără caracter strategic din industria de apărare Costul restructurării pentru perioada 2002–2004 este estimat la 5.380 miliarde lei, din care 55–60% de la bugetul de stat și restul din surse proprii sau atrase. Pentru anul 2002 sunt prevăzute de la bugetul de stat 1.948 miliarde lei, restul urmând a fi alocat în următorii 2 ani.	MIR 2002–2004

Acțiunea	Responsabil Perioada
<p>– Implementarea prevederilor strategiei de restructurare a sectorului siderurgic</p> <p>Costul restructurării este estimat astfel: Pentru restructurare investițională:</p> <ul style="list-style-type: none"> • în perioada 2002–2004: 246,5 milioane dolari S.U.A. din care 92,5 milioane dolari S.U.A. credite externe contractate în primii 2 ani ai perioadei, pentru care statul va acorda garanții guvernamentale. În cazul în care întreprinderile vor fi privatizate, noul proprietar va prelua costurile creditului; • în perioada 2005–2010: 108 milioane dolari S.U.A. Finanțarea se va face din surse proprii sau credite contractate de întreprindere. <p>Pentru restructurare financiară:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizarea programului nu presupune eforturi bugetare, ci măsuri financiare care constau în: <ul style="list-style-type: none"> – conversia unor datorii în acțiuni (120,3 milioane dolari S.U.A.); – transformarea unor datorii pe termen scurt în datorii pe termen lung (40,56 milioane dolari S.U.A.). <p>Pentru restructurare socială pe perioada 2002–2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 75 milioane dolari S.U.A. pentru crearea de noi locuri de muncă, din care 25 milioane dolari S.U.A. vor fi asigurate din surse bugetare; • 55 milioane dolari S.U.A. pentru măsuri active (reconversie profesională), din care 10 milioane dolari S.U.A. vor fi asigurate din surse bugetare; • 5 milioane dolari S.U.A. pentru măsuri pasive (plăți compensatorii, ajutor de șomaj), resurse ce se vor asigura de la bugetul de stat. 	MIR, APAPS 2002–2005–2010
– Continuarea aplicării programului RICOP	APAPS, MIR 2002–2003

2. CONSOLIDAREA UNUI MEDIU DE AFACERI VIABIL ȘI DESCHIS

O direcție prioritară de acțiune a Guvernului României în scopul realizării unei economii de piață viabile și funcționale, precum și a unei industrii competitive o constituie crearea unui mediu de afaceri deschis, viabil și stabil care să permită accesul liber al operatorilor economici la competiție și dezvoltare, scop în care sunt avute în vedere numeroase măsuri și acțiuni.

2.1. Eliminarea barierelor administrative și birocratice

Prin Hotărârea Guvernului nr. 209/2002 pentru modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.189/2001 privind aprobarea Planului de acțiuni pentru înlăturarea barierelor administrative din mediul de afaceri a fost aprobat acest plan, având drept scop eliminarea obstacolelor care afectează mediul de afaceri, ținându-se seama de complexitatea problematicii acestuia și de necesitățile de comunicare între toți factorii implicați (structuri guvernamentale, mediu de afaceri, societate civilă). Implementarea acestui plan este coordonată de Ministerul Dezvoltării și Prognozei (MDP) și are în vedere și următoarele acțiuni:

Acțiunea	Responsabil coordonator Perioada
– Organizarea de activități de asistență și consultanță pentru înregistrarea și autorizarea societăților comerciale	CCIRB Semestrul II 2002
– Elaborarea unui proiect de lege cu privire la transparența procedurilor administrației locale și centrale (sunshine law)	MDP Semestrul II 2002
Fondurile necesare sunt defalcate din bugetul MDP și sunt estimate la 150 milioane lei, reprezentând necesarul pentru asigurarea resurselor umane și materiale.	

2.2. Asigurarea unui cadru legislativ stabil, simplu și coerent

Acțiunea	Responsabil Perioada
<p>– Continuarea adoptării acquisului comunitar în domeniul produselor industriale, în principal pentru libera circulație a mărfurilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 70 de directive în anul 2002 • 20 de directive în anul 2003 <p>Nu sunt necesare fonduri speciale pentru elaborarea actelor legislative, ci numai pentru implementarea lor și există personal bine calificat și cu experiență în preluarea acquisului comunitar.</p>	MIR 2002–2003

2.3. Eliminarea barierelor la ieșirea de pe piață prin îmbunătățirea procedurilor de faliment

Acțiunea	Responsabil Perioada
– Realizarea unui plan de acțiune pentru îmbunătățirea procedurilor de faliment	MJ Semestrul II 2002
– Dezvoltarea unui program de consolidare a sistemului judecătoresc și a cadrului legislativ aferent pentru eficientizarea procedurilor de faliment	MJ Semestrul II 2002

2.4. Crearea de condiții favorabile activităților industriale

Acțiunea	Responsabil Perioada
– Elaborarea unui proiect de lege privind întărirea disciplinei contractuale Pentru elaborarea acestei legi nu sunt necesare resurse financiare suplimentare din bugetul de stat. Resursele umane folosite provin din personalul angajat al MDP.	MDP Semestrul II 2002
– Elaborarea Codului fiscal și traducerea acestuia în limba engleză Se elaborează prin consultanța acordată de reprezentantul desemnat de trezoreria S.U.A.	MFP Trimestrul IV 2003

3. ATRAGEREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Acțiunea	Responsabil Perioada
– Înființarea Agenției Române pentru Investiții Străine (ARIS) ca unică instituție de informare și promovare a investițiilor străine directe în România Numărul de personal necesar este de 30 de persoane și nu necesită instruire specială, având experiență în acest domeniu. Activitatea va fi finanțată de la bugetul de stat prin alocare de fonduri începând cu semestrul II 2002.	MDP Semestrul II 2002
– Elaborarea Codului investitorului	MDP Semestrul II 2002

4. DEZVOLTAREA PIETEI LIBERE ȘI CONCURENȚIALE

Pentru crearea și dezvoltarea pieței libere și concurențiale în România a fost realizat cadrul legislativ corespunzător, prin adoptarea Legii concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, cu modificările și completările ulterioare.

4.1. Prevenirea practicilor anticoncurențiale

Acțiunea	Responsabil Perioada
– Concentrarea eforturilor pentru prevenirea practicilor anticoncurențiale prin armonizarea legislației secundare privind concurența cu acquisul comunitar, prin adoptarea regulamentelor privind concentrările economice și a modului de aplicare a Legii concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare, în cazul înțelegerilor verticale Pentru implementarea acestor regulamente nu au fost alocate resurse financiare din bugetul de stat, avându-se în vedere că se vor folosi resursele umane din cadrul personalului angajat al Consiliului Concurenței.	CC + OC Semestrul II 2002

4.2. Aplicarea regulilor privind acordarea sprijinului de stat stabilit prin Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, cu modificările și completările ulterioare

Acțiunea	Responsabil Perioada
– Armonizarea legislației interne privind ajutorul de stat, prin modificarea și completarea legislației secundare (în conformitate cu acquisul comunitar), cu următoarele regulamente: • Regulament privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate; • Regulament privind ajutorul de stat regional și ajutorul pentru întreprinderile mici și mijlocii; • Regulament privind ajutorul de stat pentru cercetare și dezvoltare; • Regulament privind ajutorul de stat pentru protecția mediului; • Regulament privind ajutorul de stat pentru formare profesională;	CC Semestrul I 2002

Acțiunea	Responsabil Perioada
<ul style="list-style-type: none"> • Regulament privind ajutorul de stat acordat societăților comerciale din zonele urbane defavorizate; • Regulament privind cadrul multisectorial referitor la ajutorul de stat regional pentru proiecte mari de investiții; • Regulament privind ajutoarele de stat acordate sub formă de garanții; • Regulament privind acordarea ajutoarelor de stat pentru ocuparea forței de muncă. <p>Pentru implementarea acestor regulamente nu au fost alocate resurse financiare din bugetul de stat. Resursele umane folosite constau în personalul angajat al Consiliului Concurenței.</p>	
– Acordarea de asistență de specialitate instituțiilor interesate, cu privire la notificarea ajutoarelor de stat, până la implementarea noilor regulamente în conformitate cu acquisul comunitar	CC + OC 2002

4.3. Întărirea capacității administrative pentru implementarea acquisului comunitar în ceea ce privește ajutorul de stat

Acțiunea	Responsabil Perioada
<p>– Înființarea Departamentului de ajutor de stat în cadrul Consiliului Concurenței, care va îndeplini atribuțiile acestuia privitoare la ajutorul de stat, astfel cum sunt prevăzute în Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat</p> <p>Fondurile alocate acestui nou departament totalizează 20.000 euro, fiind cuprinse în bugetul de stat pe anul 2002, și reprezintă fonduri de transfer — cofinanțare la programul de twinning. În cadrul departamentului va activa un număr de 20 de persoane.</p>	CC 2002
<p>– Înființarea Direcției de ajutor de stat în cadrul Oficiului Concurenței, în vederea îndeplinirii eficiente a atribuțiilor ce îi revin din prevederile Legii nr. 143/1999</p> <p>Pentru îndeplinirea acestei măsuri se vor realoca fondurile necesare din bugetul Oficiului Concurenței, prevăzut pentru anul 2002.</p>	OC 2002
<p>– Pregătirea profesională în țară și în străinătate a personalului, pe probleme de concurență și ajutor de stat, în cadrul programului de twinning — consultanță și seminarii —, realizat în colaborare cu experți străini, pe probleme concurențiale (cu experți din Italia) și pe probleme de ajutor de stat (cu experți din Germania)</p> <p>Bugetul alocat acestui program pentru anul 2002 este de 30.000 euro (Consiliul Concurenței) și 60.000 euro (Oficiul Concurenței) și reprezintă fonduri de transfer — cofinanțare la programul de twinning.</p> <p>La acest program vor participa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – la acțiuni în țară (seminarii și work-shopuri): între 30—70 de persoane pe acțiune, participând la 3 acțiuni cu o durată medie de 3 zile/acțiune; – acțiuni în străinătate (stagii și vizite de studiu): 6 acțiuni la care participă 16 persoane; – organizarea de seminarii pentru judecători: 3 seminarii de câte 3—6 zile, la care participă între 6 și 35 de persoane 	CC + OC 2002

4.4. Promovarea regulilor de concurență și a ajutorului de stat, mediatizarea prevederilor legilor respective prin publicații

Acțiunea	Responsabil Perioada
<p>– Editarea, periodic, a revistei de specialitate „Profil — Concurență“, destinată informării atât a instituțiilor interesate, cât și a agenților economici</p> <p>Finanțarea acestor activități de editare se realizează din fonduri extrabugetare, în valoare de 23.000 euro/an. Personalul implicat în editarea revistei îl reprezintă colectivul de redacție format din personalul de specialitate al Consiliului Concurenței. La editarea raportului anual participă, de asemenea, personalul de specialitate din cadrul departamentelor și direcțiilor Consiliului Concurenței.</p>	CC 2002—2003

5. ABORDARE SECTORIALĂ

Acțiunea	Responsabil Perioada
<p>– Fabricația de tractoare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea unui act legislativ vizând sprijinirea fermierilor pentru achiziționarea de echipamente de irigații, tractoare și mașini agricole, utilizând resursele financiare din fondul special „Dezvoltarea agriculturii românești“ 	MAAP Semestrul II 2002
<p>– Industria de medicamente</p> <ul style="list-style-type: none"> • Susținerea industriei de medicamente prin menținerea sistemului de compensare a medicamentelor cumpărate de populație 	MSF 2002

Acțiunea	Responsabil Perioada
<ul style="list-style-type: none"> – Industria de îngrășăminte și pesticide <ul style="list-style-type: none"> • Monitorizarea implementării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2002 privind acordarea unor facilități furnizorilor de îngrășăminte chimice, pesticide, seminte și material săditor certificate, aprobate prin Legea nr. 308/2002 prin care se acordă unele facilități furnizorilor de îngrășăminte 	MAAP 2002
<ul style="list-style-type: none"> – Industria TI <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea unui plan de dezvoltare a societății informaționale • Îmbunătățirea legislației existente pentru dezvoltarea activității de software 	MCTI + MIR 2002 MCTI 2002
<ul style="list-style-type: none"> – Industria alimentară <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea planului național de restructurare și modernizare a unităților de procesare a cărnii și a laptelui 	MAAP Semestrul II 2002

6. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII ÎNȚREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII

Acțiunea	Responsabil Perioada
<ul style="list-style-type: none"> – Constituirea rețelei naționale de centre de consultanță și management al informațiilor pentru întreprinderile mici și mijlocii <ul style="list-style-type: none"> • Program multianual pentru constituirea rețelei naționale de centre de consultanță Resursele financiare alocate și prevăzute a fi alocate de la bugetul de stat: <ul style="list-style-type: none"> 2002 – 1,0 miliarde lei 2003 – 1,4 miliarde lei 2004 – 1,5 miliarde lei 2005 – 1,3 miliarde lei 	MIMMC Semestrul II 2002 Semestrul I 2003 Semestrul I 2004 Semestrul I 2005
<ul style="list-style-type: none"> – Majorarea capitalului social al Fondului Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii (FNGCIMM) <ul style="list-style-type: none"> Capitalul inițial al fondului, de 50 miliarde lei, a fost asigurat de la bugetul de stat (2001). Va avea loc o majorare a capitalului, după cum urmează: <ul style="list-style-type: none"> 2002 – 144 miliarde lei 2003 – 171,4 miliarde lei 2004 – 195,4 miliarde lei 2005 – 213 miliarde lei Se are în vedere atragerea și a altor surse decât bugetul de stat. 	MIMMC Trimestrul I – IV 2002 Trimestrul I – IV 2003 Trimestrul I – IV 2004 Trimestrul I – IV 2005
<ul style="list-style-type: none"> – Elaborarea și implementarea programului pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii în vederea stimulării exportului. Programul are în vedere: <ul style="list-style-type: none"> • susținerea participării întreprinderilor mici și mijlocii la târguri și expoziții; • îmbunătățirea accesului la informații privind piețele externe, instituții și reglementări specifice diverselor piețe externe; • sprijinirea dezvoltării relațiilor de colaborare între întreprinderile mici și mijlocii din România și cele din străinătate; • încurajarea acțiunilor care contribuie la lărgirea piețelor de desfacere la export. Resursele financiare sunt alocate și prevăzute a fi alocate de la bugetul de stat, astfel: <ul style="list-style-type: none"> 2002 – 20 miliarde lei 2003 – 20 miliarde lei 2004 – 20 miliarde lei 2005 – 20 miliarde lei 	MIMMC Trimestrul II 2002 Trimestrul II 2003 2004–2005
<ul style="list-style-type: none"> – Monitorizarea și adoptarea de măsuri pentru îmbunătățirea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la activele disponibile ale statului 	MIMMC permanent
<ul style="list-style-type: none"> – Asigurarea participării României la programe comunitare – Programul multianual pentru întreprinderi și spirit antreprenorial, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii <ul style="list-style-type: none"> • susținerea funcționării a 8 centre Euro Info Resursele financiare necesare sunt 50% resurse de la bugetul de stat și 50% surse PHARE și sunt eşalonate pe 4 ani, astfel: <ul style="list-style-type: none"> 2002 – 588 mii euro 2003 – 615 mii euro 2004 – 625 mii euro 2005 – 636 mii euro 	MIMMC 2002–2005
<ul style="list-style-type: none"> – Sprijinirea inițiativei de dezvoltare de incubatoare de afaceri și centre de inovare: <ul style="list-style-type: none"> • elaborarea și implementarea unui program de finanțare parțială a înființării și dezvoltării de incubatoare de afaceri Resursele financiare sunt alocate de la bugetul de stat, astfel: <ul style="list-style-type: none"> 2002 – 15 miliarde lei 2003 – 10 miliarde lei 2004 – 10 miliarde lei 2005 – 10 miliarde lei 	MIMMC Trimestrul II 2002 Trimestrul II 2003 Trimestrul II 2004 Trimestrul II 2005

Acțiunea	Responsabil Perioada
<p>– Elaborarea de programe de finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii cu sprijin financiar extern și/sau de la bugetul de stat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program multianual de susținere a investițiilor realizate de întreprinderi nou-înființate sau microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii existente <p>Resursele financiare sunt alocate de la bugetul de stat, astfel:</p> <p>2002 – 47 miliarde lei</p> <p>2003 – 43 miliarde lei</p> <p>2004 – 60 miliarde lei</p> <p>2005 – 70,8 miliarde lei</p>	<p>MIMMC</p> <p>Semestrul II 2002</p> <p>Semestrul II 2003</p> <p>Semestrul II 2004</p> <p>Semestrul II 2005</p>
<p>– Program pentru susținerea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la servicii de instruire și consultanță</p> <p>Resursele financiare sunt alocate de la bugetul de stat, astfel:</p> <p>2002 – 5 miliarde lei</p> <p>2003 – 5 miliarde lei</p> <p>2004 – 5 miliarde lei</p> <p>2005 – 6,5 miliarde lei</p>	<p>MIMMC</p> <p>Trimestrul IV 2002</p> <p>2003–2005</p>
<p>– Derularea componentei „institutional building” din fișa PHARE 2001, constând în program de asistență tehnică și twinning pentru MIMMC</p> <p>Resursele financiare sunt alocate din surse PHARE, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • twinning – 0,75 milioane euro • asistență tehnică – 2 milioane euro 	<p>MIMMC</p> <p>Semestrul II 2002 –</p> <p>Semestrul II 2003</p> <p>Semestrul II 2002 –</p> <p>Semestrul II 2004</p>

7. PROMOVAREA INVESTIȚIILOR INTANGIBILE

7.1. Utilizarea eficientă a resurselor umane

Acțiunea	Responsabil Perioada
<p>– Implementarea Centrului EMPRETEC România și a programului de pregătire a întreprinzătorilor</p> <p>Resursele financiare: total (2002–2004) 1,2 milioane dolari S.U.A., din care de la bugetul de stat 0,4 milioane dolari S.U.A. și din alte surse 0,8 milioane dolari S.U.A., defalcate după cum urmează:</p> <p>2002 – 306 mii dolari S.U.A.</p> <p>2003 – 300 mii dolari S.U.A.</p> <p>2004 – 300 mii dolari S.U.A.</p> <p>2005 – 300 mii dolari S.U.A.</p>	<p>MIMMC</p> <p>2002–2005</p>
<p>– Creșterea mobilității, flexibilității, adaptabilității forței de muncă prin promovarea conceptului de pregătire continuă</p> <ul style="list-style-type: none"> • amendarea Legii nr. 132/1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților • adoptarea proiectului Legii privind educația permanentă • adoptarea proiectului Legii formării profesionale a adulților <p>Nu necesită cheltuieli financiare și de personal suplimentare față de cele aprobate în buget.</p>	<p>MMSS + MEC</p> <p>Semestrul II 2002–2003</p>
<p>– Acordarea de credite cu dobândă avantajoasă pentru întreprinderile mici și mijlocii din bugetul asigurărilor pentru șomaj în scopul creării de noi locuri de muncă, din care minimum 50% pentru șomeri</p> <p>Sumele prevăzute a fi alocate în acest scop sunt: 1.000 miliarde lei pentru 2002, 1.510 miliarde lei pentru 2003 și 1.540 miliarde lei pentru 2004.</p>	<p>MMSS/ANOFM</p> <p>2002–2004</p>
<p>– Creșterea ponderii măsurilor active în totalul cheltuielilor din bugetul asigurărilor pentru șomaj (de exemplu: cursuri de calificare/recalificare, subvenționarea angajatorilor în vederea angajării de șomeri aparținând unor categorii defavorizate, stimularea mobilității forței de muncă etc.)</p>	<p>MMSS/ANOFM</p> <p>2002–2004</p>

7.2. Stimularea inițiativelor de cercetare-dezvoltare și inovare și a implementării acestora

Acțiunea	Responsabil Perioada
<p>– Elaborarea/actualizarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea programelor naționale de cercetare-dezvoltare și inovare astfel încât să încurajeze parteneriatul între unitățile de cercetare-dezvoltare și agenții economici</p>	<p>MEC</p> <p>2002–2005 continuu</p>
<p>– Implementarea unui sistem performant pentru gestionarea rezultatelor de cercetare-dezvoltare de interes public și de identificare a necesităților mediului economic și social:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea site-ului interactiv www.cercetare.ro (achiziții de echipamente performante, extindere aplicație software) 	<p>MEC</p> <p>2002–2003</p>

Acțiunea	Responsabil Perioada
<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea de baze de date cu rezultate ale activității de cercetare-dezvoltare • inventarierea rezultatelor de cercetare-dezvoltare care pot fi aplicate rapid și la costuri minime pentru a rezolva problemele stringente ale operatorilor economici din industrie (buget estimat: 100.000 euro) 	
<ul style="list-style-type: none"> – Promovarea rezultatelor de cercetare-dezvoltare <ul style="list-style-type: none"> • organizarea/participarea la târguri și expoziții • organizarea/participarea la work-shopuri și conferințe • editarea de materiale promoționale despre rezultatele cercetării-dezvoltării care pot fi aplicate în mediul socio-economic (buget estimat: 700.000 euro) 	MEC 2002–2004 anual
<ul style="list-style-type: none"> – Studii și analize privind stadiul de dezvoltare a organizațiilor din infrastructura națională, inovare și transfer tehnologic (buget estimat: 20.000 euro) 	MEC 2002–2003
<ul style="list-style-type: none"> – Studiu comparativ al sistemelor de protecție a rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare, în România și țările Uniunii Europene (buget estimat: 10.000 euro) 	MEC 2002–2003
<ul style="list-style-type: none"> – Elaborarea și implementarea unui sistem de indicatori și a sistemului informatic suport pentru cuantificarea efectelor economice și sociale ale inovării și transferului tehnologic (buget estimat: 60.000 euro) 	MEC 2003–2004
<ul style="list-style-type: none"> – Continuarea acțiunilor de integrare a comunității științifice și tehnice românești în sistemul de știință și tehnologie european, în principal prin participarea la cel de-al șaselea Program-cadru de cercetare-dezvoltare al Uniunii Europene 	MEC 2002–2006
<ul style="list-style-type: none"> – Sprijinirea firmelor de cercetare-dezvoltare și realizarea unei cooperări strânse a industriei cu institutele de învățământ superior; susținerea conlucrării dintre cercetători, specialiști și studenți din institute și universități cu firmele interesate din domeniul industriei 	MEC, MIR 2002–2004
<ul style="list-style-type: none"> – Susținerea întreprinderilor cu obiect apropiat de activitate pentru a realiza programe de cercetare comune, prin intermediul institutelor de cercetare și asociațiilor profesionale (eventual cu cofinanțare din partea statului din bugetul pentru cercetare-dezvoltare sau cu cofinanțare externă) 	MEC, MIR 2002–2004
<ul style="list-style-type: none"> – Susținerea întreprinderilor care introduc în producție rezultatele cercetării-dezvoltării în ceea ce privește asimilarea de noi tehnologii, noi materiale sau produse, în vederea reducerii riscului financiar (prin scheme de reducere a fiscalității) pentru implementarea realizărilor cercetării-dezvoltării 	MEC 2002–2004

7.3. Infrastructura calității

Acțiunea	Responsabil Perioada
<ul style="list-style-type: none"> – Proiect de twinning cu Ministerul Federal al Afacerilor Economice din Germania pentru infrastructura calității Proiectul are un buget PHARE de 800.000 euro, contribuția României fiind de 10.000 euro. 	MIR 2002
<ul style="list-style-type: none"> – Evaluarea compatibilității sistemului național de evaluare și certificare a conformității cu politicile și practica europeană Bugetul necesar estimat: 10.000 euro 	MEC 2002

8. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE PROTECȚIE A MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

Acțiunea	Responsabil Perioada
<ul style="list-style-type: none"> – Promovarea seriei de standarde ISO 14000 și a altor reglementări privind sistemele de management de mediu și instruirea personalului din cadrul inspectoratelor teritoriale de protecția mediului pentru stimularea și îndrumarea introducerii cerințelor din aceste standarde în activitatea agenților economici 	MAPM 2002
<ul style="list-style-type: none"> – Derularea în cadrul unui program USAID, în 5 întreprinderi-pilot din județele Bihor și Cluj, a unui proiect de implementare a unui sistem de management de mediu și prevenire a poluării în regii municipale de apă și întreprinderi industriale din România 	MAPM 2002–2004
<ul style="list-style-type: none"> – Crearea unor organisme de certificare a sistemelor de management de mediu și a unor organisme de inspecție și acreditare a acestora, precum și a laboratoarelor de încercări pentru domeniul mediului înconjurător 	MAPM 2002
<ul style="list-style-type: none"> – Continuarea adoptării acquisului comunitar în domeniile gestionării deșeurilor, controlului poluării industriale și managementului riscului Nu sunt necesare fonduri speciale pentru elaborarea actelor legislative, ci numai pentru implementarea lor și există personal bine calificat și cu experiență în preluarea acquisului comunitar. 	MAPM 2002–2003

9. MODERNIZAREA ROLULUI AUTORITĂȚII PUBLICE (MIR)

Acțiunea	Responsabil Perioada
<p>– Proiect de twinning cu DTI—Marea Britanie pentru implementarea politicii industriale</p> <p>Proiectul are un buget PHARE de 600.000 euro, contribuția României fiind de 30.000 euro. Vor fi instruite în cadrul acestui proiect aproximativ 100 de persoane din instituțiile de stat și din societăți comerciale.</p>	MIR 2002—2003

Legendă

MIR	– Ministerul Industriei și Resurselor
MDP	– Ministerul Dezvoltării și Prognozei
MIMMC	– Ministerul pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii și Cooperatie
CCIRB	– Camera de Comerț și Industrie a României și a Municipiului București
MFP	– Ministerul Finanțelor Publice
MSF	– Ministerul Sănătății și Familiei
MJ	– Ministerul Justiției
MAPM	– Ministerul Apelor și Protecției Mediului
MMSS	– Ministerul Muncii și Solidarității Sociale
CC	– Consiliul Concurenței
OC	– Oficiul Concurenței
MAAP	– Ministerul Agriculturii, Alimentației și Pădurilor
APAPS	– Autoritatea pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului
MEC	– Ministerul Educației și Cercetării
MCTI	– Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

AUTORITATEA PENTRU PRIVATIZARE
ȘI ADMINISTRAREA PARTICIPAȚIILOR STATULUI

ORDIN

privind instituirea procedurii de administrare specială la Societatea Comercială „Vitipomicola Dumbrava” — S.A. Vaslui

Ministrul Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului,

în temeiul prevederilor art. 16 din Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 215 din 28 martie 2002, și ale art. 18 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 678/2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 6 august 2001,

în vederea stabilirii modului de administrare și gestionare, precum și a măsurilor ce trebuie luate pentru accelerarea procesului de privatizare la Societatea Comercială „Vitipomicola Dumbrava” — S.A. Vaslui, emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se instituie procedura de administrare specială în perioada de privatizare la Societatea Comercială „Vitipomicola Dumbrava” — S.A. Vaslui, denumită în continuare *societate comercială*, cu sediul în municipiul Vaslui, str. Ștefan cel Mare nr. 276, județul Vaslui, înmatriculată la Oficiul registrului comerțului sub nr. J37/417/1991, începând cu data de 9 iulie 2002.

Art. 2. — (1) Pe durata administrării speciale în perioada privatizării administratorul special are atribuțiile stabilite prin

mandatul special acordat de ministrul Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului.

(2) Conținutul mandatului prevăzut la alin. (1) va cuprinde în principal, dar fără a se limita la acestea, următoarele atribuții:

a) luarea unor măsuri de administrare și gestionare a societății comerciale, cu accent pe:

— situația îndeplinirii principalilor indicatori economico-financiar și de performanță;

- identificarea unor active neutilizate care pot fi transferate/vândute;
 - inventarierea datoriilor societății comerciale, precum și a plăților restante, în structura lor;
 - inventarierea creanțelor pe care societatea comercială le are de recuperat;
 - cunoașterea situației litigiilor care grevează asupra societății comerciale;
 - inventarierea activelor posibil a fi revendicate;
- b) notificarea tuturor creditorilor bugetari în sensul instituirii procedurii de administrare specială în perioada de privatizare, în vederea neînceperii de către aceștia a oricăror măsuri de executare silită împotriva societății comerciale;
- c) solicitarea organelor teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, pentru bugetul de stat, și ale celorlalte ministere și instituții, pentru bugetul asigurărilor sociale de

stat, bugetele fondurilor speciale, precum și ale autorităților administrației publice locale, pentru bugetele locale, de a elibera certificatele de obligații bugetare pentru datoriile bugetare acumulate până la data de 31 decembrie 2001;

d) solicitarea furnizorilor de servicii pentru întocmirea graficelor de reeșalonare a datoriilor restante, respectarea acestora și efectuarea plăților facturilor curente;

e) respectarea disciplinei economico-financiare prin luarea unor măsuri pentru întărirea acesteia.

Art. 3. — Procedura de administrare specială în perioada de privatizare încetează la data transferului dreptului de proprietate asupra acțiunilor, în situația privatizării societății comerciale, sau la data stabilită prin ordin al ministrului Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului.

Ministrul Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului,
Ovidiu Tiberiu Muștescu

București, 12 iulie 2002.
Nr. 44.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București (alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 411.97.54, tel./fax 410.77.36.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,
E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro